

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ

Pedagogická fakulta

Ústav primární, preprimární a speciální pedagogiky

**Diagnostika a možnosti stimulace rozvoje jednotlivých
percepcí u dítěte předškolního věku**

Bakalářská práce

Autor: Elena Rulíková Vávrová

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

Vedoucí práce: PhDr. Blanka Křováčková

Hradec Králové

2022

Zadání bakalářské práce

Autor: Mgr. Elena Rulíková Vávrová

Studium: P14K0046

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

Název bakalářské práce: **Diagnostika a možnosti stimulace rozvoje jednotlivých percepčí u dítěte předškolního věku**

Název bakalářské práce AJ: Diagnosis and possibilities of stimulating of the development of individual perceptions in a child of preschool age

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Předpokladem úspěšného osvojování základů trivie je dosažení určité úrovně v oblasti percepčí. Teoretická část bakalářské práce se zabývá seznámením s pojmy školní zralost, jejími složkami, diagnostikou a metodami rozvíjení. Cílem praktické části je vytvoření souboru pomůcek k rozvoji těchto jednotlivých složek, které se dají vytvořit v prostředí rodiny či mateřské školy.

Garantující pracoviště: Ústav primární, preprimární a speciální pedagogiky, Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Blanka Křováčková

Oponent: Ing. et Ing. Mgr. Marie Herynková, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 18.12.2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením PhDr. Blanky Křováčkové samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Srchu, dne

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala paní doktorce Blance Křováčkové za odborné vedení bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat kolegyním u nichž jsem prováděla průzkumná šetření. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat své rodině za podporu a trpělivost při zpracování mé práce.

Anotace

RULÍKOVÁ VÁVROVÁ, Elena (2022). Hradec Králové: *Diagnostika a možnosti stimulace rozvoje jednotlivých percepčí u dítěte předškolního věku*. Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové. Bakalářská práce. 67 s.

Cílem bakalářské práce je realizace pedagogické intervence k rozvoji oslabených dílčích funkcí na základě provedené pedagogické diagnostiky školní zralosti dětí.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. Teoretická část vymezuje předškolní věk dítěte, popisuje školní zralost a školní připravenost. Dále popisuje jednotlivé percepce a vývoj motoriky dítěte předškolního věku. Závěr teoretické části se zabývá možnostmi pedagogické diagnostiky, která je v mateřských školách nedílnou součástí práce pedagoga.

Praktická část obsahuje pedagogickou diagnostiku a pedagogickou intervenci v podobě stimulačního programu, který jsem vytvořila na základě výsledků vstupní diagnostiky. Tento stimulační program byl realizován u dětí, které dosahovaly průměrných až podprůměrných výsledků ve sledovaných oblastech. Výsledky šetření shrnuji v kazuistických studiích jednotlivých dětí.

Klíčová slova: předškolní věk, školní zralost a připravenost, percepce, grafomotorika, pedagogická diagnostika

Annotation

RULÍKOVÁ VÁVROVÁ, Elena (2022). Hradec Králové: Diagnosis and possibilities of stimulating of the development of individual perceptions in a child of preschool age. Faculty of Education, University of Hradec Králové. Bachelor thesis. 67 p.

The aim of the bachelor's thesis is the implementation of a pedagogical intervention for the development of weakened partial functions on the basis of the performed pedagogical diagnostics of school maturity of children.

The bachelor thesis is divided into two parts. The theoretical part defines the preschool age of a child, describes school maturity and school readiness. It also describes the individual perceptions and development of motor skills of a preschool child. At the end of the theoretical part it deals with the possibilities of pedagogical diagnostics, which is an integral part of the teacher's work in kindergartens.

The practical part contains pedagogical diagnostics and pedagogical intervention in the form of a stimulation program, which I created based on the results of input diagnostics. This stimulation program was implemented in children who achieved average to below average results in the monitored areas. I summarize the results of the survey in casuistics studies of individual children.

Key words: preschool age, school maturity and readiness, perception, graphomotorics, pedagogical diagnostics

Obsah

Úvod.....	8
1 Teoretická část.....	9
1.1 Charakteristika dítěte předškolního věku.....	9
1.2 Příprava dítěte na vstup do ZŠ.....	14
1.3 Percepce dítěte v předškolním věku.....	17
1.4 Motorika dítěte předškolního věku.....	23
1.5 Pedagogická diagnostika.....	26
1.6 Stimulace dětí předškolního věku.....	31
1.7 Shrnutí teoretické části.....	35
2 Praktická část.....	36
2.1 Cíle výzkumného šetření.....	36
2.2 Metodologie práce.....	36
2.3 Průzkumné šetření.....	38
3 Shrnutí výsledků.....	57
4 Limity.....	59
5 Diskuze.....	60
6 Závěr.....	62
7 Seznam použité literatury.....	63
8 Seznam příloh.....	67
9 Seznam tabulek.....	67
10 Seznam grafů.....	67
11 Přílohy.....	68

Úvod

Předškolní věk označuje životní etapu od narození po zahájení školní docházky. V užším slova smyslu hovoříme o období od tří do šesti, respektive sedmi let, ve kterém většina dětí navštěvuje mateřskou školu. Toto období je z pohledu kognitivního, sociálního i fyzického rozvoje nejdynamičtěji se rozvíjející etapou lidského života (Langmeier, Krejčířová, 2006). Tuto skutečnost jsem si uvědomila po narození dcery, která mě tak přivedla k dalšímu studiu na Univerzitě Hradec Králové, tentokrát v oboru Učitelství pro mateřské školy. Z tohoto důvodu jsem si pro svou bakalářskou práci zvolila téma *Diagnostika a možnosti stimulace rozvoje jednotlivých perceptí u dítěte předškolního věku*.

V předškolním období je velice důležitá úloha nejen učitelek v mateřských školách, ale i rodičů. Ti by měli poskytovat dětem vhodné podněty v přiměřeném množství a odpovídající obtížnosti, a tak rozvíjet osobnost dítěte. Aby byla tato činnost efektivní, je důležitá nejen spolupráce samotného dítěte, ale také rodiny a školy, či dalších odborníků. K povinnostem učitelek mateřské školy patří i vedení dialogu s rodiči o dítěti, jeho rozvoji a učení. Domnívám se, že jako učitelka v mateřské škole a zároveň matka dvou dětí se mohu více přiblížit rodičům a jejich případným obavám, zda je jejich dítě připravené na školu a podat pomocnou ruku v problematických oblastech.

Cílem bakalářské práce je provést pedagogickou diagnostiku vybraných dětí a na základě jejich výsledků vytvořit deseti týdenní stimulační program pro předškoláky. Úkolem stimulačního programu je rozvoj dítěte, jeho schopností a dovedností potřebných k úspěšnému startu na základní škole.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí, část teoretickou a část praktickou. První část je zaměřena na obecnou charakteristiku předškolního dítěte a vymezení pojmů jako je školní zralost a školní připravenost, percepce, grafomotorika, lateralita, možnosti pedagogické diagnostiky a její metody či stimulační programy. Druhou část bakalářské práce tvoří vstupní diagnostika a stimulační program vytvořený na základě těchto diagnostik. V závěru bakalářské práce bude vyhodnocena efektivita programu prostřednictvím výstupních diagnostik a bude zjištěno, zda byly splněny cíle výzkumného šetření.

Jako učitelka v mateřské škole očekávám od této bakalářské práce prohloubení svých dosavadních znalostí a jejich další uplatnění ve své profesi.

1 Teoretická část

1.1 Charakteristika dítěte předškolního věku

Předškolní věk zahrnuje období od dovršení třetího roku věku po nástup do školy, tedy od batolecího věku po vstup do první třídy a má dva významné mezníky. Prvním z nich je nástup do mateřské školy. Druhý je na konci tohoto období, obvykle po dovršení šestého roku věku, a je jím právě počátek školní docházky.

Předškolní věk je nazýván věkem iniciativy, kdy je hlavní potřebou pro dítě účelná aktivita. V této době také dochází k prosazování sebe sama (Klenková, Kolbábková, 2003). Každé dítě je originální jedinečnou bytostí, za což je zodpovědný tzv. genotyp. Tato odlišnost je dána pohlavím, věkem, potřebami, temperamentem, schopnostmi, stylem učení a zájmy dítěte. Kromě genotypu působí na člověka také fenotyp, který je tvořen převážně jeho rodinným prostředím a výchovou (Krejčová, Kargerová a Syslová, 2015).

V tomto období se rozvíjí myšlení, paměť, řeč, pozornost, percepční funkce, motorické a grafomotorické schopnosti, motorická a senzomotorická koordinace. Dochází ke změnám v emoční i sociální oblasti. V oblasti sociální přijímá dítě nové sociální role, od role spolužáka a předškoláka ke školákovi. Toto období je charakteristické svou hravostí, živostí a intenzitou, které jsou zřejmé hlavně v dětské hře a současně jsou při hře rozvíjené (Jucovičová, Žáčková, 2014).

Tělesný a motorický vývoj

V této době dochází k výrazné změně tělesné konstituce dítěte. Ztrácí se typická baculatost a děti zeštíhlují. Před nástupem školního věku probíhá období růstu, vznikají disproporce mezi růstem končetin, trupu a hlavy, pokračuje osifikace kostí. Zhruba kolem šestého roku věku se dokončuje osifikace zápěstních kůstek, což souvisí s rozvojem jemné motoriky, která umožňuje manipulaci s tužkou či přesné stříhání, házet a chytat míč. Rozvíjí se tedy manipulační zručnost. Díky neustálému pohybu, který předškoláci vykonávají, dochází také k rozvoji hrubé motoriky a k automatizaci pohybů. Na konci této etapy již zvládají provést složitou pohybovou koordinaci, která je potřebná například u bruslení, lyžování nebo jízdy na kole (Šmelová, Petrová, Souralová a kol., 2012).

Oblast motorických schopností můžeme rozdělit na hrubou motoriku, jemnou

motoriku, grafomotoriku, motoriku mluvidel a motoriku očních pohybů. V souvislosti s tělesným vývojem a dozríváním CNS jsou pohyby předškolních dětí přesnější a koordinovanější. Dosažená úroveň motorických schopností má vliv na oblasti jako jsou fyzická zdatnost, vnímání, řeč, kresba, později i psaní, ale také například zapojení do kolektivu dětí a zdravotní stav jedince. Velice důležitý je i rozvoj vizuomotorických schopností, ve kterých jde o propojení zrakového vnímání a pohybu, což umožňuje dítěti kreslit a později i psát (Bednářová, Šmardová, 2015; Jucovičová, Žáčková, 2014).

Vývoj kognitivních funkcí

Mezi kognitivní funkce, můžeme zahrnout oblast paměti, vnímání, myšlení a řeči, představivosti a fantazie. Zvláštní místo pak mezi nimi zaujímá pozornost, která je podmínkou pro soustředěné myšlení a přesné vnímání (Šmelová, Petrová, Suralová a kol., 2012).

Na konci mateřské školy, ideálně tedy kolem šestého roku věku, by dítě mělo být v těchto oblastech na takové úrovni, aby bylo připraveno učit se číst, psát a počítat.

Vnímání

Vnímání je základní poznávací proces, jež je založen na smyslovém vnímání reality. Je to takový kognitivní proces, díky kterému jsme schopni orientovat se a být v kontaktu s okolním světem. Můžeme jej rozdělit na zrakové, sluchové, čichové, chuťové, dotykové, a také vnímání času a prostoru. Vnímání je v předškolním věku globální, neanalytické a celostní neboli synkretické.

Na konci tohoto období pak dochází k přechodu na diferencované vnímání a rozvíjí se analyticko-syntetická činnost ve zrakové a sluchové oblasti. Předškoláci vidí zprvu lépe na dálku než na blízko. S postupným zlepšováním zaostřování čočky se rozvíjí i oblast zrakové diferenciacce, což vede ke schopnosti rozlišovat detaily, tvary či počet. V této době by dítě mělo být také schopné rozlišit stranově obrácené tvary a zvládat základy pravolevé orientace. Tyto schopnosti jsou pak následně uplatňovány při rozlišování číslic a písmen (Šmelová, Petrová, Suralová a kol., 2012).

V oblasti sluchu jsou děti schopné rozlišit některé hlásky, i když zatím chybí znalost písmen. Také bývají schopné rozlišit směr, intenzitu a délku trvání přicházejícího zvuku, což je důležité pro zvládnutí například diktátů v budoucnosti. Vnímání je u dítěte nejvíce rozvíjeno jeho vlastními prožitky (Jucovičová, Žáčková, 2014; Šmelová, Petrová, Suralová a kol., 2012).

Myšlení

Myšlení předškolních dětí je intuitivní, názorné a útržkovité. Mezi jeho znaky můžeme zařadit egocentrismus (dítě si například schová obličej do dlaní a domnívá se, že jej ostatní nevidí), magičnost (dítě si jím pomáhá při vysvětlování jevů ve skutečném světě), absolutismus (vše má jednoznačnou a neměnnou platnost), prezentismus (vazba dítěte na přítomnost) a fenomenismus (důraz na zjevnou podobu světa). Vývoj myšlení je procesem dlouhodobým. Schopnost chápat vratnost proměn se vyvíjí postupně, v závislosti na složitosti. Dítě zprvu chápe změnu jedné vlastnosti objektu. Pokud by ale došlo ke změně dvou a více vlastností tohoto objektu, pak dítě proměně a vzájemnému vztahu neporozumí. S blížícím se nástupem do školy se u dětí začíná rozvíjet pojmové myšlení a jsou schopné myšlenkových operací jako je analýza, syntéza či srovnávání (Vágnerová, 2000).

Paměť

Paměť umožňuje vstřípit si, uchovávat a znovu vyvolávat informace o sobě samém a o okolním světě. V předškolním věku převládá paměť bezděčná, konkrétní a mechanická. Fixují se hlavně názorné a konkrétní jevy. Postupně se rozvíjí paměť slovně logická (Šmelová, Petrová, Souralová a kol., 2012). Dětská paměť je v tomto věku označována za nesystematickou a útržkovitou (Jucovičová, Žáčková, 2014).

Řeč

Předškolní období je pro vývoj řeči zásadní. Na rozvoj řeči má vliv motorika, vnímání a sociální prostředí. Úzce souvisí s myšlením a vzájemně se podmiňují. I v řeči se objevuje egocentrismus, dítě vše komentuje, ale nepotřebuje k tomu partnera (Jucovičová, Žáčková, 2014). Kolem třetího roku o sobě děti přestávají hovořit ve 3. osobě a začínají užívat „já“. V této době je jejich slovní zásoba kolem 1000 slov a začínají vytvářet souvětí. Častá je otázka „Proč?“. Kolem čtvrtého roku již říkají básničky, zpívají písničky, slovní zásoba stále roste. V pátém roce by již dítě mělo používat všechny slovní druhy.

Jak uvádí Průcha (2013, s. 40) „*ve věku kolem pěti let je u většiny dětí dokončeno základní osvojení příslušného jazyka: obvykle děti v tomto věku znají asi 2500 až 3000 slov. Podstatný je přitom fakt, že rozvoj gramatiky a slovní zásoby postupuje v souladu s rostoucími komunikačními potřebami dětí*“. Předškoláci by již měli být schopni pojmenovat a spočítat věci kolem sebe, zopakovat delší větu, vyprávět

příběh. Při přechodu do první třídy by dítě mělo chápat a splnit složitější příkazy, a používat kolem 3000 slov. Řeč můžeme rozdělit do čtyř jazykových rovin: foneticko-fonologická rovina (ve které jde o sluchové rozlišování hlásek a jejich výslovnost), morfologicko-syntaktická rovina (tato rovina zahrnuje užívání slovních druhů, tvarosloví a syntax), lexikálně-sémantická rovina (porozumění řeči a schopnost vyjadřování) a pragmatickou rovinu, tedy užití řeči v praxi. Pro správný vývoj řeči je podstatné, aby byl v pořádku sluch, neboť se správnou výslovností úzce souvisí sluchové rozlišování. Také je potřeba zmínit, že dysgramatismy jsou považovány za fyziologické do věku čtyř let. Pokud řečové obtíže přetrvávají, mohou vést k potížím v sociální interakci, ovlivňovat vývoj osobnosti, učení (Bednářová, Šmardová, 2015; Klenková, Kolbábková, 2003).

Představivost a fantazie

Předškolní období je bohaté na představy. Hranice mezi fantazií a skutečností není vymezena přesně. Fantazie je nutná pro rozumovou a citovou rovnováhu a pro děti má harmonizující význam. Občas dochází k upravování reality dle potřeb dítěte. Děti si za pomoci fantazijních představ vysvětlují realitu a skrze svou fantazii se s ní lépe vyrovnávají. Představy jsou tak „opravdové“, že je dítě považuje za skutečné a stejně tak o nich hovoří, jedná se o tzv. eidetismus (Vágnerová, 2000).

Pozornost

V bdělém stavu se člověk neustále na něco soustředí, tedy zaměřuje svou pozornost. Ta je na začátku předškolního věku pod vlivem emocí nestálá a dítě se dokáže zaměřit pouze na jeden podnět. Postupně se vytváří úmyslná pozornost. V případě, že se dítě nedokáže dostatečně soustředit, nedochází k uchování nových informací. Při nástupu do první třídy by měly být děti schopné soustředit svou pozornost minimálně pět, spíše však patnáct minut. Z toho vyplývá, že existuje přímý vztah mezi pozorností a školní zralostí dítěte (Vágnerová, 2008; Šmelová, Petrová, Suralová a kol., 2012; Jucovičová, Žáčková, 2014).

Emocionální a sociální vývoj

Děti kolem třetího roku věku začínají vnímat svou identitu, což se projevuje používáním osobního zájmena „já“ a přestávají o sobě hovořit ve 3. osobě. Dítě formuje své sebepojetí a svou identitu. Zároveň začíná chápat své místo v rodině, začíná jej

obhajovat, což se často projevuje konflikty spojenými se silnými emočními reakcemi. Nejčastěji to bývají situace, kdy se rodiče snaží svému dítěti nastavit nějaké hranice a dítě se tomu aktivně brání. Proto je také toto období nazýváno obdobím vzdoru či negativismu. Není potřeba se zneklidňovat, protože se jedná o zcela přirozenou součást vývoje dětské osobnosti a je projevem postupného vrůstání dítěte do společnosti (Jucovičová, Žáčková, 2014).

Ve věku tří až čtyř let děti nejčastěji nastupují do mateřských škol, kde získávají nové zkušenosti s pobytem ve skupině a s dodržováním pravidel. Dítě se od individuální hry přesouvá ke hře kooperativní s dalšími dětmi a děti také samo vyhledává. Nástupem do mateřské školy se mění i sociální role dítěte – stává se žákem, spolužákem, kamarádem. Díky novým vztahům se děti učí spolupráci a tzv. prosociálním vlastnostem, jako jsou družnost, obětavost, tolerance nebo soucit. Vytvářejí se základy pro přátelství. Další vlastnost předškolních dětí pan profesor Matějček nazval „souradost“, která vyjadřuje radost dítěte mezi svými vrstevníky (Matějček, 2013). Přes významný vliv mateřské školy a kamarádů dítěte, má stále hlavní místo v životě dítěte rodina, která je důležitá pro jeho optimální sociální a emoční význam. V rámci procvičování nových rolí se dítě také učí své emoce ovládat. Rozvíjejí se city vyšší, tedy estetické, etické, sociální a intelektuální. V této době u dětí převládá pozitivní emoční ladění, veselost, získávají smysl pro humor a začínají chápat emoce ostatních. U dětí se v této době tvoří základy emoční inteligence, tedy schopnosti orientovat se v pocitech někoho dalšího. Sebehodnocení je v předškolním věku závislé na hodnocení druhé osoby, nejčastěji rodiče a později učitele v mateřské škole. Veškerá hodnocení, ať kladná či záporná, přijímají děti zcela nekriticky. Proto je potřeba dobře promýšlet každou kritiku, kterou k dítěti vysíláme (Jucovičová, Žáčková, 2014).

Další změnou je snaha dítěte vypadat a chovat se jako ostatní. Dítě napodobuje to, co kolem sebe vidí (Matějček, Pokorná, 1998).

Jak uvádí Říčan, u předškoláka se formuje svědomí, dítě už ví, co má a nemá dělat. Pokud tato pravidla poruší, zažívá první pocity viny. Jeho svědomí je heteronomní, tedy to, co se smí a nesmí, určuje vnější autorita. Je tedy velmi důležité, aby dítě nebylo vystaveno nesourodému přístupu rodiny a školy v otázkách výchovy (Říčan, 2004).

Hra

„Hra je základní potřeba dětí a předškolní období by mělo ji dovolit naplňovat v její intenzivní podobě“ (Kotátková, 2014, s. 128). Někdy se stává, že hra není pro rodiče dostatečně rozvíjející činností a nabalují na děti různé kroužky a aktivity, a tak na samotnou hru nezbyvá dítěti čas .

V mateřské škole roste význam didaktických her, které jsou přechodem mezi hrou spontánní a úkolem. Hravou formou rozvíjejí poznávací schopnosti a funkce. Budoucím školákům pomáhají lépe přijmout odpovědnost, povinnost dokončit započatou práci. Hru lze také využít k výchovným a terapeutickým účelům, jako jsou například rozvoj spolupráce, odbourávání agresivity, nesmělost (Bednářová, Šmardová, 2015).

1.2 Příprava dítěte na vstup do ZŠ

Přechod z mateřské školy na základní je pro dítě významným sociálním mezníkem. Rodiče často nemají představu o tom, co by mělo umět jejich dítě při zápisu na základní školu. V dnešní době má již mnoho mateřských i základních škol na svých webových stránkách přehled dovedností, které by měl umět předškolák. Oficiální doporučující Desatero nechalo vypracovat Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Je určený právě rodičům předškolních dětí a shrnuje, co by mělo umět dítě před vstupem do první třídy (Příloha 1).

U některých dětí se s nástupem do školy mohou objevit potíže, jako je nesoustředěnost, přetrvávající hravost nebo potíže v podřizování se kolektivu a vedení učitele. Snižuje se jeho zájem o školu i vlastní sebehodnocení. Potíže mohou přerůst až k odmítání chodit do školy či k psychosomatickým bolestem břicha. Příčinou může být nedostatečná školní zralost či připravenost. Tyto dva termíny spolu bývají mnohdy zaměňovány, případně jsou chybně chápány jako synonyma. Oba formulují určitý vývojový stav dítěte, který by měl garantovat úspěšné zvládnutí požadavků, které na dítě budou kladeny s nástupem na základní školu. Zjednodušeně můžeme říci, že školní zralost zahrnuje biologický aspekt. Oproti tomu školní připravenost zahrnuje dosaženou úroveň dítěte vlivem prostředí, které jej obklopuje a vlivem kterého se dítě rozvíjí (Tomášová, 2012).

Školní zralost a školní připravenost

Jedním z předpokladů úspěšného zvládnutí nové role školáka je školní zralost. Jedná se o dosažení určité úrovně zralosti centrální nervové soustavy. Ta se *projevuje změnou celkové reaktivity dítěte, zvýšenou odolností k zátěži a schopností koncentrace pozornosti. Zrání ovlivňuje i rozvoj motoriky a senzomotorické kooordinace, zrakového a sluchového vnímání* (Vágnerová, 2000, s. 147).

Školní zralost můžeme rozdělit do tří složek:

- fyzická zralost, která zahrnuje anatomicko-fyziologickou stránku dítěte,
- psychická zralost, kterou determinuje zrání organismu,
- emocionální a sociální zralost, která se projevuje v sociálním prostředí skrze chování a jednání dítěte (Tomášová, 2012).

Z pedagogicko-psychologického hlediska jde o „*takovou fyzickou a psychickou připravenost dítěte na školu, která mu umožňuje optimální zapojení do vyučovacího procesu bez nebezpečí ohrožení fyzického a duševního zdraví při školní zátěži. Je výsledkem biologického procesu zrání nervového systému a celé dosavadní zkušenosti jedince*“ (Dittrich, 1993 In Tomášová, 2012, s. 10).

Mezi znaky školní zralosti řadíme věk, pohlaví, zdravotní stav, tělesný vývoj, úroveň motoriky a řeči, citovou a sociální zralost, celkovou zralost kognitivních a rozumových funkcí, pracovní zralost a odolnost proti zátěži (Kropáčková, 2008).

Pedagogický slovník definuje školní zralost jako „*stav dítěte projevující se v takové vývojové úrovni jeho organismu, která mu umožňuje adaptaci na prostředí školy*“. Školní připravenost je podle stejného zdroje „*komplexní charakteristika, která zahrnuje jak úroveň biologického a psychického vývoje dítěte, tak dispozice vytvářené na základě učení a vlivem konkrétního sociálního prostředí. Pro úspěšné zvládnutí role žáka musí dítě dosáhnout určité socializační úroveň, tj. např. umět se vhodně chovat ve vztahu k učiteli a k spolužákům, být schopno s nimi komunikovat, znát a přijímat určité hodnoty a normy, a také být pozitivně motivováno k učení a školnímu vzdělávání*“ (Průcha, Walterová a Mareš, 2009, s. 301 a 304).

Pro bezproblémové zvládnutí školních povinností je důležité dosažení určité úrovně po stránce fyzické, psychické a sociální. Fyzickou připraveností je myšlen zdravotní a fyzický stav dítěte. Jedná se o přiměřený růst, výšku a váhu. Patří sem i přiměřená míra unavitelnosti, tedy že dítě již nepotřebuje odpolední spánek. Mateřská škola se na vývoji této oblasti dítěte podílí především vyváženou stravou, pohybem na čerstvém vzduchu a vytvářením základních zdravotních návyků. Psychická připravenost

znamená dosažení potřebné úrovně psychických funkcí, jako je kvalita vnímání, paměť, myšlení, schopnost udržet pozornost a soustředit se, řečové a komunikační dovednosti. Předškolní pedagog by měl u dětí sledovat jejich úroveň a vytvářet vhodné podněty pro jejich rozvoj. Schopnosti dítěte, jako odloučit se od rodičů, regulovat nevhodné chování, podřídit se autoritě, jsou projevem sociální a citové zralosti a připravenosti. Mezi nejčastější projevy sociálně nezralého dítěte patří přetrvávající adaptační problémy, nesamostatnost, neschopnost vyjádřit svou potřebu, negativní reakce na neúspěch, nevhodná forma komunikace s dospělými či neschopnost dodržovat pravidla (Bednářová, 2017, s. 12-22).

Školní připravenost popisuje Jana Kropáčková jako „*aktuální stav rozvoje osobnosti dítěte ve všech jeho oblastech s přihlédnutím k vnitřním vývojovým předpokladům i vnějším podmínkám*“ (Kropáčková, 2004 In Tomášová, 2012, s. 13).

Školní připravenost ovlivňují vnější vlivy jako je rodina, její zázemí, výchovný styl a sociokulturní prostředí rodiny, učení. Pokud je školní připravenost na nedostatečné úrovni, pak ji upravují přípravné třídy.

Jak uvádí Mertin s Gillernovou (2010, s. 238) „*můžeme pojímat školní zralost/ připravenost (způsobilost vstoupit do školy) jako výslednici charakteristik dítěte, přání a očekávání rodičů, kvality domácího prostředí, kvality působení mateřské školy a charakteristik a požadavků školy*“.

Při zvažování nástupu dítěte do první třídy by se měly brát v úvahu okolnosti nejen na straně dítěte, ale i jeho rodiny, a také mateřské a základní školy. Mezi okolnosti na straně dítěte řadíme věk, pohlaví a zdravotní stav dítěte, řečové schopnosti, schopnost učit se, intelektové předpoklady, psychomotorické tempo, soustředění, dovednost prosadit se a grafický projev. Předpoklady na straně rodiny jsou rodinné klima, podnětnost rodinného prostředí, socioekonomický status rodiny a očekávání rodičů směrem k dítěti. Konečně předpoklady na straně mateřské a základní školy jsou profesní kompetence učitelek, zaměření na rozvoj specifických dovedností potřebných ve škole, podmínky ve škole a další (Mertin, Gillernová, 2010).

Jak píše Bednářová (2017), pokud je vývoj dítěte v některé oblasti zpomalený nebo dítě není schopné zahájit školní docházku, mluvíme o nepřipravenosti či nezralosti na školní docházku. Může to být způsobeno z důvodu trvalé nezpůsobilosti (například snížený intelekt nebo psychické postižení), skutečné nezralosti (předpokládáme, že se proces zrání objeví) nebo rozdílného kulturního stavu rodiny a její sociální situace (například děti ze sociálně slabých rodin, děti cizinců).

Odklad školní docházky

V České republice je školní docházka povinná pro děti od „školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne šestého roku věku, pokud mu není povolen odklad“. Školský zákon definuje odklad takto: „Není-li dítě tělesně nebo duševně přiměřeně vyspělé a požádá-li o to písemně zákonný zástupce dítěte v době zápisu dítěte k povinné školní docházce podle §36 odst. 4, odloží ředitel školy začátek povinné školní docházky o jeden školní rok, pokud je žádost doložena doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení, a odborného lékaře nebo klinického psychologa. Začátek povinné školní docházky lze odložit nejdéle do zahájení školního roku, v němž dítě dovrší osmý rok věku“ (Školský zákon, 2020, s. 33).

Žádost o odložení povinné školní docházky sepisují rodiče dítěte a podávají ji řediteli základní školy. K žádosti je třeba doložit dvě doporučující zprávy. K tělesným hlediskům školní nezralosti se vyjadřuje dětský lékař. Školské poradenské zařízení se v posudku vyjádří k psychosociálnímu vývoji dítěte. O odkladu poté rozhoduje ředitel školy. Dle zákona je možný také tzv. dodatečný odklad, který je možné udělit v případě, že se v prvním pololetí u dítěte projevila nedostatečná tělesná nebo duševní schopnost ke školní docházce. Před touto variantou však varují psychologové, protože návrat zpět do mateřské školy může být pro dítě traumatizující (Dandová, 2018, s. 32-33).

Na základě diagnostiky z pedagogicko-psychologických poraden jsou s dětmi s odkladem prováděna korektivní opatření. Tyto děti mohou dále pokračovat v mateřské škole nebo mohou nastoupit do přípravné třídy základní školy, kam je rodiče zapsali k povinnému vzdělávání (Tomášová, 2012). S těmito diagnostikami pak musí pracovat pedagogové v mateřské či základní škole a podporovat děti v rozvoji problematických oblastí. K tomuto účelu vypracovávají individuální vzdělávací plán.

1.3 Percepce dítěte v předškolním věku

V předškolním věku se intenzivně rozvíjejí všechny poznávací procesy. Nejdůležitější je pro dítě v tomto období vnímání, prostřednictvím kterého získává informace z okolního i vnitřního světa. Vnímání se rozvíjí nejvíce vlastními prožitky dítěte, tedy tím, co jej subjektivně zaujme a upoutá.

„Podstata vnímání spočívá ve smyslových datech jedné kvality a následně v jejich integraci. Je-li porušena integrace smyslových vjemů, je vnímání nepřesné, i když jednotlivé kvality nevykazují deficit ve vývoji. Kvalita vnímání je ovlivněna též citovým

přízvukem, paměti, motivací, stavem organismu jako celku“ (Zelinková, 2011, s. 68).

Podle druhu zapojených smyslových orgánů dělíme percepci na zrakovou, sluchovou, vestibulární, taktilní, kinestetickou, čichovou a chuťovou. Pro tuto práci můžeme poslední dva typy ponechat stranou.

Vnímání je u předškolních dětí egocentrické, globální a neanalytické. Děti zachycují celkový dojem a to vždy ve spojení s živou emocionalitou (Čačka, 2000). Jak píše Jucovičová a Žáčková (2014, s. 18) „rozvoj smyslového vnímání, které je podmíněno rozvojem centrální nervové soustavy a jeho propojením s motorickými funkcemi, je důležitým předpokladem pro učení se psaní, čtení a počítání“.

Zraková percepce

Nejvíce informací z našeho okolí získáváme pomocí zraku, který je prostředkem k poznávání okolního světa, a také prostředkem komunikace. Od narození dítě sleduje své nejbližší. Následně jeho pozornost zaujmou pohybující se předměty, obrázky či knížky. Objevením svých pohybujících se rukou, se zraková percepce propojuje s motorikou dítěte. Zrakové vnímání má význam i pro rozvoj řeči tím, že upevňuje sluchové vjemy. Zrak při řeči hlídá mluvidla vlastní i jiných osob (Klenková, Kolbábková, 2003).

U předškolních dětí se zrakové vnímání zpřesňuje, zlepšuje se vidění na blízko a vnímání detailů (Vágnerová, 2008 In Jucovičová, Žáčková, 2014, s. 18). V této době dokáže odlišit drobný detail, stranově obrácené tvary a mělo by již zvládat základy pravolevé orientace. Schopnost zrakového rozlišování je důležitá při budoucím čtení a psaní. Jde právě o schopnost rozlišení číslic a písmen, které si jsou velmi podobné nebo stranově obrácené, jde například o páry písmen m-n, b-d. Budoucí prvňáček by také měl být schopen zrakové analýzy a syntézy, kterou využije u skládání a rozkládání slov. Tuto schopnost můžeme trénovat skládáním puzzle, vkládaček a podobných skládaček (Klenková, Kolbábková, 2003; Zelinková, 2011; Jucovičová, Žáčková, 2014).

Zrakové vnímání můžeme rozdělit do několika oblastí: vnímání barev, vnímání figury a pozadí, optická diferenciacce, optická analýza a syntéza, oční pohyby a zraková paměť. Oslabené zrakové vnímání může vést ve škole k problémům jako jsou záměny písmen, číslic nebo operačních znaků, která si jsou podobná, záměny písmen, která se liší polohou, jejich zrcadlení, pomalé zapamatování si písmen, pomalejší čtení nebo větší chybovost při čtení. Původce potíží většinou není oslabený orgán, ale některé funkce, které se podílejí na zachycení, zpracování a uchování vjemu (Bednářová, Šmardová, 2015).

Vnímání barev

Předškoláci by již měli být schopni rozlišit, pojmenovat a ukázat základní i doplňkové barvy. Vnímání barev můžeme u dětí rozvíjet pomocí různých úkolů, například namalovat tematicky zaměřený obrázek pouze teplými/studenými barvami či vytvořit škálu barvy od nejsvětlejší po nejtmavší.

Zrakové vnímání figury a pozadí

Jedná se o zaměření zraku na vybraný objekt a současně upozadění ostatních viděných podnětů. Trénovat mohou děti hledáním obrázku ve zmeti čar, vybarvováním obrázku rozděleného na plošky a označenými různými značkami (puntíky, geometrické tvary, číslice) nebo hledáním překrývajících se obrázků.

Optická diferenciaci

Jak píše Otevřelová (2016) „*zrakové rozlišování pomáhá dětem vidět rozdíly na obrázcích, později na písmenkách a slovech, číslech a číslicích*“. Úzce souvisí se schopností třídění, uvědomováním si části a celku, polohou předmětu a konstantností vnímání. Pro porovnání dvou prvků si jedinec musí uvědomit, které části jsou totožné a které odlišné. Pro rozlišení prvků odlišných v jejich poloze, musí mít dítě zkušenost s prostorovým uspořádáním (Bednářová, Šmardová, 2015). Podpořit zrakovou diferenciaci můžeme hledáním rozdílů u dvou na první pohled stejných obrázků, hledáním stejných dvojic či hledáním odlišného obrázku v řadě.

Optická analýza a syntéza

Pro předškolní věk je typické vnímání zaměřené na celek než na jeho jednotlivé části. Pro úspěšné zvládnutí trivia je ale důležité umět vnímat celek i jeho části. S rozvojem myšlení dochází k uvědomění, že celek je tvořen z dílků, které je možné vnímat jednotlivě. Zraková syntéza pomáhá spojit jednotlivé díly do celku. Předškolák by měl být schopen složit obrázek z devíti částí (Otevřelová, 2016). Pro rozvoj zrakové analýzy a syntézy předkládáme dětem různá puzzle, rozstříhané obrázky, vyhledání obrázku ze skupiny různých obrázků nebo rozstříhané geometrické symboly.

Oční pohyby

Při čtení latinky je podstatné sledovat text zleva doprava a shora dolů. Fixace očí daným směrem a posun očí po řádku ale může činit problémy. Stimulovat oční pohyby můžeme

jmenováním objektů zleva doprava, určováním prvního objektu ve skupině zleva doprava či okohybným cvičením při komunitním kruhu nebo při logopedických chvilkách. Na grafomotorických listech vedeme vodorovné i svislé čáry také zleva doprava.

Zraková paměť

Optická paměť slouží k zapamatování si viděných věcí, obrázků, později písmen a čísel. Schopnost znovu poznávat zrakové podněty se rozvíjí již od kojeneckého věku. Zrakovou paměť trénujeme hrou pexesa, Kimovou hrou, nebo drobnými změnami ve třídě, které mají děti za úkol objevit.

Sluchová percepce

Jak píše Bednářová se Šmardovou (2015) je sluch jedním z komunikačních prostředků, ovlivňuje rozvoj řeči a tím i abstraktní myšlení. Od třetího měsíce věku začíná dítě lokalizovat zvuk, předškolák již dokáže určit směr odkud zvuk přichází, intenzitu či trvání zvuku. Tato schopnost se později hodí při psaní diktátů. Lokalizace sluchových podnětů se podílí i na rozvoji prostorové orientace.

Fonematický sluch, jako schopnost sluchové diferenciaci, je základním předpokladem pro správný řečový vývoj. Pokud se dítě nenaučí poslouchat, vydělovat a rozlišovat zvuky řeči, nemůže správně vyslovovat (Bednářová a Šmardová, 2015). Předškoláci dokážou určit některé hlásky, aniž by znaly písmena. „*Většinou snáze diferencuje začátky než konce slov, souhlásky než samohlásky. V podstatě dítě dokáže zhruba rozlišit některé začínající slabiky nebo hlásky, dokáže i zhruba rozlišit podobně znějící slabiky a hlásky, určí shodná či rozdílná slova*“ (Jucovičová, Žáčková, 2014, s. 19).

I sluchovou perцепci můžeme rozdělit do podoblastí: naslouchání, sluchová diferenciaci, sluchová paměť, sluchová analýza a syntéza, sluchové odlišení figury a pozadí, a vnímání rytmu. Oslabené sluchové vnímání může ve školním věku vést k obtížnému spojování písmen, komolení slov, vynechávání písmen a slabik, záměnám písmen, chybovostí v diktátech či matematických pětiminutovkách (Bednářová, Šmardová, 2015).

Naslouchání

Od narození doléhá k uším dítěte mnoho zvukových podnětů. Jako ochranu před velkým množstvím těchto podnětů se lidský organismus naučí neposlouchat vše, co na něj doléhá. Nejprve bezděčné naslouchání se tak postupně mění na záměrné. Dítě v předškolním věku by již mělo být schopno vyslechnout pohádku či příběh. Předškoláci mohou poznávat hlasy svých kamarádů, například při hře *Ptáčku, jak zpíváš?*. Dále můžeme nechat děti určovat zvířata nebo dopravní prostředky podle zvuku, který vydávají.

Sluchová diferenciac

Sluchové rozlišování umožňuje jedinci rozpoznat sluchem zvuky, které jsou si podobné, nikoli však totožné. U slov se může jednat o odlišnost v sykavkách, v znělých a neznelých hláskách, v krátkých a dlouhých samohláskách, změně měkčení, v samohlásce či souhlásce. Akustická diferenciac je důležitá pro správnou výslovnost, psaní i čtení. Pomoci můžeme dětem například obrázkovou nápovědou nebo trojrozměrnými předměty. Také můžeme dětem říkat dvojice slov, která se liší v hlásce či délce samohlásky a mezi tyto dvojice vkládat dvojice stejných slov.

Sluchová paměť

Díky sluchové paměti je možné informace, které přicházejí akustickou cestou, zachytit, zpracovat a uchovat. Pětileté dítě by mělo být schopno zopakovat čtyři nesouvisející slova a větu o pěti slovech ve správném pořadí. Ve školce děti trénují sluchovou paměť mnoha básničkami a písničkami. K tréninku můžeme dále využít hru *Šla babička do městečka a koupila tam...*, nebo sluchové pexeso.

Sluchová analýza a syntéza

Tato dílčí funkce umožňuje spojit hlásky do slabik a slov, a zároveň slova rozdělit na slabiky a hlásky. V předškolní třídě by již děti měly být schopné určit první hlásku ve slově a vymyslet slova dle zadané hlásky. Uvědomění si hlásky s postavením na konci a uprostřed slova je dlouhodobější proces (Otevřelová, 2016; Bednářová, Šmardová, 2015). Sluchovou analýzu a syntézu trénujeme rozpočítadly, roztleskáváním slov na slabiky a určením počtu slabik, hledáním rýmujících se dvojic, skládáním slov z hlásek či slovním fotbalem.

Sluchové odlišení figury a pozadí

V mateřské škole se dítě za účasti ostatních mluvících a hrajících si dětí učí využít sluchového vnímání toho podstatného – figury od nepodstatného, tedy pozadí. Čím více je hluku a různých zvuků, tím těžší je pro dítě rozlišení figury od pozadí. Při vyprávění pohádky mohou mít děti za úkol tlesknout vždy, když zazní určité slovo.

Vnímání rytmu

S vnímáním rytmu úzce souvisí rozlišování krátkých a dlouhých samohlásek. Rytmizace je v mateřské škole nenahraditelný pomocník. Využíváme ji při pohybových hrách, při grafomotorice či uvolňovacích cvičeních. S dětmi můžeme hrát na opakování rytmických struktur například na bubínky, kdy děti určí, zda byly dvě struktury stejné, nebo napodobují rytmickou strukturu po učiteli. Lze provést i obráceně, dítě zahraje, učitel napodobí a děti určují, zda to provedl správně (Otevřelová, 2016; Bednářová, Šmardová, 2015).

Vestibulární percepce

Jeho ústrojí je uloženo ve vnitřním uchu a umožňuje vnímání rovnováhy. Jde o vnímání polohy hlavy a těla v prostoru. Má vliv na držení těla, uplatňuje se při prostorové orientaci a u prostorových představ. Poruchy rovnováhy mohou nasvědčovat vážnému onemocnění. Rovnováhu dělíme na statickou a dynamickou. Dovednosti statické rovnováhy, jako jsou stoj se zavřenýma očima, stoj na špičkách s otevřenýma a zavřenýma očima či stoj na jedné noze s otevřenýma a zavřenýma očima by mělo dítě zvládnout již před nástupem do první třídy. U cvičení a diagnostiky dynamické rovnováhy sledujeme dítě při chůzi po čáře tam a zpět, chůzi po zvýšené poloze, chůzi po špičkách tam a zpět a při poskocích na jedné noze tam a zpět. Kývání těla či nekoordinované pohyby naznačují potíže (Zelinková, 2011).

Taktilní percepce

Taktilní neboli hmatové vnímání je důležitým prostředkem k poznávání reality a zároveň může sloužit jako jedna z možností korekce. Toto vnímání můžeme sledovat již u plodu v matčině lůně. Novorozenec dokáže již vnímat dotyk, teplotu a změnu polohy. Dotyky a změny polohy vyvolávají u novorozence různé reflexy. Předškolák by měl zvládnout například rozeznat různě drsné povrchy, poznat geometrické tvary, písmena a číslice pomocí hmatu, či třídít dle tvaru a velikosti (Zelinková, 2011).

Kinestetická percepcie

Tato percepcie umožňuje vnímání pohybových pocitů a vlastních pohybů, a podmiňuje vnímání vlastního tělového schématu. Dochází k němu na základě napětí svalů a šlach či tření plošek kloubů. Při diagnostice sledujeme například, zda dítě dokáže se zavřenýma očima zopakovat pohyby paží, které byly provedeny předtím nebo zda dítě dokáže ukázat místo, kde jsme se ho dotkli, když měl zavřené oči (Zelinková, 2011).

1.4 Motorika dítěte předškolního věku

Motorika představuje souhrn pohybových projevů zahrnujících průběh i výsledek pohybové činnosti. Pro rodiče i pediatry je motorika hlavním ukazatelem, že se dítě vyvíjí správně. Od zvednutí hlavičky, otočení na břicho, lezení, stoj, chůze, běh nebo jízdu na kole. Mezi důsledky nedostatečné pohybové aktivity patří například opožděný vývoj řeči, křivá záda, povolený stabilizační systém, obezita nebo špatné zapojení v dětském kolektivu. Motorické schopnosti můžeme nahlížet v několika rovinách: hrubá motorika, jemná motorika, grafomotorika, motorika mluvidel a motorika očních pohybů (Bednářová, Šmardová, 2015).

Hrubá motorika

Pohyb se zdokonalováním koordinace v předškolním věku stává přesnější, plynulejší a cílenější. Otevřelová (2016) píše, že „*ve školce je nejlepší čas podporovat motoriku velkých svalových skupin, tím i propojení pravé a levé hemisféry, které se právě přes pohyb opakováním pohybu rozvíjí, což pozitivně ovlivňuje také psychický vývoj*“. K rozvoji hrubé motoriky jsou skvělé překážkové dráhy, jízda na odrážedlech či kolech, prolézačky, skluzavky, lanové dráhy, plavání, ale i házení s čímkoli, různé poskoky po jedné noze, snožmo nebo s rytmizací. Můžeme využít i různé pohybové hry s napodobováním. Důležitý je především dostatečný a různorodý pohyb, aby se svaly namáhaly rovnoměrně a přiměřeně. Fyzická aktivita a obratnost také pomáhá dítěti zapojit se do společných činností s ostatními dětmi (Bednářová, Šmardová, 2015).

Jemná motorika

Jak píše Bednářová (2017) „*z rozvoje hrubé motoriky vychází rozvoj motoriky jemné, zvyšování obratnosti jemných svalových skupin a koordinace oka a ruky a až poté grafomotorika. Motorická obratnost má význam pro rozvoj řeči, souvisí s motorikou*

mluvidel, význam pro čtení má motorika očních pohybů – ovlivní sledování textu po řádcích“.

Jemnou motoriku mohou předškolní děti trénovat a zdokonalovat při hrách s různými stavebnicemi či mozaikami, ale i rukodělnými činnostmi (prošívání látky nebo papíru, přišívání knoflíků, navlékání korálků, modelování, malování, mačkání a trhání papíru, obtiskování, uzlování). Pokud necháme děti pomáhat při běžných pracích v domácnosti, posílíme tak nejen vzájemné pouto, ale i jemnou motoriku (krájení zeleniny, hnětení těsta, vykrajování z těsta, motání klubíčka vlny, šroubování, zatloukání kladívkem, navlékání korálků, různorodé stavebnice). Tyto činnosti vyžadují již určitou dávku soustředění, přesnosti a obratnosti (Bednářová, 2017).

Grafomotorika předškoláka

Aby dítě ve škole rádo a dobře psalo, je potřeba rozvíjet hrubou a jemnou motoriku a schopnosti a dovednosti jako je mentální vyspělost dítěte, zrakové vnímání (rozlišit detaily, uvědomit si celek a jeho část), prostorové vnímání, vizuomotorika (koordinace oka a ruky) a paměť. Tyto funkce označujeme termínem grafomotorika. Před záměrným grafomotorickým cvičením je důležité znát laterality ruky a oka (Bednářová, 2017).

Bednářová (2017, s. 66) pak píše, že *„návyky při kreslení, které si dítě osvojí v předškolním věku, bude uplatňovat při psaní ve škole. Jestliže si vytvoří návyky, které nepřispívají ke zvýšení grafomotorické obratnosti a neusnadňují kreslení, budou pravděpodobně negativně ovlivňovat i psaní. Z tohoto důvodu je velice důležité, aby dítě přicházející do školy správně drželo náčiní, mělo uvolněnou ruku, kreslilo se správným postavením ruky, ruku nadměrně nevytáčelo, nezahýbalo atd. Všechny tyto okolnosti přispívají k úspěšnému zahájení a průběhu školní docházky“.* Proto již od třetího roku trénujeme s dítětem správné držení tužky, tzv. špetkový úchop a v případě zájmu dítěte můžeme nabídnout i grafomotorické listy. Od počátku je tedy třeba dbát nejen na správné držení tužky, ale i na správnou polohu těla při kreslení a psaní. Je snazší správné návyky vytvářet, než špatné návyky přeučovat. K pracovním návykům, které je potřeba naučit patří: správný výběr kreslicích a psacích potřeb, sezení, úchop psacího náčiní, postavení a uvolnění ruky při psaní (Bednářová, Šmardová, 2006). Grafomotoriku podporujeme u dětí pravidelnými, ale krátkými cvičeními. Zařazujeme grafomotorické i vizuomotorické cviky, nezapomínáme na uvolňovací cviky. Grafomotorické prvky volíme dle obtížnosti a schopností dětí. K nácviku je vhodné používat svislé plochy a velké archy papíru (Otevřelová, 2016).

Kresba předškoláka

„Kresba je jednou ze symbolických funkcí, v níž se projeví tendence zobrazit realitu tak, jak ji dítě chápe“ (Piaget, 1970 In Vágnerová, 2011, s. 109). Jedná se však o pozvolný vývoj, zpočátku je dítě nadšené z činnosti samotné, ze zanechání stopy na podkladu. Jak se dítě rozvíjí, zjišťuje, že touto činností může znázornit realitu. V kresbě často převažují subjektivní rysy než reálné skutečnosti (Vágnerová, 2011). Při hodnocení spontánní kresby hodnotíme obsahovou a formální stránku. Obsahové hledisko zahrnuje různorodost námětů, obsahovou pročleněnost, zatímco formální hledisko si všímá vedení čáry a její plynulosti, jistoty, přesnosti a návaznosti kresby. Tato dvě hlediska se však nemusí vyvíjet jednotně (Bednářová, Šmardová, 2015).

„Vývoj kresby bývá srovnáván s vývojem řeči. Bezesmyslné čárání se podobá bezesmyslnému opakování hlásek a slabik. Opakování kresebných pokusů je paralelou k broukání. Postupným vývojem se rozšiřuje a zdokonaluje slovní projev a zároveň i kresba, co do obsahu i provedení“. Vývoj a úroveň kresby ovlivňuje několik faktorů: mentální vyspělost dítěte, motorika, lateralita, zrakové vnímání, paměť, pozornost, schopnost představivosti a reprodukce (Bednářová, Šmardová, 2006, s. 10).

Lateralita předškoláka

Původ slova bychom našli v lat. *lateralis*, což znamená ležící na straně. Jedná se tedy o přednostní používání jednoho z párových orgánů, tj. oko a ucho u smyslových orgánů, ruky a nohy. Podle toho, který párový orgán převažuje, mluvíme o praváctví nebo leváctví. V případě využívání obou stran, hovoříme o ambidextrii = nevyhraněné lateralitě. Proces je postupný, k vyhraňování dochází kolem čtvrtého roku věku. Důležité je nechat dítěti svobodnou volbu a nevnucovat mu námi favorizovanou stranu. Lateralitu dle jejího stupně dělíme na vyhraněnou, méně vyhraněnou a nevyhraněnou. Dle vztahu mezi okem a rukou, pak rozlišujeme lateralitu souhlasnou (pravá ruka a pravé oko), neurčitou (různé variace vyhraněné nebo nevyhraněné dominantní ruky a oka) a zkříženou (pravá ruka a levé oko). Pokud si nejsme u dítěte jistí, která ruka je jeho dominantní, případně dítě ruce stále střídá, je vhodné se obrátit na poradenské zařízení, které provede *Zkoušku lateralit* od Matějčka a Žlaba, která obsahuje úkoly pro zjištění dominantního oka, ucha, horní a dolní končetiny (Bednářová, Šmardová, 2006). Na stejném principu je také zkouška lateralit v *Diagnosticke dítěte předškolního věku* od Bednářové a Šmardové (Bednářová, Šmardová, 2015).

Motorika mluvidel

Jedním z faktorů pro správný vývoj artikulace je dobře rozvinutá oromotorika, tedy motorika mluvidel. Jedná se o dostatečnou svalovou sílu a rozsah pohybů hlavně jazyka a rtů, a dále o schopnost napodobit polohu mluvidel (orientace v ústech). Procvičování mluvidel začíná již při kojení, při přechodu na pevnou stravu, broukáním a žvatláním. Aktivně se zapojují rty, jazyk, tváře a měkké patro. V předškolním věku se zvyšuje kvalita pohybů, které jsou cílené, přesněji zaměřené. Děje se tak i díky pohybové paměti. Dítě se učí napodobovat tvar rtů a jazyka, velikost čelistního úhlu, pohyb a polohu jazyka a tak napodobit zvuky, které vnímají sluchem a zrakem (Blažková, 2017).

„Snížená pohyblivost mluvidel může být příčinou huhňavosti i nesprávného dýchání, kdy si dítě navykne dýchat pusou. Nepohyblivost jazyka má dopad na výslovnost hlásek, nejčastěji L, R, Ř a sykavek“. Preventivní logopedická cvičení jsou proto v mateřské škole nezbytností (Otevřelová, 2016, s. 116-117). Trénujeme rty (špulení, otevírání, pití brčkem), tváře (nafukování tváří), jazyk (vystrkování a kmitání jazyka, olizování rtů, napodobování čerta,...).

Motorika očních pohybů

Jemná motorika okohybných svalů vede v naší kultuře pohyb očí požadovaným směrem zleva doprava. V případě, že je motorika těchto svalů oslabená a neplynulá, bude mít dítě potíže v orientaci na pracovním listu, na stránce i na tabuli a také při čtení (Otevřelová, 2016). Oční pohyby trénujeme s dětmi například tak, že necháme dítě jmenovat obrázky v řádku zleva doprava.

1.5 Pedagogická diagnostika

O vhodné době nástupu dítěte do školy se zamýšlel již J. A. Komenský ve svém *Informatoriu školy mateřské*. Ve 20. století se touto problematikou zabývali např. Václav Příhoda, Cyril Stejskal nebo Jiří Václav Klíma. Do popředí vědeckého výzkumu se pedagogická diagnostika dostala v šedesátých letech minulého století (Zelinková, 2011).

V knize O. Zelinkové (2011) se dočteme, že se jedná o komplexní proces, který má za cíl poznávat, posuzovat a hodnotit vzdělávací proces a jeho účastníky. Diagnostika nesleduje jen konečný výsledek, ale i samotný proces. Dle RVP PV je pedagogická diagnostika *„průběžná, systematická činnost učitele směřující k*

pedagogické diagnóze (pozorování dítěte, rozhovor s rodiči, rozbor dětské kresby, analýza hry aj.), kdy hodnocení dítěte znamená vidět ho a posuzovat komplexně jeho osobnost (vlastnosti, schopnosti, potřeby, zájmy, možnosti a perspektivy jeho rozvoje), jedná se o ustálenou posloupnost činností, která je součástí pedagogické evaluace. Prostřednictvím pedagogické diagnostiky učitelé získávají důležité informace o pokrocích dítěte. Nejedná se o hodnocení jednorázové, ale průběžné“ (RVP PV, 2020, s. 48 a 39). Abychom mohli pro děti vytvořit ty nejlepší podmínky, ve kterých se může rozvíjet dle svých možností a s individuálním přístupem, musíme se orientovat v jeho silných i slabých stránkách.

Při hodnocení školní připravenosti se diagnostika zabývá těmito dílčími oblastmi:

- zdravotní stav a tělesný vývoj,
- jemná a hrubá motorika,
- poznávací funkce: zrakové a sluchové rozlišování, předmatematické představy, paměť, řeč, pozornost, prostorové představy a geometrické tvary,
- pravo-levá prostorová orientace,
- lateralita,
- sociální a emoční zralost,
- sociální kontakt a spolupráce,
- průčeschnost (Syslová a kol., 2018)

Anna Kucharská (Kucharská, 2010 In Mertin, Gillernová, 2010) uvádí pro diagnostiku předškolních dětí, tyto oblasti, které vycházejí z kurikula předškolní výchovy:

- pohybové schopnosti (hrubá a jemná motorika, grafomotorika, lateralita),
- návyky (hygiena, samostatnost, oblékání, pracovní návyky),
- kvalita poznávacích funkcí (rozvoj záměrné paměti, úmyslné pozornosti, verbálního a logického myšlení, diferencovaného vnímání, slovní zásoby),
- vědomosti (znalosti o člověku, zvířatech, přírodě, počasí, barvy),
- časová orientace (používání základních časových pojmů) a prostorová orientace (orientace nahoře-dole, vpravo-vlevo),
- předčíselné představy (orientace v řadě, přiřazování),
- sociální dovednosti (s vrstevníky, s pedagogem, dodržování pravidel),
- úroveň školní zralosti.

Metody pedagogické diagnostiky užívané u předškolních dětí

Pozorování

Jedná se o jednu z nejstarších diagnostických metod a v mateřské škole patří mezi nejčastěji používané. Umožňuje systematicky sledovat dítě v běžných podmínkách třídy i mimo ni. Tam, kde dochází k interakci mezi dětmi či mezi dětmi a dospělými. Při pozorování dětí bychom se měli také zaměřit na hodnocení vlastního chování, protože se reakce obou subjektů vzájemně ovlivňují. Cenné jsou i informace od rodičů, pokud jim předem vysvětlíme pravidla pozorování (Bednářová a kol., 2017).

Rozhovor

Verbálním kontaktem tak získáváme informace od dítěte nebo jeho rodičů. Díky němu můžeme zjistit zájmy, obavy, přání, hodnoty, názory, příčiny jednání, vztahy k ostatním dětem či dospělým a jiné. Musíme si předem stanovit cíl rozhovoru, vybrat vhodné místo a čas, promyslet si způsob záznamu rozhovoru a závěrů, a jak si zajistíme dítě/rodiče k další spolupráci. Při rozhovoru s dítětem musíme nechat dítěti dostatek prostoru k vyjádření jeho názorů, aniž by hrozilo riziko jejich zneužití (Zelinková, 2011).

Diagnostické portfolio

Jedná se součást pedagogické dokumentace. Je to soubor prací dítěte za určitou dobu. Můžeme zde najít soubor výkresů a pracovních listů dítěte, složka s diagnostickými údaji, záznamy učitelů nebo rodičů, fotografie školních výrobků, fotografie domácích výrobků a jiné. Aby se nejednalo jen obyčejný šanon, je potřeba s ním pracovat. Tato činnost může být řízená, která je zaměřena na sebehodnocení dítěte, znovuvybavení si školkových zážitků, nebo spontánní, kdy dítě samo z nějakého důvodu požaduje činnost s ním (Bednářová a kol., 2017).

Anamnéza

Touto metodou získáváme informace o minulém životě dítěte, které mohou pomoci vysvětlit současný stav. Můžeme rozlišit anamnézu osobní, rodinnou a školní. Pomocí osobní anamnézy získáme informace o vývoji dítěte v předškolním věku, o jeho zdravotním stavu, zájmech, řeči, motorice či vývoji obtíží. Rodinná anamnéza nám zprostředkuje informace o způsoby výchovy v rodině, postavení členů v rodině, o vlivu širší rodiny na dítě. Ptáme se na vztahy v rodině, výchovu, výchovné potíže nebo

sourozenecké vztahy. Na základě získaných informací pak může pedagog navrhnout vhodného přístupu k dítěti. Školní anamnéza je důležitou oblastí diagnostiky při řešení školních problémů (Zelinková, 2011).

Analýza hry

Poskytuje hodnotné informace o zkušenostech dítěte, jeho prožitcích či aktuálním psychickém rozpoložení. Získáváme informace o schopnosti dítěte spolupracovat a komunikovat s ostatními, podřídit se pravidlům a jiné (Kucharská, 2010 In Mertin, Gillernová, 2010).

Předcházíme poruchám učení

Autorkou je psycholožka a psychoterapeutka Brigitte Sindelarová, která se narodila v roce 1952 v Rakousku. *Předcházíme poruchám učení* je soubor cvičení určených pro děti v předškolním roce a v první třídě. Metoda je rozdělena na dvě části. Část diagnostická obsahuje 19 souborů úkolů a vyhodnocení v podobě přehledného grafického zaznamenání do obrázku stromu. Každá větev je očíslována stejně jako soubor úkolů. Dále jsou větve rozděleny do jednotlivých úseků, které odpovídají splněnému úkolu. S každým správně splněným úkolem tak daná větev roste. Po zaznamenání všech úloh, které dítě splnilo správně, je pak přehledně vidět, která větev je nejkratší, a to je tedy nejslabší místo dítěte, na které je potřeba se soustředit. Právě tyto nejkratší větve pomáhají odhalit deficity v dílčích funkcích, jež mohou být v budoucím vzdělávání příčinou problémů dítěte při čtení, psaní či počítání. Tento grafický záznam je pak vhodné použít při konzultaci s rodiči a k jejich zapojení se na procvičování s dítětem. Druhou část metody tvoří program nácviku rozdělený do 11 cvičení rozdělených podle oblastí, které rozvíjejí (Sindelarová, 2007).

Diagnostika dítěte předškolního věku a Klokanův kufr

Autorkami jsou dvě české pedagožky Jiřina Bednářová a Vlasta Šmardová. Jejich publikace *Diagnostika dítěte předškolního věku – Co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let* je uceleným diagnostickým systémem. Diagnostika se zabývá sledováním a rozvojem těchto oblastí: motorika a grafomotorika, zrakové vnímání a paměť, sluchové vnímání a paměť, vnímání času a prostoru, základní matematické představy, řeč (myšlení), sociální dovednosti, sebeobsluha (samostatnost) a hra. Jednotlivé dovednosti jsou vyhodnocovány dle škály: nezvládá, zvládá s dopomocí a zvládá samostatně.

Metodická část pak obsahuje náměty aktivit pro rozvoj schopností a dovedností rozdělených dle věku (Bednářová, Šmardová, 2015). Praktickou aplikací je pak Klokanův kufřík. Jedná se o českou komplexní diagnostickou pomůcku dětí předškolního věku, která sleduje, hodnotí a posiluje dítě v 10 oblastech vývoje: zrakové vnímání a paměť, motorika, grafomotorika, kresba, sluchové vnímání a paměť, řeč, základní matematické představy, orientace v čase, orientace v prostoru, hra, sociální chování, sebeobsluha a samostatnost. Aby úspěch mohlo zažít, co nejvíce dětí, mají úkoly 3 varianty: základní úroveň, která je doplněna jednodušší a složitější variantou. Součástí Klokanova kufříku jsou záznamové archy k hodnocení dětí.

Školní zralost

Publikace *Školní zralost – Co by mělo umět dítě před vstupem do školy*, která pochází od stejných autorek, obsahuje jak kritéria školní zralosti, tak i diagnostické úkoly k zjištění oblastí, ve kterých má předškolák potíže a kde mu má být poskytnuta pomoc. Sledované oblasti jsou: grafomotorika a kresba, řeč, sluchové vnímání a paměť, zrakové vnímání a paměť, vnímání prostoru a času, základní matematické představy, sociální dovednosti, práceschopnost a pozornost, sebeobsluha a samostatnost. K hodnocení je použita totožná škála jako u předchozí publikace (Bednářová, Šmardová, 2011).

Pedagogické hodnocení v pojetí RVP PV

Jde o materiál založený na požadavcích RVP PV formulovaných jako očekávané výstupy. Školy si mohou vybrat z několika záznamových archů, které lze kombinovat. Oblasti záznamových listů jsou například: podrobný záznam individuálního rozvoje a učení dítěte, rozvoj vybraných dovedností a způsobilostí dítěte v biologické oblasti, rozvoj vybraných dovedností a způsobilostí dítěte v psychologické oblasti, rozvoj vybraných dovedností a způsobilostí dítěte v sociální a sociokulturní oblasti, a jiné (Syslová, 2018).

PREDICT

Jedná se diagnostický a komunikační nástroj v předškolním zařízení, pomocí kterého lze sledovat rozvoj kompetencí uvedených v RVP PV. Obsahuje deset oblastí – gramotnost, zdraví, komunikace, sebepojetí, respekt, aktivita, samostatnost, přístup k učení, pravidla a řešení problémů. K vyhodnocování rozvoje dítěte byly využity očekávané výstupy, představující rozsah toho, v čem mají být děti rozvíjeny a čeho by měly během

předškolního vzdělávání dosáhnout (Syslová, 2018).

Oregonská metoda

Tento nástroj využívají hlavně mateřské školy, které pracují dle projektu Začít spolu. K diagnostice dochází na základě pozorování dětí, doplněné o informace od rodičů. Dítě je sledováno v oblastech: hra, sebeobsluha, sebezpřijetí – sebedůvěra a představy o sobě, sociální dovednosti, jazyk a komunikace, motorika, předpoklady dítěte, poznávání – řešení problémů, poznávání v oblasti matematiky, poznávání v oblasti jazyka. Jednotlivé oblasti jsou bodovány v pětistupňové škále, přičemž 5bodů označuje nejlepší zvládnutí (Syslová, 2018).

1.6 Stimulace dětí předškolního věku

Když se zabýváme problematikou školní připravenosti, vyvstává i otázka, zda se nedostatečný vývoj dá korigovat ještě před samotným nástupem do 1. třídy a pokud ano, jaké intervenční postupy budou nejúčinnější. Intervenci můžeme chápat od individualizovaně pojaté výchovy až po konkrétní pedagogické a psychologické postupy. Mezi možnosti intervence řadíme:

- zařazení dítěte do mateřské školy, práce s dítětem dle individuálního programu v mateřské škole,
- zařazení dítěte do speciální mateřské školy,
- zařazení dítěte do přípravné třídy na základní škole nebo skupinové setkávání dětí různých etnik a z málo podnětných prostředí v základní škole či pedagogicko-psychologické poradně v průběhu roku,
- zapojení dítěte do stimulačního programu.

Stimulační programy

Můžeme je rozdělit na preventivní, které mají za úkol předejít vzniku vývojových deficitů, a na intervenční, které už se zjištěným vývojovým deficitem pracují. V České republice jsou stimulační programy realizovány v mateřských školách v podobě kroužků či kurzů, v přípravných třídách základních škol, v pedagogicko-psychologických poradnách či v jiných poradenských institucích. „*Stimulační programy se buď zaměřují na celkový rozvoj dítěte a posilují i školní připravenost, nebo jsou již „nápravně“ zaměřeny na méně rozvinuté psychické funkce, například: cvičení*

pozornosti, prostorové orientace, grafomotoriky, rozvíjející programy pro stimulaci řeči, vytváření elementárních dovedností pro výuku čtení (rozvoj zrakového a sluchového vnímání aj.) (Valentová In Kolláriková, Pupala, 2010, s. 230). Dnešní doba je nakloněna i rodičům, kteří chtějí se svými dětmi pracovat. Na trhu je mnoho kvalitních publikací, které mohou využít při přípravě na školu.

Celostní program rozvoje

Fyzioterapeutická a rehabilitační metoda, kterou vytvořila pediatrička Věra Kleplová, je určená pro děti předškolního věku a děti s odkladem školní docházky. Využívá individuální přístup k rozvoji pohybových dovedností a grafomotoriky. Skupinové cvičení o čtyřech až pěti dětech zařazuje pohybové prvky dle fyziologického vývoje dětí, a poté následují taneční a rytmické prvky, které rozvíjejí koordinaci a představivost. Tato metoda pomáhá u dětí zlepšit špatné držení těla, koordinaci a grafomotoriku, a je vhodná i pro děti s ADHD (Jucovičová, Žáčková, 2014).

Dennisonova metoda

Tuto metodu, zvanou též gymnastika mozku, vytvořil v 70. letech minulého století americký pedagog Paul Dennison. Věřil, že díky pohybovému cvičení lze zlepšit spolupráci obou hemisfér mozku. Tato metoda chce odblokovat intelektový potenciál u dětí, které jsou úzkostné, nesoustředěné či utlumené. Metoda je složena z 26 cvičení, která mají za úkol uvolnit nevhodný svalový tonus, zlepšit kondici a motorickou koordinaci jedince (Pelczewska, 2019).

Feuersteinova metoda instrumentálního obohacování

Autorem byl původem rumunský psycholog Reuven Feuerstein, kterému se podařilo utéct za druhé světové války gestapu a posléze emigroval do Palestiny. Tady se snažil pomáhat dětem, přicházejícím z uprchlických táborů z celého světa. Snažil se jim umožnit chodit do školy a vrátit chuť do života.

Jeho metodika pomáhá rozvíjet jednotlivé poznávací funkce, jako je orientace v čase, orientace v prostoru, třídění, vnímání číselných řad a další. Zaměřuje se na zlepšování kritického myšlení, rozvíjí schopnosti učit se u dětí i dospělých, pomáhá odstranit strach z chyby, rozvíjí vyjadřování (Budíková, Krušinová, Kuncová, 2004).

Stimulační program HYPO

Program pro děti od pěti do deseti let, který je rozdělen do 12 lekcí a je určen i pro děti s poruchou pozornosti. Autorkou je speciální pedagožka Zdena Michalová. „*Program rozvíjí percepční a kognitivní funkce, napomáhá lepší koncentraci pozornosti. Zaměřuje se také na optimalizaci psychomotorického tempa, zlepšuje komunikaci dítěte i jeho citové vyladění, cvičí schopnost cíleně pracovat a dokončovat práci*“ (Jucovičová, Žáčková, 2014, s. 131).

Stimulační program KUMOT

Skupinový program pro děti od pěti do osmi let, který je rozdělen do 10 lekcí. Autorkou tohoto programu je dětská klinická psycholožka Pavla Kuncová. Program je zaměřen na rozvoj hrubé a jemné motoriky, sociální dovednosti, motorickou a senzomotorickou koordinaci. Je určen pro děti se specifickými poruchami učení, s poruchou pozornosti, pro děti pomalé, úzkostné či neurotické (Jucovičová, Žáčková, 2014).

Stimulační program KUPREV

Individuální program, pro děti od čtyř do osmi let. Je vhodný pro všechny předškolní děti, zejména ty s odkladem školní docházky. Autorkou je Pavla Kuncová, stejně jako u stimulačního programu KUMOT. Základem je domácí práce rodiče s dítětem dle aktuální kondice a zájmu dítěte. Tento program trvá obvykle 15 až 20 týdnů. Zaměřuje se na orientaci v čase a prostoru, upevnění vlastní identity, sociální orientace. Benefitem této metody je navíc i posílení vztahu mezi dítětem a rodičem. Je určen pro dysfatičky, děti s PAS, či děti s ADHD/ADD, nebo třeba pro děti z etnických skupin a národnostních menšin (Jucovičová, Žáčková, 2014).

Stimulační program MAXÍK

Autorka programu, speciální pedagožka Pavla Bubeníčková, vytvořila program pro děti od pěti let, děti s odkladem školní docházky a děti v 1. a 2. třídě základních a speciálních škol. Program, který rozvíjí zrakovou a sluchovou percepci, motoriku, grafomotoriku a vizuomotoriku, serialitu, komunikační schopnosti a pozornost, je rozdělen do 15 lekcí. Podporuje správné pohybové stereotypy, jako je zdravé dýchání, správné sezení, správný úchop psacího náčiní, nebo stabilní postoj (Jucovičová, Žáčková, 2014).

Metoda dobrého startu

Tato metoda pochází z Francie, pro polské potřeby ji upravila Marta Bogdanowicz a ve spolupráci s ní aplikovala tuto metodu v naší zemi speciální pedagožka Jana Swierkoszová. Metoda je stimulační a rehabilitační, a je určena pro děti od pěti do jedenácti let. Obsahuje celkem 25 lekcí, kdy každá lekce má svou lidovou píseň, o kterou se opírá celé cvičení dané lekce. S postupujícími lekcemi roste i jejich náročnost. Tato metoda pomáhá zlepšit orientaci v tělesném schématu, vyhranit lateralizaci, rozvíjet psychomotoriku dítěte, přispívá k rozvoji řeči (Bogdanowicz, Swierkoszová, 1998).

1.7 Shrnutí teoretické části

V teoretické části bakalářské práce je uvedena charakteristika a vývoj dítěte předškolního věku. Zabývá se časovým vymezením tohoto období, psychologickou charakteristikou a tělesným a motorickým vývojem dítěte. V další části jsou popsány jednotlivé kognitivní funkce a jejich úroveň v daném období. Následně je vysvětlen emocionální a sociální vývoj od vstupu dítěte do mateřské školy po přechod na základní školu. Na závěr této kapitoly je popsána hra, jedna ze základních potřeb dítěte.

Druhá kapitola vysvětluje rozdíl mezi pojmy školní zralost a školní připravenost, a jejich důležitost při vstupu do první třídy. Také se věnuje odkladu povinné školní docházky.

Percepce dítěte předškolního věku jsou popsány ve třetí kapitole. Vnímání čichové a chuťové v této práci není zmíněno.

Ve čtvrté kapitole se zabývám motorikou dítěte předškolního věku, která je rozdělena na hrubou motoriku, jemnou motoriku, grafomotoriku, motoriku mluvidel a motoriku očních pohybů. Také je zde vysvětlen pojem laterality.

Následující kapitola popisuje pedagogickou diagnostiku, vysvětluje její význam, typy a popisuje její metody.

Závěrečná kapitola teoretické části se věnuje stimulaci dětí v předškolním věku a popisuje vybrané stimulační programy.

2 Praktická část

2.1 Cíle výzkumného šetření

Hlavní cíl

Cílem bakalářské práce je realizace pedagogické intervence k rozvoji oslabených dílčích funkcí na základě provedené pedagogické diagnostiky školní zralosti dětí.

Dílčí cíle

1. Výběr dětí v předškolní třídě.
2. Navázat spolupráci s rodiči.
3. Provést vstupní pedagogickou diagnostiku.
4. Vytvořit a realizovat stimulační program pro rozvoj jednotlivých perцепcí.
5. Provést výstupní diagnostiku a zhodnotit efektivitu programu.
6. Zpracovat kazuistické studie.

2.2 Metodologie práce

Časový harmonogram výzkumného šetření

Tab. 1 Časový harmonogram

září 2020	Výběr dětí předškolního věku, navázání spolupráce s rodiči.	Metody: průběžná diagnostika, anamnestický dotazník
říjen-listopad 2020	Vstupní pedagogická diagnostika.	Metoda: Klokanův kufr
prosinec 2020- duben 2021	Vytvoření stimulačního programu a jeho realizace.	
duben-květen 2021	Výstupní pedagogická diagnostika.	Metoda: Klokanův kufr
květen-červen 2021	Vypracování kazuistických studií	

Výzkumné metody

Metody získání dat

Ke svému výzkumu jsem využila tyto metody: anamnestický dotazník a komplexní diagnostickou pomůcku Klokanův kufr.

Metody zpracování dat

Data, získaná během výzkumu, jsem zpracovala pomocí grafů, tabulek a kazuistických studií.

Charakteristika místa výzkumného šetření

Pro praktickou část bakalářské práce jsem si vybrala mateřskou školu Čtyřlístek v Hradci Králové.

Mateřská škola je právní subjekt zřizovaný Magistrátem města Hradec Králové. Vznikla spojením dvou zařízení MŠ Švendova a MŠ Kotěrova v roce 2003. Ředitelkou školy je paní Mgr. Martina Mandáková, zástupkyní paní Mgr. Tereza Roušarová, DiS. Mateřská škola Kotěrova se nachází v činžovním domě, v historické části města nedaleko Muzea. V mateřské škole jsou 3 třídy, přičemž třídy jsou věkově homogenní a nejstarší děti jsou ve třetí třídě.

Školní vzdělávací program je zpracován dle RVP PV a nese název *Se Čtyřlístkem za duhou poznání*. Pro děti z 2. a 3. třídy bývá organizován plavecký výcvik, lyžařský výcvik, kroužek angličtiny nebo Logohrátky. Diagnostika dětí je prováděna pedagogy pomocí diagnostického nástroje Klokanův kufr po celou dobu jejich docházky do mateřské školy.

Výzkumný soubor

Výzkumný soubor tvořilo deset dětí, které vykazovaly nejslabší výsledky. S těmito dětmi jsem provedla vstupní diagnostiku pomocí Klokanova kufru. Na základě výsledků vstupní diagnostiky jsem vytvořila stimulační vzdělávací program, který jsem s těmito dětmi realizovala a ověřila jeho úspěšnost. Z deseti vybraných dětí bylo sedm chlapců, jejichž průměrný fyzický věk byl 5,4 roků. Dívky, jejichž průměrný fyzický věk byl 5,6 roků, byly vybrány tři.

Tab. 2 Věk a pohlaví dětí k 1. říjnu 2020

	Pohlaví	Věk dítěte k 1.10.2020
1.	Chlapec A	6,0
2.	Dívka B	5,11
3.	Dívka C	5,9
4.	Dívka D	5,8
5.	Chlapec E	5,4
6.	Chlapec F	5,4
7.	Chlapec G	5,3
8.	Chlapec H	5,3
9.	Chlapec CH	5,3
10.	Chlapec I	5,2

Charakteristika stimulačního programu

Na základě vyhodnocení výsledků vstupní pedagogické diagnostiky dětí jsem vytvořila stimulační vzdělávací program (Příloha 6), který je zaměřený na nejvíce oslabené oblasti .

Program obsahuje 30 pracovních listů a je rozdělen do 10 lekcí (Příloha 5). Každá lekce se skládá ze tří částí. Časová dotace na lekci je jeden týden, ale program lze přizpůsobit individuálním potřebám dítěte (Příloha 8). Sezení obvykle trvalo do 30 minut. Celým stimulačním programem provází děti princezna Liduška a princ Vilík. Úspěšnost stimulačního programu a pokrok dětí byl ověřen výstupní pedagogickou diagnostikou během dubna až května 2021.

2.3 Průzkumné šetření

Navázání spolupráce s rodiči

Rodiče vybraných dětí jsem oslovila v mateřské škole osobně. Při té příležitosti jsem jim vše podstatné vysvětlila a získala od nich Informovaný souhlas (Příloha 3). Zároveň jsem rodičům rozdala Anamnestický dotazník (Příloha 2).

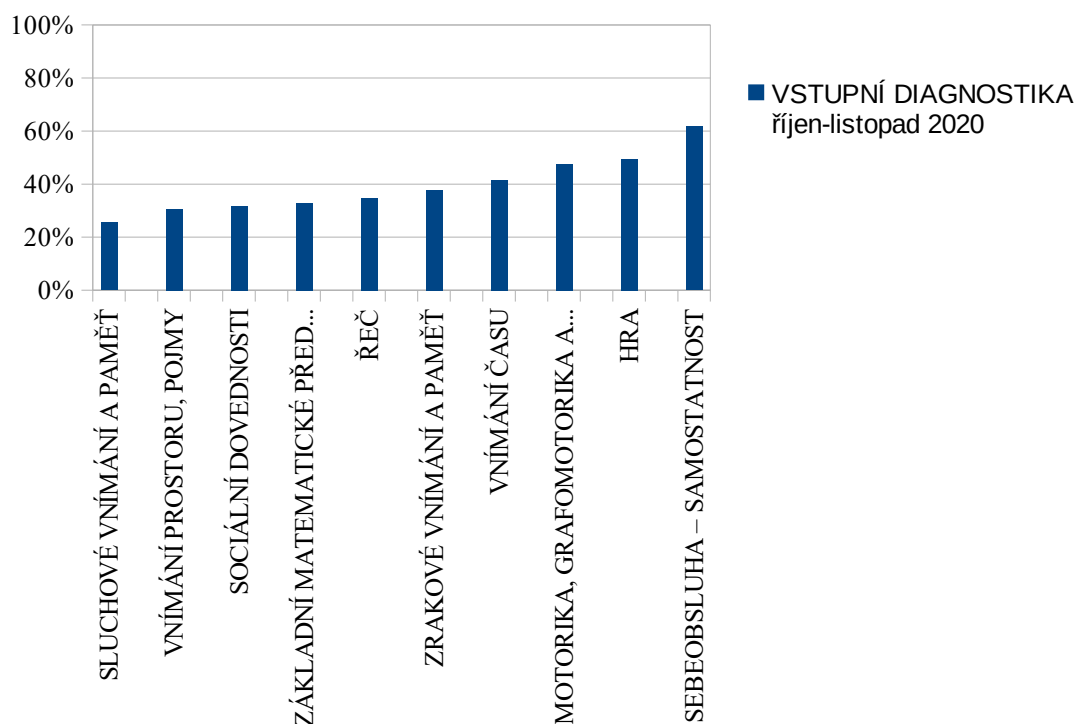
Vstupní pedagogická diagnostika

Vstupní diagnostika proběhla v říjnu až listopadu 2020. Diagnostika dle Klokanova kufru je rozdělena do deseti základních oblastí, které se pak dále dělí na podoblasti a na konkrétní úkoly. K záznamu výsledků diagnostiky jsem využila Záznamový arch Klokanova kufru (Příloha 4).

Tab. 3 Sledované oblasti – Klokanův kufr

Sledované oblasti – Klokanův kufr	
ZRAKOVÉ VNÍMÁNÍ A PAMĚŤ	Barva Figura a pozadí Zrakové rozlišování Část a celek Zraková paměť Pohyby očí po řádku
SLUCHOVÉ VNÍMÁNÍ A PAMĚŤ	Sluchové rozlišování Sluchová paměť Sluchová analýza a syntéza Vnímání rytmu
MOTORIKA, GRAFOMOTORIKA A KRESBA	Hrubá motorika Jemná motorika Hmat. vnímání Spontánní kresba Grafomotorické prvky Návyky při kreslení Vizuomotorika Lateralita ruky Lateralita oka
ŘEČ	Lexikálně-sémantická rovina Morfologicko-syntaktická rovina Pragmatická rovina Prvky neverbální komunikace Foneticko-fonologická rovina
VNÍMÁNÍ PROSTORU, POJMY	Vnímání prostoru, pojmy
VNÍMÁNÍ ČASU	Vnímání času
ZÁKLADNÍ MATEMATICKÉ PŘEDTAVY	Porovnávání, pojmy, vztahy Třídění, tvoření skupin Řazení Množství Tvary
SOCIÁLNÍ DOVEDNOSTI	Sociální dovednosti
HRA	Hra Soustředění na hru
SEBEOBSLUHA – SAMOSTATNOST	Hygiena Umývání Oblékání Stolování

Na základě zjištění nejslabších oblastí (Graf 1) jsem vytvořila stimulační vzdělávací program. Výsledky vstupní diagnostiky jednotlivých dětí jsou zaznamenány v tabulkách vytvořených na základě záznamových archů, které zároveň obsahují i výsledky z výstupní diagnostiky (Příloha 7).

Graf 1 – Průměrná úroveň jednotlivých oblastí u všech dětí – vstupní diagnostika

Výstupní pedagogická diagnostika

Dle původního časového harmonogramu se měly výstupní diagnostiky uskutečnit v průběhu dubna až května 2021. Vlivem covidových opatření se diagnostiky prodloužily do měsíce června 2021.

Zpracování kazuistických studií

Kazuistické studie jsem vypracovala během měsíců května a června 2021. V textu bakalářské práce uvádím zkrácené kazuistické studie. Celé kazuistické studie jednotlivých dětí jsou uvedeny v Příloze 9.

Kazuistické studie jednotlivých dětí

1. chlapec A

➤ Anamnéza

Rodina je neúplná, tři mladší sourozenci. Těhotenství i porod probíhal bez obtíží. Chlapec žil s mladším bratrem (chlapec F) nespécifikovanou dobu v cikánském ghettu na Slovensku, kam je odvezl otec. Po návratu do Čech bydlí s matkou a jejím přítelem nebo v dětském domově, kam je již dvakrát umístil OSPOD. Pokud jsou děti s matkou, stará se o ně převážně babička, která oba chlapce vodí do mateřské školy a jediná má funkční telefon. Chlapec prodělal běžná dětská onemocnění a svrab Volný čas tráví se svými sourozenci nejčastěji u televize. Začleňování do kolektivu v mateřské škole bylo náročné. Chlapec často plakal, kontaktu s dětmi se vyhýbal. Toto období trvalo asi tři měsíce. V současné době si k volné hře ve třídě vybírá nejčastěji lego nebo jen obchází a pozoruje děti. Při pobytu venku volí nejčastěji jízdu na koloběžce, nebo hraje s ostatními chlapci fotbal.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 6,0

Průběh diagnostiky: Diagnostika byla problematická a byla rozdělena do více sezení než u ostatních dětí, protože chlapec vydržel pracovat vždy maximálně 5 až 7 minut. Chlapec byl neklidný.

Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Z celkových 164 úkolů chlapec zvládl samostatně 6 úkolů, 57 úkolů zvládl s dopomocí učitele a 101 úkolů nezvládl. U chlapce je potřeba posílit a rozvíjet všechny oblasti, zejména oblast sluchového vnímání a paměti, řeči a základních matematických představ, které dopadly nejhůře. Na základě výsledků byla mamince doporučena návštěva školského poradenského zařízení.

➤ Výstupní kontrolní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

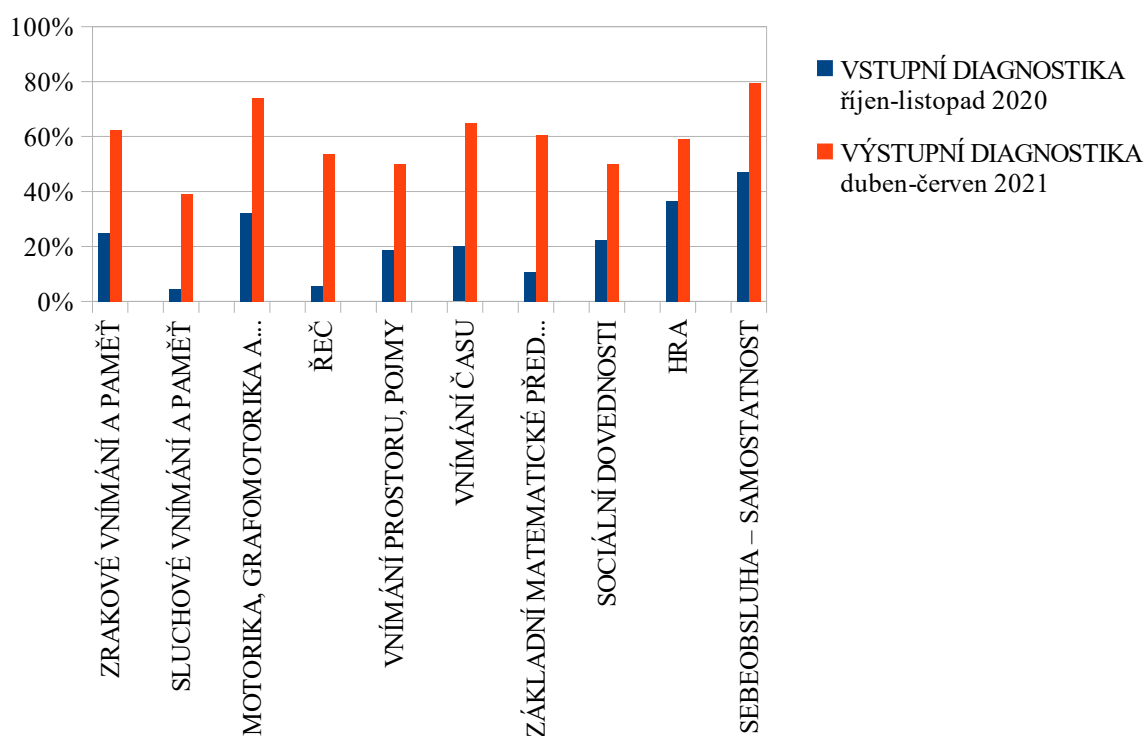
Datum diagnostiky: duben - červen 2021

Fyzický věk k 1. 4. 2021: 6,6

Průběh diagnostiky: Diagnostika probíhala mnohem lépe a rychleji než u vstupní diagnostiky. Na chlapci je vidět velký posun, mnohem lépe se soustředí a dokáže pracovat delší dobu v kuse.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

Z celkových 164 úkolů zvládl zcela samostatně 44 úkolů, s pomocí učitele zvládl 108 úkolů a nezvládl 12 úkolů. U chlapce došlo k výraznému zlepšení ve všech oblastech. Největší nárůst můžeme sledovat v oblasti sluchového vnímání a řeči. V obou těchto oblastech je nárůst více než devítinásobný. Třetí oblastí jsou základní matematické představy. Jsou to oblasti, které byly při vstupní diagnostice nejslabší.

Graf 2 - Chlapec A: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr

2. dívka B

➤ Anamnéza

Dívka je jedináček, rodina je úplná. Těhotenství probíhalo bez komplikací, přirozený porod v termínu. Dívku od útlého věku trápí alergie na pyly. Prodělala běžná dětská onemocnění. Dívka do tří let špatně spala, budila se několikrát za noc. Adaptace v mateřské škole proběhla bez větších obtíží. Volný čas tráví s panenkami nebo u televize. Dívka si v mateřské škole hraje taktéž nejrady s panenkami.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 5,11

Průběh diagnostiky: Dívku diagnostika bavila, velmi se snažila splnit zadané úkoly. Pokud se jí něco nedařilo byla z toho velmi smutná.

Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Z celkových 164 úkolů zvládla 39 úkolů samostatně, 113 úkolů s dopomocí učitele a s 12 úkoly si nevěděla rady. Nejhůře dopadly oblasti zrakového a sluchového vnímání, vnímání prostoru a sociálních dovedností.

➤ Výstupní kontrolní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

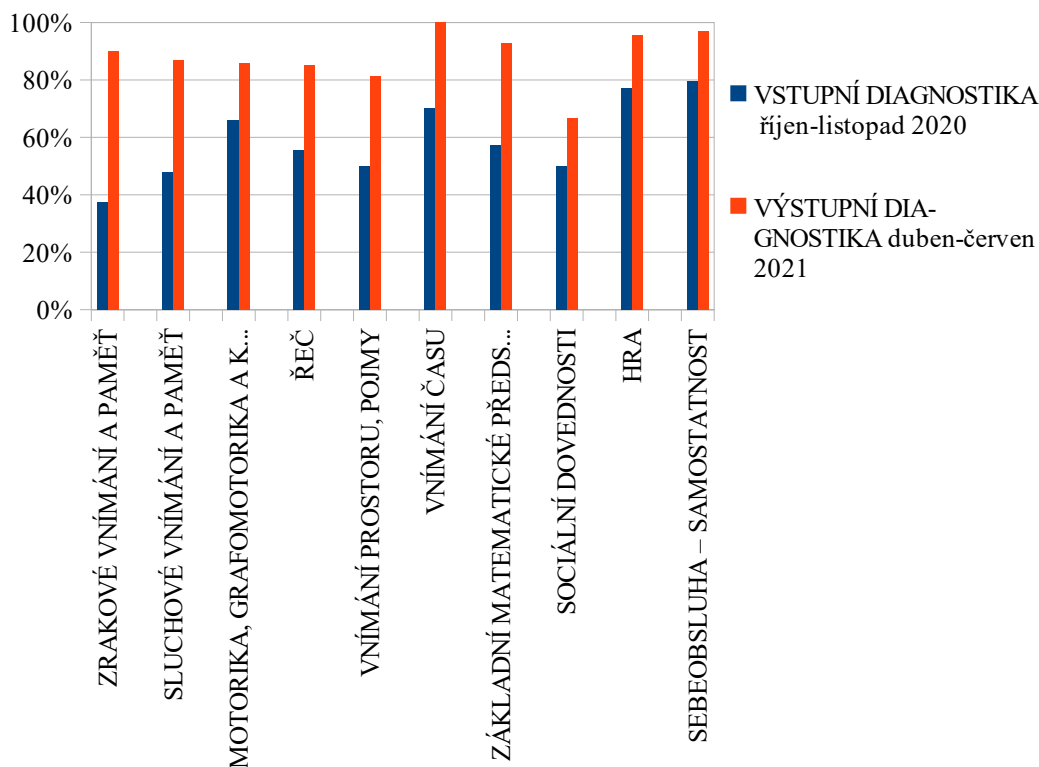
Datum diagnostiky: duben - červen 2021

Fyzický věk k 1. 4. 2021: 6,5

Průběh diagnostiky: Výstupní diagnostika probíhala rychleji než vstupní diagnostika. Úkoly dívku bavily, chtěla stále další a další.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

Z celkových 164 úkolů zvládla samostatně 126 úkolů a s dopomocí 38 úkolů. Největší zlepšení proběhlo v oblastech zrakového vnímání, sluchového vnímání a základních matematických představ. Zrakové a sluchové vnímání byly dvě nejslabší oblasti při vstupní diagnostice.

Graf 3 – Dívka B: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr

3. dívka C

➤ Anamnéza

Dívka má mladšího bratra. Bratr i maminka mají kochleární implantát. Dívka je od narození sledována v SPC, ale sluch má dle vyšetření v pořádku. Těhotenství i porod byly bez komplikací. Prodělala běžné dětské nemoci. Adaptace v mateřské škole byla složitá. Holčička často plakala a svá nedorozumění s dětmi řešila jejich bitím. Nyní už je situace celkem stabilizovaná a k útokům dochází zcela výjimečně.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 5,9

Průběh diagnostiky: Diagnostika probíhala celkem v klidu. Mnoho úkolů jsem musela dívce zopakovat a několikrát vysvětlovat. Dívka má velké potíže s porozuměním.

Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů zvládla dívka samostatně splnit 10 úkolů, s dopomocí splnila 85

úkolů a 69 jich nesplnila. Nejslabší oblasti u dívky jsou sluchové vnímání, řeč a zrakové vnímání.

➤ Výstupní kontrolní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

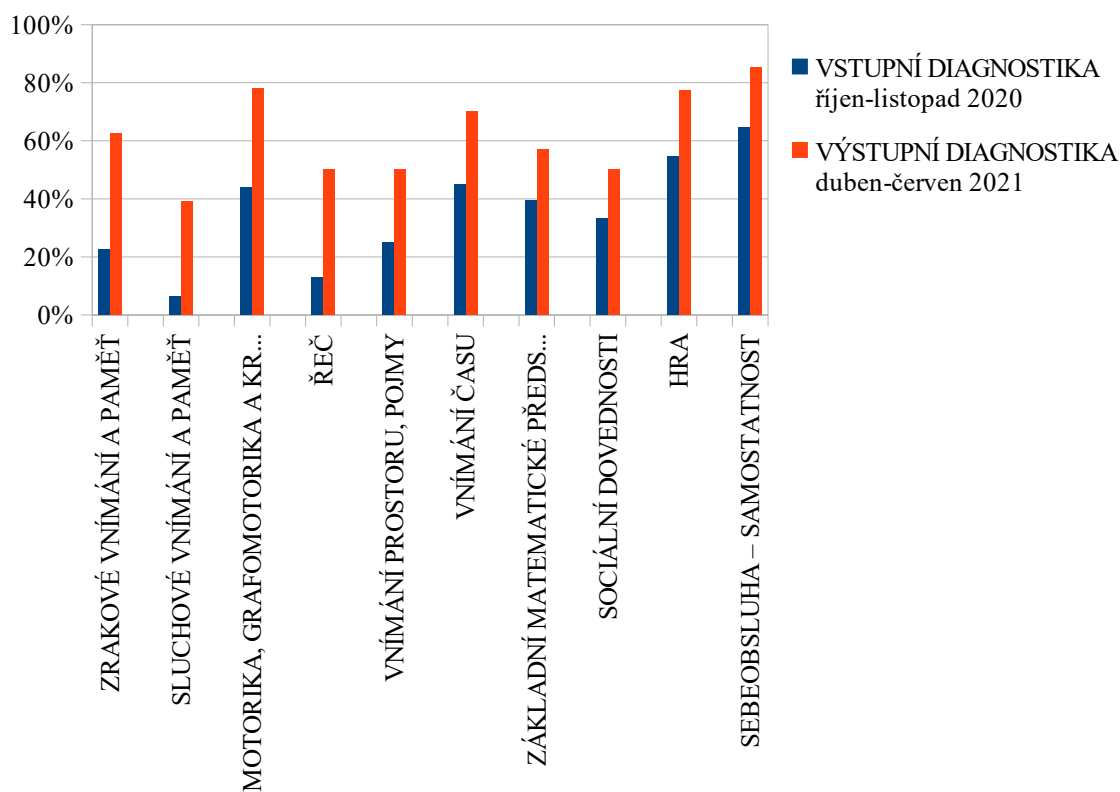
Datum diagnostiky: duben - červen 2021

Fyzický věk k 1. 4. 2021: 6,3

Průběh diagnostiky: Výstupní diagnostika probíhala lépe než vstupní diagnostika. U dívky došlo k výraznému zlepšení porozumění.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

Z celkových 164 úkolů dívka zvládla samostatně splnit 46 úkolů, 110 úkolů splnila s dopomocí a 8 úkolů nezvládla splnit. Největší zlepšení nastalo v oblastech sluchového vnímání, zrakového vnímání a řeči., tedy v oblastech, které byly ve vstupní diagnostice nejslabší.

Graf 4 – Dívka C: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr

4. dívka D

➤ Anamnéza

Dívka je jedináček. Žije s tatínkem a babičkou. Matka od rodiny odešla, o dceru nemá zájem. Těhotenství i porod proběhly v pořádku. Dívka prodělala běžné dětské nemoci. Adaptace v mateřské škole proběhla bez větších komplikací. Ve volném čase si dívka hraje s babičkou. Nejráději má panenky a dívčí seriály.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 5,8

Průběh diagnostiky: Celé období, kdy diagnostika probíhala, bylo klidné, v příjemné atmosféře. Dívku úkoly bavily. V případě, že si nevěděla rady, byla smutná, ale přestat s prací nechtěla.

Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Dívka z celkových 164 úkolů zvládla samostatně 29 úkolů, s dopomocí splnila 105 úkolů a nepodařilo se jí splnit 30 úkolů. Nejhůře dopadly oblasti matematických představ, sociálních dovedností, zrakového vnímání a hry.

➤ Výstupní kontrolní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

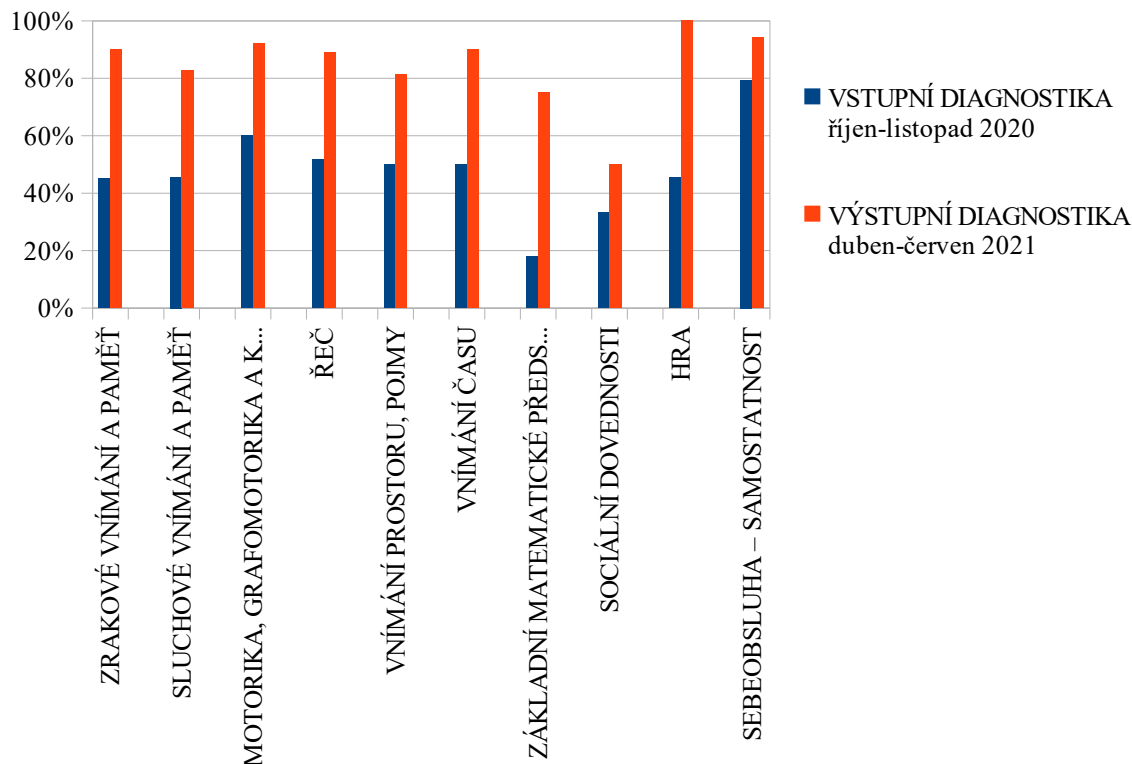
Datum diagnostiky: duben - červen 2021

Fyzický věk k 1. 4. 2021: 6,2

Průběh diagnostiky: Výstupní diagnostika probíhala s radostí. Dívka se těšila, že zjistí, v čem se zlepšila.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

S dívkou se pracovalo dobře, úkoly ji bavily, byla soustředěná. Z celkem 164 úkolů zvládla samostatně splnit 119 úkolů. Dopomoc potřebovala u 45 úkolů. Zcela odpadly úkoly, které by nezvládla splnit. Největší zlepšení nastalo v oblastech matematických představ, hry, zrakového a sluchového vnímání.

Graf 5 – Dívka D: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr

5. chlapec E

➤ Anamnéza

Chlapec se narodil přirozeně v termínu. Porod i poporodní období bylo bez komplikací. Má staršího bratra. Chlapec prodělal běžné dětské nemoci. Rodiče jsou rozvedení. Chlapec je i s bratrem v péči matky, u otce je každý druhý víkend. Matka s otcem spolu nekomunikují. Adaptace v mateřské škole proběhla bez obtíží. Chlapce vodí do mateřské školy matčin přítel, o kterém chlapec mluví jako o tatíkoví.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 5,4

Průběh diagnostiky: Chlapec po vysvětlení jednotlivých úkolů začal hned pracovat. Práce ho bavila.

Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů chlapec zvládl samostatně provést 20 úkolů, s dopomocí zvládl 87

úkolů, 57 úkolů nezvládl provést. Mezi jeho nejslabší oblasti patří vnímání prostoru, vnímání času a matematické představy.

➤ Výstupní kontrolní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

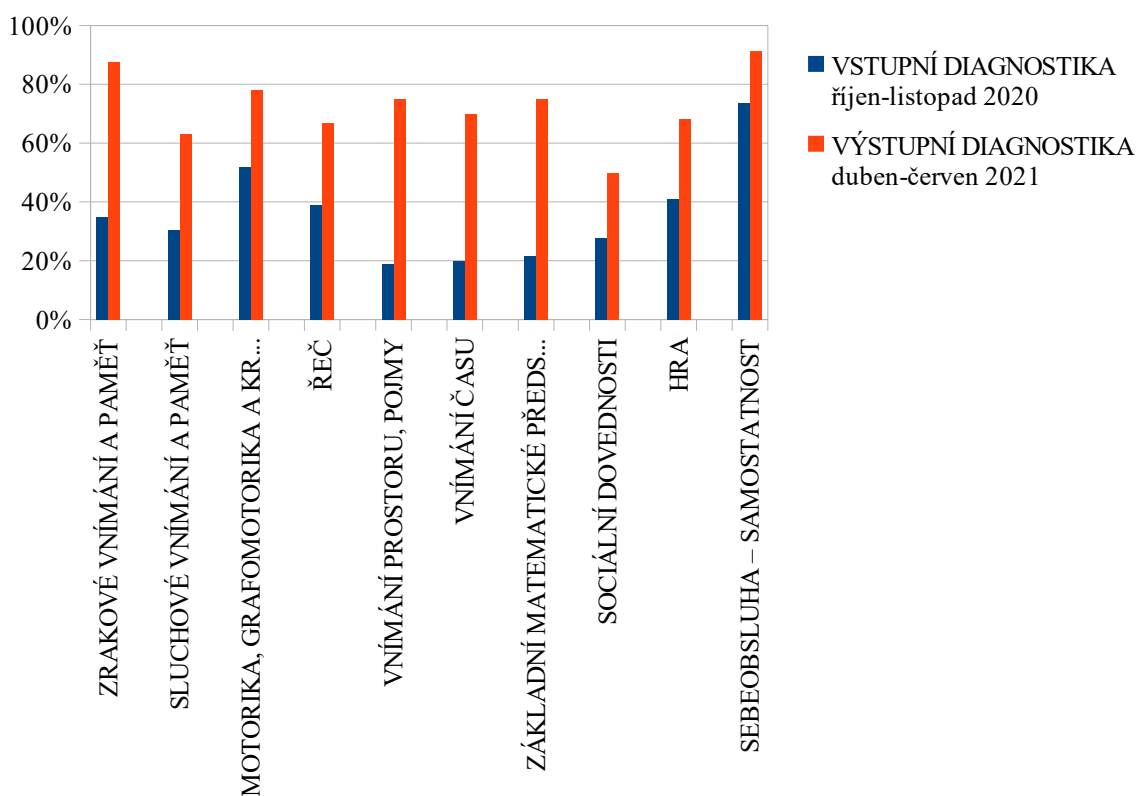
Datum diagnostiky: duben - červen 2021

Fyzický věk k 1. 4. 2021: 5,10

Průběh diagnostiky: Výstupní diagnostika probíhala bez komplikací. Chlapec se na úkoly vždy těšil a bavily ho.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů chlapec zvládl samostatně splnit 79. Dopomoc potřeboval s 83 úkoly a nezvládl pouze 2 úkoly. Největší zlepšení můžeme sledovat v oblasti vnímání prostoru, základních matematických představ a vnímání času. Došlo ke zlepšení právě těch oblastí, které při vstupní diagnostice vyšly jako nejslabší.

Graf 6 – Chlapec E: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr

6. chlapec F

➤ Anamnéza

Rodina je neúplná, jeden starší a dva mladší bratři. Těhotenství i porod probíhal bez obtíží. Chlapec žil se starším bratrem (chlapec A) nespécifikovanou dobu v cikánském ghettu na Slovensku, kam je odvezl otec. Po návratu do Čech bydlí s matkou a jejím přítelem nebo v dětském domově, kam je již dvakrát umístil OSPOD. Pokud jsou děti s matkou, stará se o ně převážně babička, která oba chlapce vodí do mateřské školy a jediná má funkční telefon. Chlapec prodělal běžná dětská onemocnění. K tomu měli chlapci potíže se svrabem. Začleňování do kolektivu v mateřské škole bylo složitější než u staršího bratra. Chlapec také často plakal, kontaktu s dětmi se vyhýbal. Kromě toho utíkal paní učitelce ze třídy do umývárny či šatny, a v případě velkého stresu zalézal pod stoly. Toto období trvalo asi čtyři měsíce. Nyní si k volné hře vybírá nejčastěji lego nebo magformers. Při pobytu venku volí, stejně jako bratr, nejčastěji jízdu na koloběžce, nebo hraje fotbal.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 5,4

Průběh diagnostiky: Chlapec se velmi snažil, ale vydržel se soustředit vždy 5 až 10 minut, stejně jako starší bratr. Diagnostika tedy probíhala častěji než u ostatních dětí, ale po menších částech.

• Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů chlapec zvládl samostatně splnit 13 úkolů, s dopomocí učitele splnil 75 úkolů a 76 úkolů nespělil vůbec. Mezi nejslabší oblasti patří u chlapce řeč, sluchové vnímání a matematické představy. Na slabé úrovni je i vnímání prostoru a sociální dovednosti.

➤ Výstupní kontrolní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: duben - červen 2021

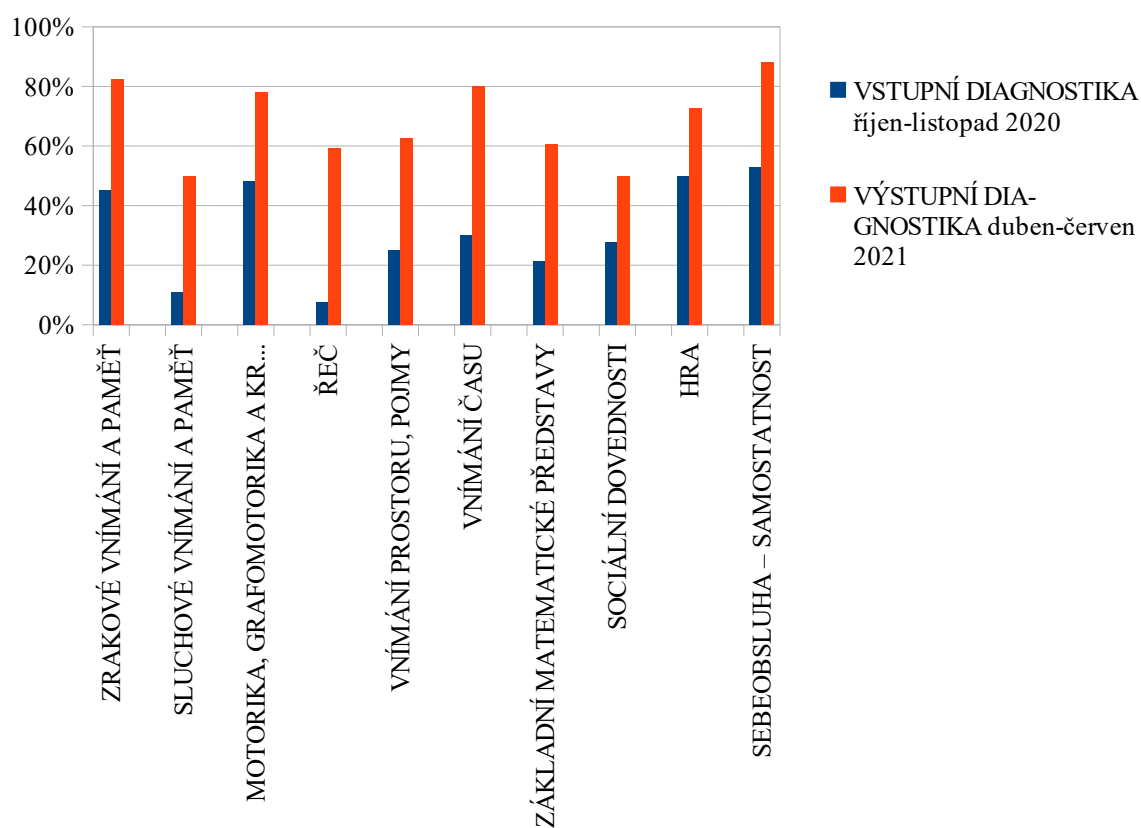
Fyzický věk k 1. 4. 2021: 5,10

Průběh diagnostiky: Výstupní diagnostika probíhala, stejně jako u bratra, snadněji a s

velkým zlepšením. Tím, že chlapec už mnoho věcí dovedl samostatně či s menší dopomocí, pracoval s větší radostí.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů zvládl samostatně 66 úkolů, 93 úkolů zvládl s dopomocí. Neúspěšně vykonal celkem 5 úkolů. Největší zlepšení proběhlo v oblastech, které při vstupní diagnostice dopadly nejhůře, tedy v řeči, sluchovém vnímání a matematických představách.

Graf 7 – Chlapec F: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr

7. chlapec G

➤ Anamnéza

Chlapec je jedináček, žije v úplné rodině. Těhotenství i porod bez komplikací. Od mala hlídán lékařem pro menší vzrůst, ale nic nebylo zjištěno. Chlapec prodělal běžná dětská onemocnění. Volný čas chlapec tráví na tabletu. Adaptace na školku proběhla bez komplikací.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 5,3

Průběh diagnostiky: Diagnostika probíhala bez větších obtíží. Pokud byl úkol, který chlapec nedokázal splnit ani s dopomocí učitele, chtěl skončit. V takovou chvíli byla zásadní další motivace chlapce.

Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů chlapec zvládl 13 úkolů samostatně a 105 úkolů s dopomocí učitele. Nesplnil 46 úkolů. Nejhůře u něj dopadly oblasti sociálních dovedností, vnímání prostoru a základních matematických představ. V prvních dvou oblastech splnil úkoly z necelých 20%.

➤ Výstupní kontrolní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

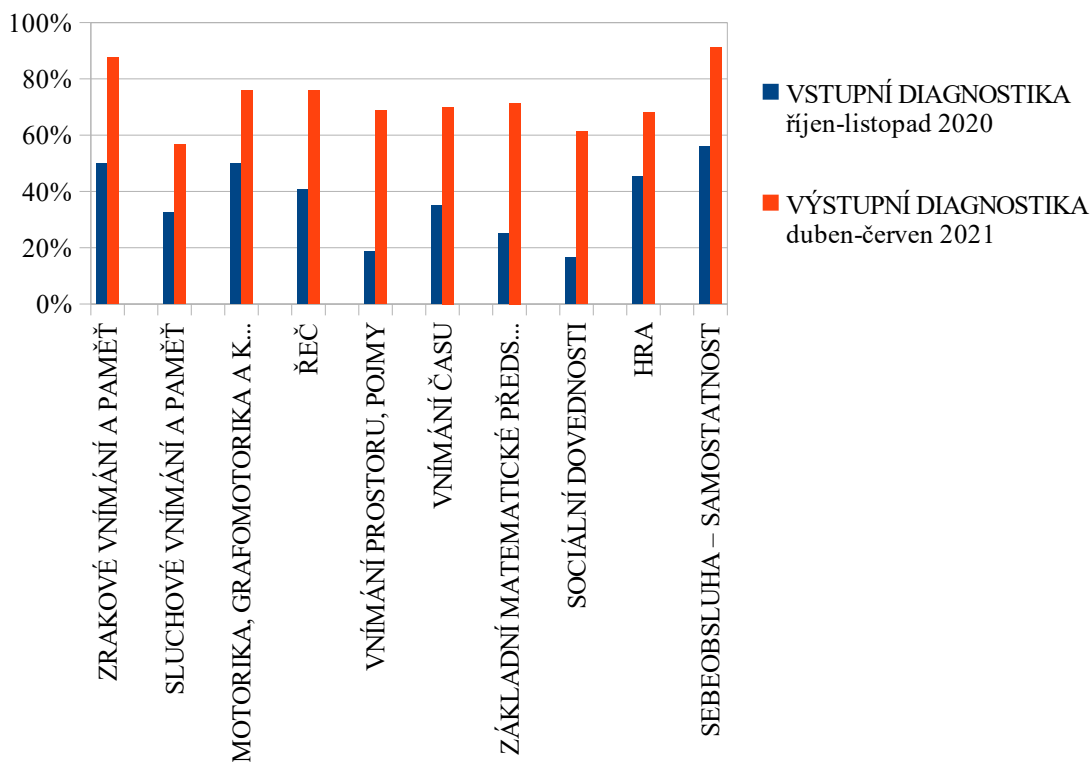
Datum diagnostiky: duben - červen 2021

Fyzický věk k 1. 4. 2021: 5,9

Průběh diagnostiky: Diagnostika probíhala klidně, chlapce úkoly většinou bavily. Lépe než u vstupní diagnostiky zvládal situace, kdy si nevěděl s úkolem rady.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů zvládl chlapec samostatně 81 úkolů a 80 úkolů s dopomocí. Jen 3 úkoly nezvládl ani s dopomocí učitele. Nejslabší oblasti z prvotní vstupní diagnostiky vyšly ve výstupní diagnostice jako ty, u kterých došlo k největšímu zlepšení. Jedná se sociální dovednosti, prostorové vnímání a základní matematické představy.

Graf 8 – Chlapec G: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr

8. chlapec H

➤ Anamnéza

Chlapec má staršího bratra, rodina je úplná. Těhotenství bylo hlídané, kvůli riziku předčasného porodu, ale nakonec bylo vše, včetně porodu, bez komplikací. Chlapec prodělal běžné dětské nemoci. Tatínek jezdí mezinárodní dopravu, často není doma. Adaptace na školku probíhala bez komplikací. Dochází na logopedii.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 5,3

Průběh diagnostiky: S chlapcem se spolupracovalo dobře. Úkoly ho vcelku bavily.

Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů chlapec splnil samostatně 25 úkolů, s dopomocí učitele splnil 104 úkolů a nezvládl 35 úkolů. Nejhůře dopadly oblasti sluchového vnímání, sociálních dovedností a prostorového vnímání.

➤ Výstupní kontrolní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

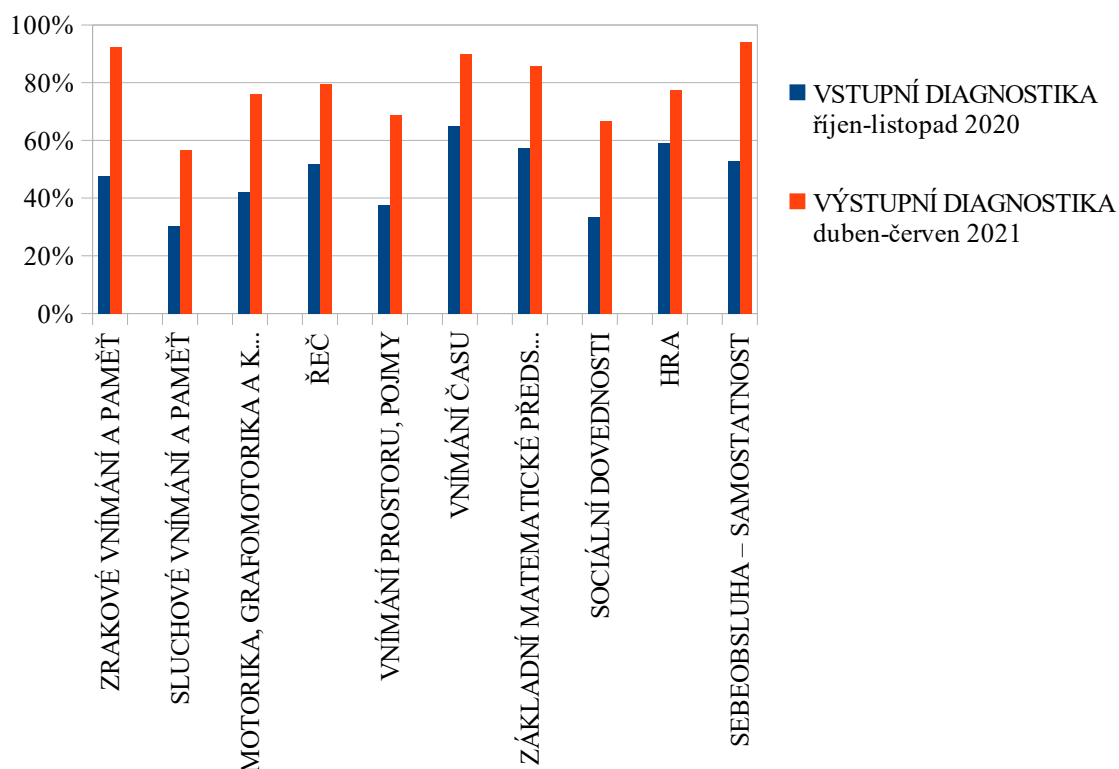
Datum diagnostiky: duben - červen 2021

Fyzický věk k 1. 4. 2021: 5,9

Průběh diagnostiky: Sezení probíhala v poklidu, úkoly chlapce většinou bavily, více se soustředil než při vstupní doagnostice.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů chlapec splnil 96 úkolů. Dopomoc potřeboval u 66 úkolů a 2 úkoly nesplnil. Největší zlepšení nastalo v oblasti sociálních dovedností. Mezi další oblasti největšího zlepšení patří oblasti zrakového a sluchového vnímání.

Graf 9 – Chlapec H: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr

9. chlapec CH

➤ Anamnéza

Chlapec je jedináček, žije s maminkou. V těhotenství byla maminka hlídána pro riziko předčasného porodu. Nakonec se chlapec narodil v termínu. Prodělal běžné dětské nemoci. Do mateřské školy nastoupil až na poslední povinný předškolní rok. Adaptace proběhla bez obtíží.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 5,3

Průběh diagnostiky: Diagnostika probíhala v klidu, chlapce bylo potřeba často motivovat. Má potíže se soustředit.

Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů zvládl samostatně splnit 10 úkolů, 104 úkolů s dopomocí a 50 úkolů nesplnil. Nejslabšími oblastmi jsou u chlapce prostorové vnímání, sociální dovednosti a vnímání času.

➤ Výstupní kontrolní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

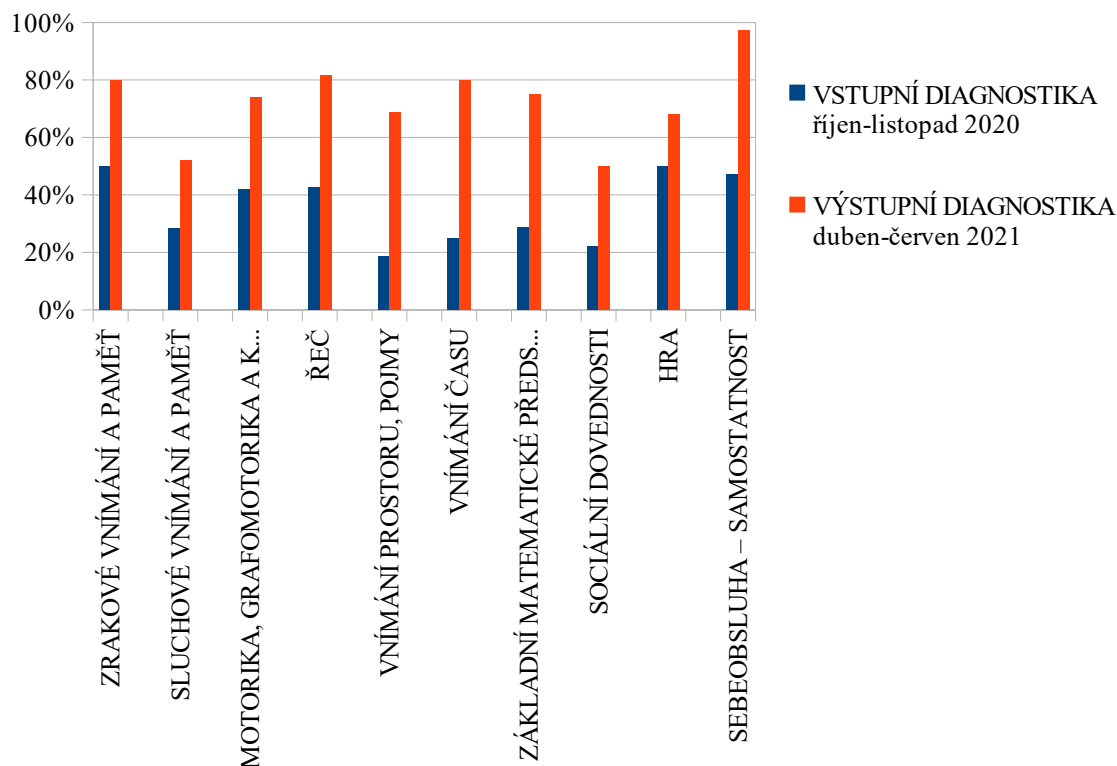
Datum diagnostiky: duben - červen 2021

Fyzický věk k 1. 4. 2021: 5,9

Průběh diagnostiky: Při výstupní diagnostice byl chlapec uvolněnější a pracoval s větším nadšením. Lépe se soustředil na práci.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů zvládl chlapec samostatně 80 úkolů, 82 úkolů zvládl s dopomocí a nezvládl splnit 2 úkoly. Největší zlepšení proběhlo v oblastech prostorového vnímání, vnímání času a matematických představ.

Graf 10 – Chlapec CH: Vstupní a výstupní vyhodnocení Zázn. archu Klokanův kufr

10. chlapec I

➤ Anamnéza

Chlapec je jedináček, žije s matkou a jejím přítelem. Těhotenství i porod bez komplikací. Prodělal běžné dětské nemoci. Adaptace v mateřské škole bez obtíží. Chlapec v mateřské škole často chybí, nejčastěji z důvodu nemoci.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 5,2

Průběh diagnostiky: Diagnostika probíhala bez větších obtíží, nicméně na chlapci bylo znát, že jej úkoly nebaví.

Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů splnil samostatně 13 úkolů a s dopomocí 104 úkolů. Nezvládl 47 úkolů. Nejslabší oblasti u chlapce jsou sluchové vnímání, zrakové vnímání a oblast hry.

➤ Výstupní kontrolní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: duben - červen 2021

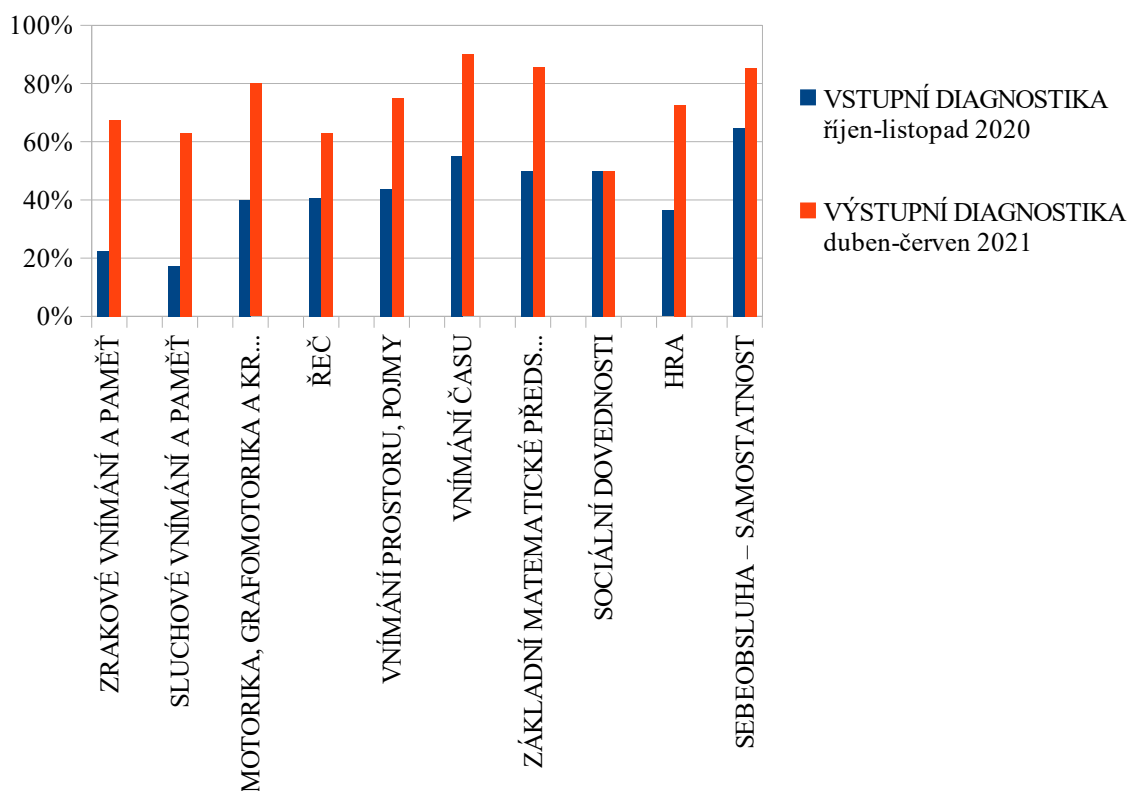
Fyzický věk k 1. 4. 2021: 5,8

Průběh diagnostiky: Diagnostika probíhala ve stejném duchu jako vstupní diagnostika.

Chlapec úkoly plnil, ale práce na nich jej nebavila a nezajímala.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů zvládl samostatně 78 úkolů, s dopomocí 82 úkolů a 4 úkoly nezvládl ani s dopomocí učitele. Největší zlepšení proběhlo v oblastech, které ve vstupní diagnostice vyšly jako nejslabší, tedy sluchové vnímání, zrakové vnímání a hra.

Graf 11 – Chlapec I: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr

3 Shrnutí výsledků

V mateřské škole, kde jsem zpracovala praktickou část své bakalářské práce, pracuji třetím rokem.

S třídními učitelkami z této třídy jsme na počátku školního roku 2020/2021 provedly výběr deseti předškoláků s nejslabšími výsledky v průběžných diagnostikách. U všech deseti dětí se objevily průměrné až podprůměrné výsledky alespoň v jedné sledované oblasti důležité pro úspěšný vstup do 1. třídy základní školy.

Následně jsem rodiče vybraných dětí požádala o spolupráci a vysvětlila jim vše podstatné. Základní informace jsem od rodičů získala v anamnestickém dotazníku doplněném o rozhovor s třídními učitelkami.

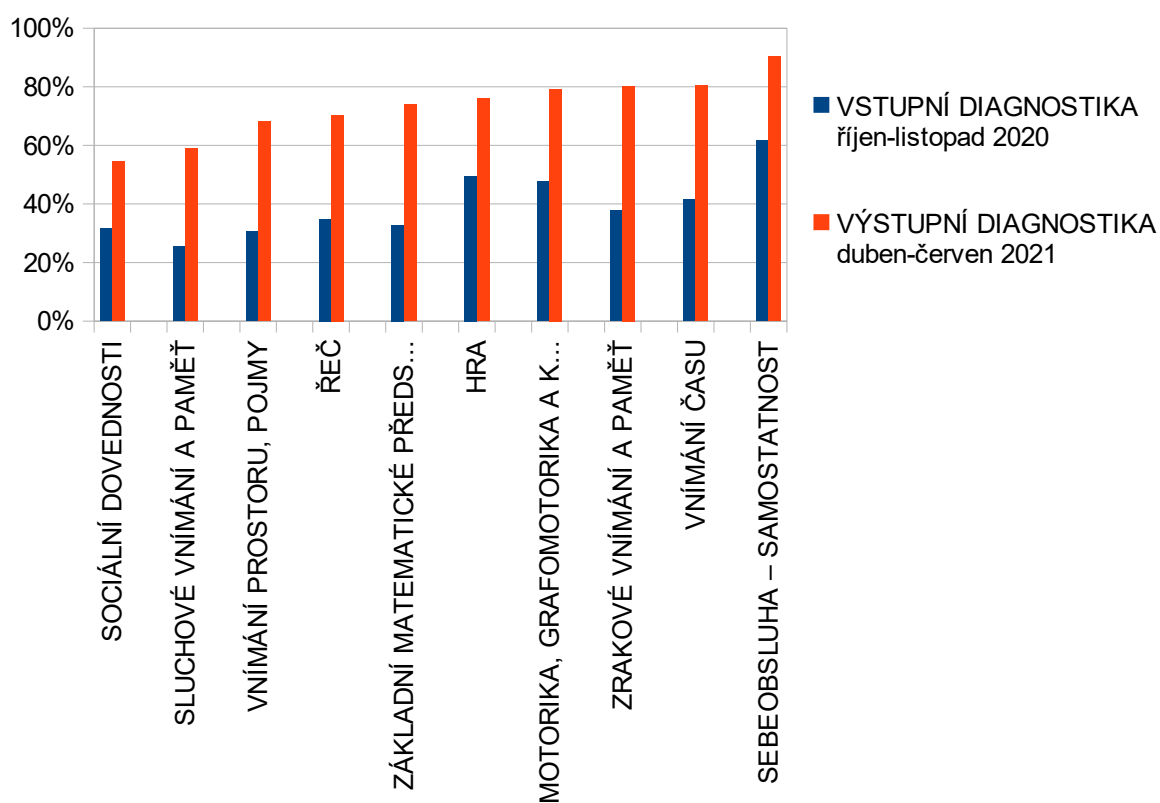
V průběhu října a listopadu 2020 jsem s dětmi provedla vstupní diagnostiku pomocí diagnostického nástroje Klokanův kufr. Na základě výsledků získaných ze vstupních diagnostik dětí jsem realizovala pedagogickou intervenci v podobě stimulačního vzdělávacího programu, zaměřeného na rozvoj oslabených dílčích funkcí. Z původně naplánovaných deseti týdnů byla nakonec, vlivem omezené docházky dětí, téměř dvojnásobná doba. Po tuto dobu jsem pracovala s každým dítětem individuálně a usilovala jsem o jejich rozvoj v daných oblastech.

Ve skupině dětí, se kterými jsem pracovala, byli dva bratři, u kterých šlo těžko posoudit zda se jedná o chudé sociokulturní prostředí nebo o skutečné dílčí deficity. Jejich adaptace v mateřské škole byla velmi složitá a náročná. Přesto u nich došlo k významnému zlepšení. Na obou bylo vidět, jak jim pochvala dělá nesmírně dobře a motivuje je k další práci. Od vstupní diagnostiky ušli dlouhou cestu. Kromě stimulačního programu se jim také věnovaly jejich třídní učitelky, které s hochy pracovaly hlavně na zlepšení pasivní i aktivní slovní zásoby.

Efektivita stimulačního programu byla poté ověřena kontrolní výstupní diagnostikou, která ukázala, zda a v jakých oblastech se děti zlepšily. U všech deseti dětí došlo ke zlepšení ve všech sledovaných oblastech. V průměru největší zlepšení, o více než 40 %, proběhlo v oblastech zrakového vnímání a základních matematických představ. Naopak nejmenší zlepšení, a to o 22 %, lze vidět v oblasti sociálních dovedností (Graf 12). Při kontrolních diagnostikách byly děti výrazněji aktivnější, více se soustředily, pracovaly rychleji. Na závěr jsem zpracovala kazuistické studie.

Po ukončení stimulačního programu a kontrolních diagnostik jsem od rodičů i třídních učitelek získala pozitivní zpětnou vazbu. Třídní učitelky se shodly, že realizovaný stimulační program všem deseti dětem pomohl. I přes to, je třeba s dětmi

nadále důsledně pracovat na oslabených dílčích funkcích a věnovat jim zvýšenou pozornost. Rodiče téměř všech dětí stimulační program pochválili s tím, že u svých dětí vidí změny k lepšímu. Pouze matka sourozenců se k programu nikterak nevyjádřila.

Graf 12 – Porovnání dosažené průměrné úrovně v jednotlivých oblastech u všech dětí - vstupní a výstupní diagnostika

4 Limity

Pro dosažení stanovených cílů bakalářské práce jsem využila dvě metody pedagogické diagnostiky. Obě mají své výhody i nevýhody.

První metodou byla anamnéza. Ke zjištění osobní anamnézy jsem využila anamnestický dotazník, který vyplnil rodič daného dítěte.

Limitem této metody byla vysoká nemocnost dětí a následné uzavření mateřských škol z důvodu pandemických opatření proti šíření nemoci Covid-19. Další nevýhodou této metody je skutečnost, že rodiče mnohdy neuvedli důležité informace, nebo naopak uvedli informace z pohledu diagnostiky nevýznamné.

Druhou použitou metodou byl diagnostický nástroj Klokanův kufr. Při diagnostice se často na výsledcích odrazila nesoustředěnost dětí nebo únava spojená s nastupující nemocí. Výrazným limitem této metody je časová náročnost. Diagnostický nástroj Klokanův kufr je velice rozsáhlý a často není možné projít s dítětem jednotlivé oblasti při jednom sezení. Zároveň forma zápisu získaných údajů a jejich následná interpretace rodičům je velice nepřehledná a těžko využitelná. Snadná není ani manipulace s třemi těžkými a velkými kufry, ve kterých jsou uloženy jednotlivé pomůcky k diagnostice. Pro zpracování výsledků byl nutný převod do tabulky, aby mohly vzniknout sloupcové grafy.

Při realizaci stimulačního programu byl nejvýraznějším limitem čas. Časová dotace byla velmi omezena pandemií virového onemocnění COVID-19 v podobě vysoké nemocnosti a uzavřením škol. Stimulační program tedy nebylo možné uskutečnit plynule. Jednotlivé úkoly jsme s dětmi, po jejich návratu do školky, musely dodělavat zpětně. Navíc dvě děti byly v tuto dobu odebrány matce, takže nedocházely po dobu jednoho měsíce do mateřské školy. Kvůli omezené docházce dětí došlo k časovému prodlení. Nakonec se ale podařilo dodělat stimulační program i výstupní diagnostiky se všemi deseti dětmi.

Dalším limitem se ukázala být samotná motivace dětí k aktivitě. U většiny dětí bylo občas složité je dostatečně motivovat k další práci. Práci mi velmi usnadnil pohádkový příběh, který děti celým stimulačním programem doprovázel.

5 Diskuze

Při zpracování své práce jsem došla k několika závěrům. Proto jsem se rozhodla porovnat zjištěné výsledky s pracemi založenými na podobném výzkumném šetření jako je moje bakalářská práce.

K porovnání svého výzkumného šetření jsem si zvolila bakalářskou práci Kristýny Culkové s názvem Diagnostika a možnosti stimulace rozvoje jednotlivých percepcí u dítěte předškolního věku z roku 2020. Cílem její bakalářské práce bylo provést shrnutí vývoje dítěte předškolního věku a pomocí standardizovaných testů provést diagnostiku školní zralosti a školní připravenosti u dětí s průměrnými až podprůměrnými výsledky v oblastech důležitých pro zahájení školní docházky. Její výzkumné šetření probíhalo od prosince 2018 do srpna 2019. Výzkumný soubor tvořilo pět dětí, čtyři chlapci a jedna dívka.

Ke zjištění anamnestických údajů použila Kristýna Culková anamnestický dotazník, který nechala vyplnit rodiče těchto dětí. Úroveň jednotlivých percepcí zjistila pomocí tří standardizovaných testů – Orientační test školní zralosti (Jiráskův test), Edfeldtův reverzní test a test dle knihy Diagnostika předškoláka od Klenkové a Kolbábkové. Také provedla zkoušku lateralit dle Matějčka a Žlaba.

Z jejích výsledků je zřejmé, že sice měla více času na jednotlivé děti, ale vzhledem k zařazení všech pěti dětí do logopedické třídy výsledky nejsou tak výrazné. Stejně jako já se rozhodla vypracovat stimulační program na základě provedených diagnostik. Standardizované testy, které k tomu využila, jsou ve své podstatě shrnuty do diagnostiky dle Klokanova kufru. Stimulační program Kristýny Culkové, společný pro všech pět dětí, se skládá ze stejného počtu úkolů a na jeho realizaci měla vyčleněnu i stejnou časovou dotaci jako já. S autorkou jsme se obě potýkaly také se soustředěním dětí a jejich vhodnou motivací.

Patrně největší rozdíl mezi bakalářskými pracemi je v počtu sledovaných dětí a přímé práci s nimi. V případě bakalářské práce Kristýny Culkové nedošlo u dětí k výrazným změnám a posunům, přestože jich měla méně a tudíž se jim mohla věnovat po delší dobu. Dá se předpokládat, že hlavním důvodem jsou různé logopedické vady dětí. Navíc jeden z chlapců má diagnostikovanou poruchu autistického spektra. Přes nevelký úspěch ale lze považovat program za dobře vytvořený a pro děti užitečný. Autorka pracovala s dětmi pouze 1x týdně. Já, z pozice učitele, který v dané mateřské škole pracuje, jsem si mohla dovolit s dětmi v práci přestat a pokračovat, až když se děti opět soustředily nebo si odpočinuly.

Hana Kopsová (2015) si jako cíl své bakalářské práce Diagnostika školní připravenosti u dětí s domácím předškolním vzděláváním a dětí s institucionálním vzděláváním v Plzeňském regionu stanovila posouzení školní připravenosti u šestiletých dětí vzdělávaných doma a v mateřské škole. K diagnostice využila publikaci od Bednářové a Šmardové (2011) Školní zralost; Co by mělo umět dítě před vstupem do školy. Tato publikace pracuje se stejnými oblastmi jako Klokanův kufr a využívá i stejnou škálu pro posouzení stupně rozvoje jednotlivých schopností i dovedností. K získání dat pak autorka použila anamnézu rodiny, diagnostické a pracovní listy, posuzovací škály, pozorování a dotazník. Pro své šetření zkoumala 14 dětí ve věku šesti let, z čehož 10 dětí navštěvovalo mateřskou školu a 4 děti byly vzdělávané doma. Autorka svým šetřením došla k závěru, že všechny čtyři děti vzdělávané doma jsou velmi dobře připravované a vzdělávané svými rodiči. U dětí vzdělávaných ve škole zjistila, že dvě děti z deseti nedosáhly požadovaných výsledků a byl jim uložen roční odklad od povinné školní docházky. V obou skupinách pak lepších výsledků dosáhly dívky. Za největší pozitivum u domácího vzdělávání spatřuje individuální přístup, který je v institucích v takovéto míře jen těžko proveditelný. Z bakalářské práce tedy vyplývá, že obě varianty vzdělávání jsou přínosné, pokud dítě vzdělává a věnuje se mu kompetentní osoba. Toto tvrzení je platné i v případě mého šetření.

Nečekaným následkem mé práce byla i redukce Klokanova kufru v naší mateřské škole. S kolegyní jsme, na žádost paní ředitelky, výrazně snížily počet úkolů, které děti mají splnit a vytvořily jsme nové tabulky. Navíc jsme pro lepší komunikaci s rodiči a interpretaci dosažených výsledků přidaly ke každé sledované oblasti graf, který jasně ukazuje, zda dítě tuto oblast ovládá nebo je potřeba se na tuto oblast či její část zaměřit. Zcela jasné znázornění dosažených výsledků můžeme také nalézt například u Brigitte Sindelarové. Autorka využívá ke znázornění dosažené úrovně dílčích funkcí vizualizaci pomocí obrázku stromu. Tato forma obrázku stromu od Sindelarové nebo grafu, který jsme vytvořily, je pro rodiče i učitele více přehlednější (Příloha 10).

6 Závěr

Dovednosti a schopnosti, které jsou důležité pro úspěšné zahájení povinné školní docházky dítě získává a zdokonaluje v předškolním věku. Jedním z nejdůležitějších úkolů je právě příprava dítěte na povinnou školní docházku a rozvoj percepce, na čemž je závislý i hladký začátek a průběh školního vzdělávání.

Ve své bakalářské práci jsem si stanovila několik cílů, kterých jsem chtěla dosáhnout. Hlavním cílem bylo realizovat pedagogickou intervenci k rozvoji oslabených dílčích funkcí dle výsledků provedené pedagogické diagnostiky školní zralosti dětí. Předpokladem k naplnění hlavního cíle byl výběr deseti předškoláků s nejslabšími výsledky, navázání spolupráce s rodiči těchto dětí a vypracování vstupní pedagogické diagnostiky.

Následně jsem s ohledem na výsledky vstupních diagnostik vytvořila stimulační vzdělávací program, který byl plánovaný na dobu deseti týdnů. Kvůli pandemii se tato doba téměř zdvojnásobila. Provedením kontrolních výstupních diagnostik jsem zjistila, v jakých oblastech byl program efektivní. I kontrolní diagnostiky trvaly déle kvůli vysoké nemocnosti dětí. Na závěr jsem zpracovala kazuistické studie dětí.

Práce s dětmi byla při diagnostice i při samotném rozvoji oslabených percepce často velmi náročná a složitá, ale pozitivní okamžiky, ať už ze samotného zlepšení dětí nebo jejich vlastní radosti ze správně splněného úkolu, rozhodně převažují.

Ve stimulačním programu jsem použila obrázky, které jsem vytvořila sama. Nyní s odstupem času bych pro tvorbu pracovních listů určitě použila program Canva, který je pro učitele zdarma i v rozšířené verzi a učitel má k dispozici obrovské množství materiálu.

Stimulační program k rozvoji oslabených percepce lze opakovaně využít a případně i rozšířit obsahově i časově. Je určen nejen pedagogům mateřských škol, ale i rodičům předškoláků. Jsem ráda, že program děti bavil a pomohl jim ke zlepšení. Výstupní kontrolní diagnostika ukázala, že došlo ke zlepšení u všech deseti dětí ve všech sledovaných oblastech. Průměrně největší zlepšení nastalo v oblastech zrakového vnímání, základních matematických oblastech a vnímání času. Bohužel se potvrdilo i to, že mateřská škola nemůže nahradit úlohu rodiny. Pokud se dětem nevěnují jejich rodiče, není v silách pedagoga s dětmi vše individuálně probrat a procvičit na žádané úrovni.

7 Seznam použité literatury

1. BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a ŠMARDOVÁ, Vlasta (2015). *Diagnostika dítěte předškolního věku. Co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*. Brno: Edika. ISBN 978-80-266-0658-1.
2. BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a ŠMARDOVÁ, Vlasta (2006). *Rozvoj grafomotoriky. Jak rozvíjet kreslení a psaní*. Brno: Computer Press. ISBN 80-251-0977-1.
3. BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a ŠMARDOVÁ, Vlasta (2011). *Školní zralost. Co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-2569-4.
4. BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a kol. (2017). *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: Raabe. ISBN 978-80-7496-319-3.
5. BOGDANOWICZ, Marta. SWIERKOSZOVÁ, Jana (1998). *Metoda dobrého startu*. Ostrava-Svinov: KASIMO. ISBN 80-902497-0-1.
6. BUDÍKOVÁ, Jaroslava. KRUŠINOVÁ, Patricie. KUNCOVÁ, Pavla (2004). *Je vaše dítě připraveno do první třídy? Co potřebuje budoucí prvňáček umět a znát*. Brno: Computer Press. ISBN 80-7226-637-3.
7. CULKOVÁ, Kristýna (2020). *Diagnostika a možnosti stimulace rozvoje jednotlivých perceptí u dítěte předškolního věku*. Bakalářská práce. Hradec Králové: Pedagogická fakult Univerzity Hradec Králové.
8. ČAČKA, Otto (2000). *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*. Brno: DOPLNĚK. ISBN 80-7239-060-0.
9. DANDOVÁ, Eva a kol. (2018). *Školní zralost a odklady školní docházky*. Praha: Dr. Josef Raabe. ISBN 978-80-7496-37-5.
10. JUCOVIČOVÁ, Drahomíra a ŽÁČKOVÁ, Hana (2014). *Je naše dítě zralé na vstup do školy?* Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4750-7.

11. KLENKOVÁ, Jiřina a KOLBÁBKOVÁ, Helena (2003). *Diagnostika předškoláka: správný vývoj řeči dítěte*. Brno: MC nakladatelství. ISBN 80-239-0082-X.
12. KOLLÁRIKOVÁ, Zuzana, PUPALA, Branislav a kol. (2010). *Předškolní a primární pedagogika*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-828-9.
13. KOPSOVÁ, Hana (2015). *Diagnostika školní připravenosti u dětí s domácím předškolním vzdáváním a dětí s institucionálním vzdáváním v Plzeňském regionu*. Bakalářská práce. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta pedagogická. Katedra pedagogiky.
14. KOŤÁTKOVÁ, Soňa (2014). *Dítě a mateřská škola. Co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4435-3.
15. KREJČOVÁ, Věra, KARGEROVÁ, Jana Poche a SYSLOVÁ, Zora (2015). *Individualizace v mateřské škole*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0812-9.
16. KROPÁČKOVÁ, Jana (2008). *Budeme mít prvňáčka*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-359-8.
17. LANGMEIER, Josef, KREJČÍŘOVÁ, Dana (2006). *Vývojová psychologie*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1284-0.
18. MATĚJČEK, Zdeněk (2013). *Co, kdy a jak ve výchově dětí*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0519-7.
19. MATĚJČEK, Zdeněk a POKORNÁ, Marie (1998). *Radosti a strasti. Předškolní věk, mladší školní věk, starší školní věk*. Jinočany: H+H. ISBN 80-86022-8.
20. MERTIN, Václav a GILLERNOVÁ, Ilona (2010). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-627-8.
21. OTEVŘELOVÁ, Hana (2016). *Školní zralost a připravenost*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1092-4.

22. PRŮCHA, Jan a KOŤÁTKOVÁ, Soňa (2013). *Předškolní pedagogika: učebnice pro střední a vyšší odborné školy*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0494-4.
23. PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří (2009). *Pedagogický slovník*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-647-6.
24. ŘÍČAN, Petr (2004). *Cesta životem*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-829-5.
25. SINDELAROVÁ, Brigitte (2007). *Předcházíme poruchám učení*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-262-1.
26. SYSLOVÁ, Zora a kol. (2018). *Pedagogická diagnostika v MŠ: práce s portfoliem dítěte*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1324-6.
27. ŠMELOVÁ, Eva, PETROVÁ, Alena a SOURALOVÁ, Eva (2012). *Připravenost dětí k zahájení povinné školní docházky v kontextu současného kurikula*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-3345-5.
28. TOMÁŠOVÁ, Alexandra (2012). *Mateřskou školou ke školní připravenosti*. Ostrava: Oftis. ISBN 978-80-7469-231-9.
29. VÁGNEROVÁ, Marie (2000). *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-308-0.
30. ZELINKOVÁ, Olga (2011). *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0044-4.
31. BLAŽKOVÁ, Zuzana (2017). *Oromotorika – motorika mluvidel*. Dostupné na: <https://www.facebook.com/logopedieJINAK.cz/posts/1441696495893138/>
32. *Desatero pro rodiče dětí předškolního věku* [online]. 2013 [cit. 12.7.2020]. Dostupné na: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/desatero-pro-rodice-deti-predskolniho-veku>.

33. PEŁCZEWSKA, Alexandra (2019). *Metoda Dennisona – co to jest, dla kogo i jakie ćwiczenia się wykonuje?* wylecz.to [online]. wylecz.to [cit. 26.7.2020]. Dostupné z: <https://wylecz.to/kosci-i-stawy/metoda-dennisona-co-to-jest-dla-kogo-i-jakie-cwiczenia-sie-wykonuje/>.
34. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. 1.1. 2018 [cit. 12.7.2020]. Dostupné na: <https://www.msmt.cz/file/45304/>.
35. *Školský zákon* [online]. 11.7. 2020 [cit. 22.7.2020]. Dostupné na: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-od-11-7-2020>.
36. TUPÝ, Jan (2019). *Vznik RVP a ŠVP a skutečnosti, které měly vliv na přijetí víceúrovňového kurikula a ovlivňovaly vztah ke kurikulu v letech po zahájení výuky podle ŠVP*. Praha: NÚV. Dostupné na: <http://www.nuv.cz/file/3645/>.

8 Seznam příloh

- Příloha 1 Desatero pro rodiče dětí předškolního věku
Příloha 2 Anamnestický dotazník
Příloha 3 Informovaný souhlas
Příloha 4 Záznamový arch Klokanův kufr - ukázka
Příloha 5 Pracovní listy - ukázka
Příloha 6 Stimulační vzdělávací program - ukázka
Příloha 7 Tabulky zpracované na základě Záznamových archů Klokanův kufr - vstupní a výstupní pedagogická diagnostika
Příloha 8 Harmonogram lekcí
Příloha 9 Podrobné kazuistické studie všech dětí
Příloha 10 Graf upraveného Klokanova kufru

9 Seznam tabulek

- Tab. 1 Časový harmonogram.....36
Tab. 2 Věk a pohlaví dětí k 1. říjnu 2020.....38
Tab. 3 Sledované oblasti – Klokanův kufr.....39

10 Seznam grafů

- Graf 1 – Průměrná úroveň jednotlivých oblastí.....40
Graf 2 - Chlapec A: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr....42
Graf 3 – Dívka B: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr.....44
Graf 4 – Dívka C: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr.....45
Graf 5 – Dívka D: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr.....47
Graf 6 – Chlapec E: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr...48
Graf 7 – Chlapec F: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr...50
Graf 8 – Chlapec G: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr...52
Graf 9 – Chlapec H: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr...53
Graf 10 – Chlapec CH: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr...55
Graf 11 – Chlapec I: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr...56
Graf 12 – Porovnání dosažené průměrné úrovně v jednotlivých oblastech u všech dětí - vstupní a výstupní diagnostika.....58

11 Přílohy

Příloha 1 Desatero pro rodiče dětí předškolního věku

Desatero pro rodiče dětí předškolního věku

1. Dítě by mělo být dostatečně fyzicky a pohybově vyspělé, vědomě ovládat své tělo, být samostatné v sebeobsluze.

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- pohybuje se koordinovaně, je přiměřeně obratné a zdatné (např. hází a chytá míč, udrží rovnováhu na jedné noze, běhá, skáče, v běžném prostředí se pohybuje bezpečně)
- svlékne se, oblékne i obuje (zapne a rozepne zip i malé knoflíky, zaváže si tkaničky, oblékne si čepici, rukavice)
- je samostatné při jídle (používá správně příbor, nalije si nápoj, stoluje čistě, používá ubrousek)
- zvládá samostatně osobní hygienu (používá kapesník, umí se vysmrkat, umyje a osuší si ruce, použije toaletní papír, použije splachovací zařízení, uklidí po sobě)
- zvládá drobné úklidové práce (posbírá a uklidí předměty a pomůcky na určené místo, připraví další pomůcky, srovná hračky)
- postará se o své věci (udržuje v nich pořádek)

2. Dítě by mělo být relativně citově samostatné a schopné kontrolovat a řídit své chování.

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- zvládá odloučení od rodičů
- vystupuje samostatně, má svůj názor, vyjadřuje souhlas i nesouhlas
- projevuje se jako emočně stálé, bez výrazných výkyvů v náladách
- ovládá se a kontroluje (reaguje přiměřeně na drobný neúspěch, dovede odložit přání na pozdější dobu, dovede se přizpůsobit konkrétní činnosti či situaci)
- je si vědomé zodpovědnosti za své chování•dodržuje dohodnutá pravidla

3. Dítě by mělo zvládat přiměřené jazykové, řečové a komunikativní dovednosti.

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- vyslovuje správně všechny hlásky (i sykavky, rotacismy, měkčení)
- mluví ve větách, dovede vyprávět příběh, popsat situaci apod.
- mluví většinou gramaticky správně (tj. užívá správně rodu, čísla, času, tvarů, slov,

předložek aj.)

- rozumí většině slova výrazů běžně užívaných v jeho prostředí
- má přiměřenou slovní zásobu, umí pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přirozeně a srozumitelně hovoří s dětmi i dospělými, vede rozhovor, a respektuje jeho pravidla
- pokouší se napsat hůlkovým písmem své jméno (označí si výkres značkou nebo písmenem)
- používá přirozeně neverbální komunikaci (gesta, mimiku, řeč těla, aj.)
- spolupracuje ve skupině

4. Dítě by mělo zvládat koordinaci ruky a oka, jemnou motoriku, pravolevou orientaci.

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- je zručné při zacházení s předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami a nástroji (pracuje se stavebnicemi, modeluje, stříhá, kreslí, maluje, skládá papír, vytrhává, nalepuje, správně otáčí listy v knize apod.)
- zvládá činnosti s drobnějšími předměty (korálky, drobné stavební prvky apod.)
- tužku drží správně, tj. dvěma prsty třetí podložený, s uvolněným zápěstím
- vede stopu tužky, tahy jsou při kreslení plynulé, (obkresluje, vybarvuje, v kresbě přibývají detaily i vyjádření pohybu)•umí napodobit základní geometrické obrazce (čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník), různé tvary, (popř. písmena)
- rozlišuje pravou a levou stranu, pravou i levou ruku (může chybovat)
- řadí zpravidla prvky zleva doprava
- používá pravou či levou ruku při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje (je zpravidla zřejmé, zda je dítě pravák či levák)

5. Dítě by mělo být schopné rozlišovat zrakové a sluchové vjemy.

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- rozlišuje a porovnává podstatné znaky a vlastnosti předmětů (barvy, velikost, tvary, materiál, figuru a pozadí), nachází jejich společné a rozdílné znaky
- složí slovo z několika slyšených slabik a obrázků z několika tvarů
- rozlišuje zvuky (běžných předmětů a akustických situací i zvuky jednoduchých hudebních nástrojů)
- rozpozná rozdíly mezi hláskami (měkké a tvrdé, krátké a dlouhé)

- sluchově rozloží slovo na slabiky (vytleskává slabiky ve slově)•najde rozdíly na dvou obrázcích, doplní detaily
- rozlišuje jednoduché obrazné symboly a značky i jednoduché symboly a znaky s abstraktní podobou (písmena, číslice, základní dopravní značky, piktogramy)
- postřehne změny ve svém okolí, na obrázku (co je nového, co chybí)
- reaguje správně na světelné a akustické signály

6. Dítě by mělo zvládat jednoduché logické a myšlenkové operace a orientovat se v elementárních matematických pojmech.

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- má představu o čísle (ukazuje na prstech či předmětech počet, počítá na prstech, umí počítat po jedné, chápe, že číslovka vyjadřuje počet)
- orientuje se v elementárních počtech (vyjmenuje číselnou řadu a spočítá počet prvků minimálně v rozsahu do pěti (deseti))
- porovnává počet dvou málo početných souborů, tj. v rozsahu do pěti prvků (pozná rozdíl a určí o kolik je jeden větší či menší)
- rozpozná základní geometrické tvary (kruh, čtverec, trojúhelník atd.)•rozlišuje a porovnává vlastnosti předmětů
- třídí, seskupuje a přiřazuje předměty dle daného kritéria (korálky do skupin podle barvy, tvaru, velikosti)
- přemýšlí, vede jednoduché úvahy, komentuje, co dělá („přemýšlí nahlas“)
- chápe jednoduché vztahy a souvislosti, řeší jednoduché problémy a situace, slovní příklady, úlohy, hádanky, rébusy, labyrinty
- rozumí časoprostorovým pojmům (např. nad, pod, dole, nahoře, uvnitř a vně, dříve, později, včera, dnes), pojmům označujícím velikost, hmotnost (např. dlouhý, krátký, malý, velký, těžký, lehký)

7. Dítě by mělo mít dostatečně rozvinutou záměrnou pozornost a schopnost záměrně si zapamatovat a vědomě se učit.

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- soustředí pozornost na činnosti po určitou dobu (cca 10-15 min.)
- „nechá“ se získat pro záměrné učení (dokáže se soustředit i na ty činnosti, které nejsou pro něj aktuálně zajímavé)
- záměrně si zapamatuje, co prožilo, vidělo, slyšelo, je schopno si toto po přiměřené

době vybavit a reprodukovat, částečně i zhodnotit

- pamatuje si říkadla, básničky, písničky
- přijme úkol či povinnost, zadaným činností se věnuje soustředěně, neodbíhá k jiným, dokáže vyvinout úsilí a dokončit je
- postupuje podle pokynů
- pracuje samostatně

8. Dítě by mělo být přiměřeně sociálně samostatné a zároveň sociálně vnímavé, schopné soužití s vrstevníky ve skupině.

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- uplatňuje základní společenská pravidla (zdraví, umí požádat, poděkovat, omluvit se)
- navazuje kontakty s dítětem i dospělými, komunikuje s nimi zpravidla bez problémů, s dětmi, ke kterým pociťuje náklonnost, se kamarádí
- nebojí se odloučit na určitou dobu od svých blízkých
- je ve hře partnerem (vyhledává partnera pro hru, v zájmu hry se domlouvá, rozděluje a mění si role)
- zapojí se do práce ve skupině, při společných činnostech spolupracuje, přizpůsobuje se názorům a rozhodnutí skupiny
- vyjednává a dohodne se, vyslovuje a obhajuje svůj názor
- ve skupině (v rodině) dodržuje daná a pochopená pravidla, pokud jsou dány pokyny, je srozuměno se jimi řídit
- k ostatním dětem se chová přátelsky, citlivě a ohleduplně (dělí se o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělí si úlohy, všímá si, co si druhý přeje)
- je schopno brát ohled na druhé (dokáže se dohodnout, počkat, vystřídat se, pomoci mladším)

9. Dítě by mělo vnímat kulturní podněty a projevovat tvořivost.

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- pozorně poslouchá či sleduje se zájmem literární, filmové, dramatické či hudební představení
- zaujme je výstava obrázků, loutek, fotografií, návštěva zoologické či botanické zahrady, statku, farmy apod.
- je schopno se zúčastnit dětských kulturních programů, zábavných akcí, slavností, sportovních akcí • svoje zážitky komentuje, vypráví, co vidělo, slyšelo, dokáže říci, co

bylo zajímavé, co jej zaujalo, co bylo správné, co ne

- zajímá se o knihy, zná mnoho pohádek a příběhů, má své oblíbené hrdiny
- zná celou řadu písní, básní a říkadel•zpívá jednoduché písně, rozlišuje a dodržuje rytmus (např. vytleskat, na bubínku)
- vytváří, modeluje, kreslí, maluje, stříhá, lepí, vytrhává, sestavuje, vyrábí•hraje tvořivé a námětové hry (např. na školu, na rodinu, na cestování, na lékaře), dokáže hrát krátkou divadelní roli

10. Dítě by se mělo orientovat ve svém prostředí, v okolním světě i v praktickém životě.

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- vyzná se ve svém prostředí (doma, ve škole), spolehlivě se orientuje v blízkém okolí (ví, kde bydlí, kam chodí do školky, kde jsou obchody, hřiště, kam se obrátit když je v nouzi apod.)
- zvládá běžné praktické činnosti a situace, s nimiž se pravidelně setkává (např. dovede vyřídit drobný vzkaz, nakoupit a zaplatit v obchodě, říci si o to, co potřebuje, ptá se na to, čemu nerozumí, umí telefonovat, dbá o pořádek a čistotu, samostatně se obslouží, zvládá drobné úklidové práce, je schopno se starat o rostliny či drobná domácí zvířata)
- ví, jak se má chovat (např. doma, v mateřské škole, na veřejnosti, u lékaře, v divadle, v obchodě, na chodníku, na ulici, při setkání s cizími a neznámými lidmi) a snaží se to dodržovat
- má poznatky ze světa přírody živé i neživé, lidí, kultury, techniky v rozsahu jeho praktických zkušeností (např. orientuje se v tělesném schématu, umí pojmenovat jeho části i některé orgány, rozlišuje pohlaví, ví, kdo jsou členové rodiny a čím se zabývají, rozlišuje různá povolání, pomůcky, nástroje, ví, k čemu jsou peníze, zná jména některých rostlin, stromů, zvířat a dalších živých tvorů, orientuje se v dopravních prostředcích, zná některé technické přístroje), rozumí běžným okolnostem, dějům, jevům, situacím, s nimiž se bezprostředně setkává (např. počasí a jeho změny, proměny ročních období, látky a jejich vlastnosti, cestování, životní prostředí a jeho ochrana, nakládání s odpady)
- přiměřeným způsobem se zapojí do péče o potřebné
- má poznatky o širším prostředí, např. o naší zemi (města, hory, řeky, jazyk, kultura), o existenci jiných zemí a národů, má nahodilé a útržkovité poznatky o rozmanitosti světa jeho řádu (o světadílech, planetě Zemi, vesmíru)

- chová se přiměřeně a bezpečně ve školním i domácím prostředí i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře), uvědomuje si možná nebezpečí (odhadne nebezpečnou situaci, je opatrné, neriskuje), zná a zpravidla dodržuje základní pravidla chování na ulici (dává pozor při přecházení, rozumí světelné signalizaci)
- zná faktory poškozující zdraví (kouření)
- uvědomuje si rizikové a nevhodné projevy chování, např. šikana, násilí.

Příloha 2 Anamnestický dotazník

Vážení rodiče, prosím, o vyplnění tohoto dotazníku. Údaje z něj budou využity v mé bakalářské práci. Děkuji za Vaši ochotu.

Jméno dítěte:

Datum narození:

Rodina

Úplná, neúplná, počet sourozenců, pořadí mezi nimi, vztah rodičů k dítěti, vztahy mezi sourozenci, výchovné styly, emocionální klima v rodině, způsob trávení volného času, konfliktní situace a jejich řešení. Zdravotní stav členů rodiny, dosažené vzdělání. Materiální zabezpečení rodiny. V případě rozvodu rodičů reakce členů rodiny na danou situaci, kontakty dítěte s druhým rodičem, s novým partnerem rodičů.

Těhotenství, období po porodu

Přijetí těhotenství rodiči, zdravotní stav matky během těhotenství, délka těhotenství (nedonošenost, přenošenost), průběh porodu, porodní hmotnost, zdravotní problémy v prvních dnech po narození.

Zdraví a nemoci

Choroby, úrazy, operace. Zvládání těchto situací. Zvláštnosti související s příjmem potravy, se spánkem.

Raný psychomotorický vývoj - Vývoj motoriky, řeči, kresby.

Vývoj sociálních vztahů - Vztahy ke členům rodiny, vztahy k autoritám, období vzdoru, začleňování se do vrstevnické skupiny.

Vývoj scholarity - Školní zralost a připravenost, vztah k povinnostem. Vývoj vrstevnických vztahů.

Vývoj hodnotového systému

Způsob trávení volného času, zájmy.

Návyky a zlovyky

Datum vypracování:

Příloha 3 Informovaný souhlas

Hradec Králové, 1. září 2020

Vážení rodiče,

obracím se na Vás s žádostí o spolupráci.

Jmenuji se Elena Rulíková a jsem učitelkou ve zdejší MŠ Čtyřlístek. Zároveň jsem studentkou Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové, obor Učitelství pro mateřské školy. Jako téma své bakalářské práce jsem si zvolila „Diagnostika a možnosti stimulace rozvoje jednotlivých percepcí u dítěte předškolního věku“. Zabývám se v ní školní zralostí a připraveností, a budu s Vašimi dětmi rozvíjet jednotlivé percepce, které jsou důležité pro nástup do školy.

K vypracování své práce provedu s dětmi vstupní a výstupní diagnostiku. Před výstupní diagnostikou s dětmi realizuji stimulační program, který slouží k rozvoji jednotlivých oblastí. Tento stimulační program bude probíhat v rámci běžné docházky do mateřské školy a Vás ničím nezavazuje. Informace, které svým šetřením získám, budou sloužit pouze k studijním účelům a nebudou nikde uveřejněny. S osobními daty budu nakládat dle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů dle GDPR.

Pokud budete mít zájem o další informace o výsledcích testů a průběhu stimulačního programu u Vašeho dítěte, ráda Vám všechny Vaše otázky zodpovím.

Děkuji.

Elena Rulíková, MŠ Čtyřlístek, Hradec Králové

Telefon: 605568247, email: elena.rulikova@seznam.cz

Souhlasím, aby se můj syn/ moje
dcera.....narozen/a..... účastnil/a

stimulačního programu a diagnostik s tím spojených. Tyto údaje mohou být použity ke zpracování bakalářské práce Eleny Rulíkové Vávrové na PdF UHK.

V....., dne.....

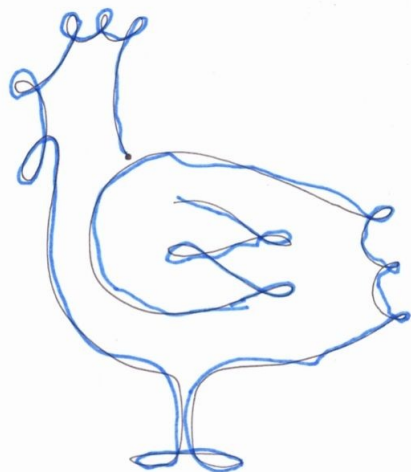
Podpis.....

Příloha 4 Záznamový arch Klokanův kufr – ukázka

Dívka C

ÚKOL	ZADÁNÍ	VĚK	NEZVLÁDÁ	ZVLÁDÁ S DOPOMOCÍ	ZVLÁDÁ SAMOSTATNĚ	
	☉ Zařazuje různé obrázky pod nadřazené pojmy					
15. Ř15	Ukáže obrázek podle aktuální situace	4		8.6.2020		
	☉ Ukáže obrázek podle aktuální situace					
16.	Vysvětlí, na co máme oči, knihy, auta...	4		8.6.2020		
17.	Poslouchá pohádky, chápe děj	4		8.6.2020		
18. Ř18	Spontánně vypráví podle obrázku	4	8.6.2020			
19. Ř19	Doplní protiklady s názorem	4	8.6.2020			
	☉ Doplní protiklady s názorem					
20.	Definuje význam pojmů	5	12.10.20			
21.	Chápe jednoduché vtipy a hádanky	5	-/-			
22. Ř22	Sestaví dějovou posloupnost a popíše ji	5	-/-			
23.	Pojmenuje, co dělá určitá profese	5		12.10.20		
24. Ř24	Přiřadí, co k sobě patří a vysvětlí to	5	}			
	☉ Přiřadí, co k sobě patří a vysvětlí to					
25.	Umí z paměti kratší texty	5-6			12.10.20	
26. Ř26	Tvoří nadřazené pojmy	5-6				
27.	Tvoří protiklady (antonyma)	5-6				
28. Ř28	Tvoří slova podobného významu (synonyma)	5,5-6				
	☉ Tvoří slova podobného významu (synonyma)					

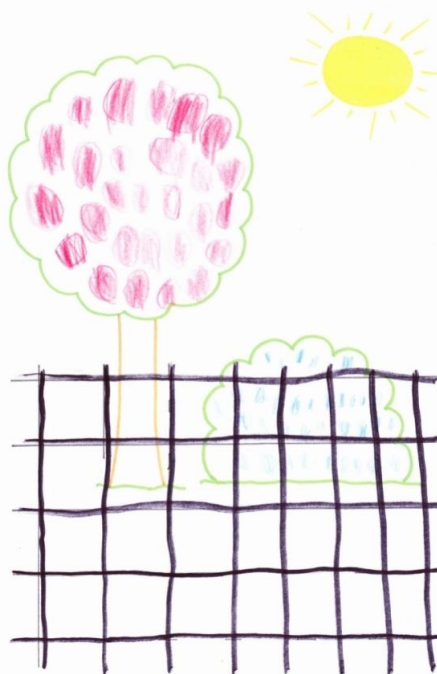
Příloha 5 Vypracované pracovní listy - ukázka

2a) Jednotážka "Slepička" - chlapec H

3a) PL pro nácvik psaní oválu: „Vajíčka v ošatce“ - chlapec H

9a) PL pro nácvik vodorovných a svislých čar: „Oprava plotu“ - chlapec H

10b) Hledání 8 rozdílů : “Společná fotografie“ - chlapec H

Příloha 6 Stimulační vzdělávací program - ukázka

4c) Bludiště „Cesta včelky ke květinám“

Motivace: „Liduška má moc ráda květiny. Šla se tedy podívat do koutu zahrady, kde babička pěstovala překrásné květiny. Všimla si, jak jsou květy plné včelek, které létají z květu na květ. Pomoz včelce najít cestu ke květinám dle šípek. Ale pozor, aby se včelka nechytla do pavučiny mlsného pavouka!“

Postup: Na daném pracovním listu předvedeme dítěti, jak se má pohybovat pomocí šípek a vybídeme jej k nalezení správné cesty.

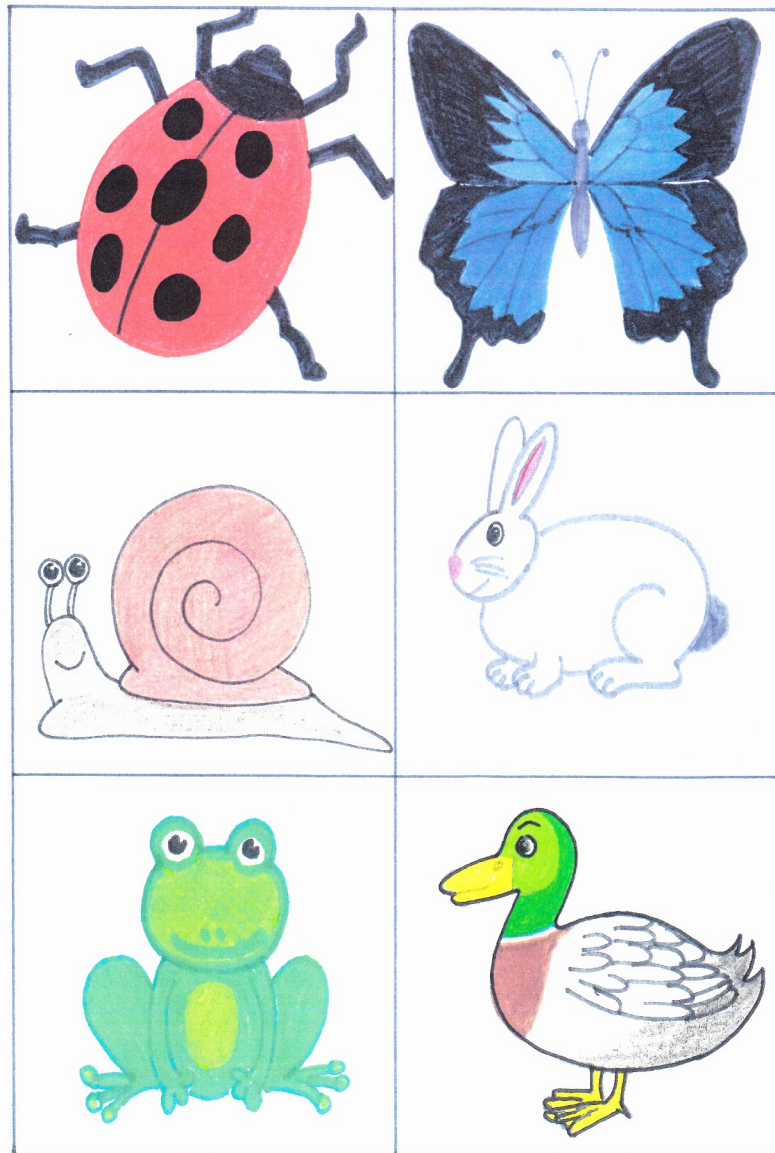
The image shows a maze activity. On the left is a cartoon bee with a yellow and black striped body, holding a small basket. On the right is a basket filled with pink and purple flowers. The maze is a grid of circles. The starting point is a circle labeled 'Start' in green. The goal is a circle labeled 'Cíl' in green, which is surrounded by flowers. Two spider webs are placed as obstacles. Below the maze is a key for the arrows: a right arrow, two down arrows, a left arrow, two down arrows, a right arrow, a down arrow, and a right arrow.

8a) Paměťová hra „Co si všechno pamatuješ?“

Motivace: „Děti byly z výletu k rybníku nadšené. Večer si do svých prázdninových deníků kreslily obrázky zvířat, které ten den viděly. Schwálně si potom obrázky vzájemně zakryly šátkem a zkoušely si vzpomenout, co tam ten druhý namaloval. Zkus to také. Kolik si asi zapamatuješ obrázků?“

Postup: Dítěti ukážeme všechny vystřižené obrázky najednou. Poté je zakryjeme šátkem. Mělo by si pamatovat alespoň tři z nich.

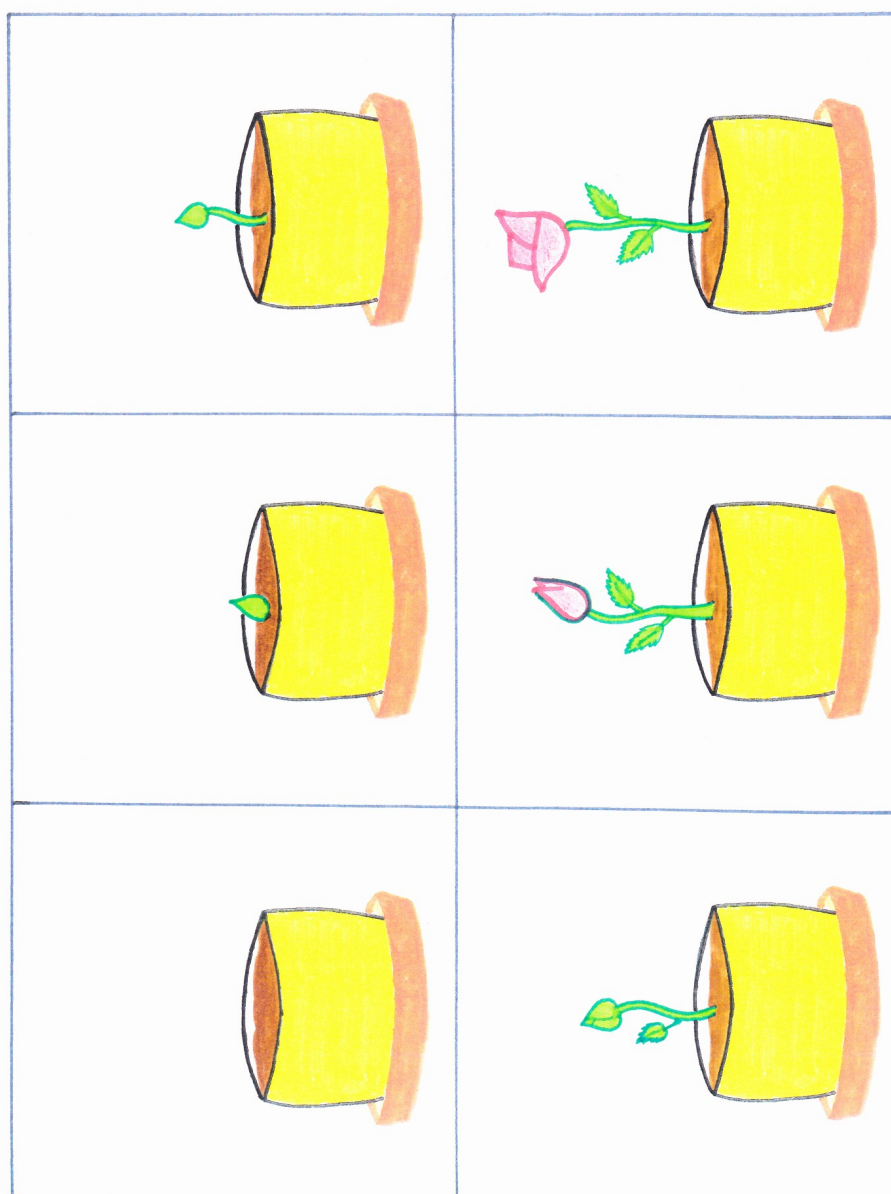

8b) Seřazení obrázků „Jak roste květina

Motivace: „Pro pána krále!, vylekaly se děti. Až se vrátíme domů, tak bude mít naše maminka zrovna narozeniny. Co jí dáme za dárek? Maminka má ráda třeba kytičky. Jůů, tak jí nějakou samy vypěstujeme!“

Postup: Na podložku před dítě rozhrneme všech šest kartiček s obrázky, jak roste květina. Požádáme jej, aby srovnalo obrázky tak, jak květinka roste.

Příloha 7 Tabulky zpracované na základě Záznamových archů Klokanův kufr - vstupní a výstupní pedagogická diagnostika

Legenda:	Z.....zvládl/a samostatně	1. - vstupní diagnostika
	ZSD....zvládl/a s dopomocí učitele	2. - výstupní diagnostika
	N.....nezvládl/a	

Chlapec F
1. 2.

ZRAKOVÉ VNÍMÁNÍ A PAMĚŤ

BARVA

Přiřadí odstíny barev	Z	Z
Pojmenuje odstíny barev	N	Z

FIGURA A POZADÍ

Vyhledá známý objekt na pozadí	ZSD	Z
Odliší dva překrývající se obrázky	ZSD	Z
Sleduje linii mezi ostatními	ZSD	Z
Vyhledá tvar na pozadí	ZSD	Z

ZRAKOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ

Odliší obrázek v řadě lišící se horizontální polohou	ZSD	Z
Odliší obrázek v řadě lišící se detailem	ZSD	Z
Odliší shodné a neshodné dvojice lišící se detailem	ZSD	ZSD
Odliší obrázek lišící se vertikální polohou	ZSD	Z
Vyhledá dva shodné obrázky v řadě	ZSD	Z
Odliší shodné a neshodné dvojice lišící se vertikální polohou	ZSD	ZSD

ČÁST A CELEK

Složí tvar z několika částí na předlohu	ZSD	ZSD
Složí tvar z několika částí podle předlohy	N	ZSD
Doplní chybějící části v obrázku	ZSD	Z

ZRAKOVÁ PAMĚŤ

Ze šesti obrázků si tři pamatuje	ZSD	Z
Pozná viděné obrázky	ZSD	ZSD
Umístí obrázky na místo	ZSD	Z

POHYBY OČÍ PO ŘÁDKU

Jmenuje objekty zleva doprava	ZSD	ZSD
Vyhledá daný první objekt ve skupině zleva doprava	N	ZSD

SLUCHOVÉ VNÍMÁNÍ A PAMĚŤ

SLUCHOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ

Rozliší slova bez vizuálního podnětu (změna hlásky)	N	ZSD
Rozliší slova s vizuálním podnětem (změna samohlásky)	ZSD	ZSD
Rozliší slova bez vizuálního podnětu (změna samohlásky)	N	ZSD
Rozliší slova s vizuálním podnětem (znělé a neznělé hlásky, sykavky)	ZSD	ZSD
Rozliší slova bez vizuálního podnětu (znělé a neznělé hlásky, sykavky)	N	ZSD
Rozliší slova s vizuálním podnětem (změna délky)	ZSD	ZSD
Rozliší slova bez vizuálního podnětu (změna délky)	N	ZSD

Rozliší slova s vizuálním podnětem (změna měkčení)	ZSD	ZSD
Rozliší slova bez vizuálního podnětu (změna měkčení)	N	ZSD
Rozliší slabiky	N	ZSD
SLUCHOVÁ PAMĚŤ		
Zopakuje 4 nesouvisající slova	N	ZSD
Zopakuje větu z 5 slov	N	ZSD
Zopakuje větu z více slov	N	ZSD
Zopakuje 5 nesouvisajících slov	N	ZSD
SLUCHOVÁ ANALÝZA A SYNTÉZA		
Z trojice slov najde rýmující se dvojici	N	N
Určí, zda se dvě slova rýmují	N	ZSD
Vyhledá rýmující se dvojice	N	ZSD
Určí počet slabik	N	Z
Určí počáteční hlásku slova	N	ZSD
Určí slova začínající danou hláskou	N	ZSD
Určí poslední souhlásku ve slově	N	ZSD
VNÍMÁNÍ RYTMU		
Určí, zda dvě delší rytmické struktury jsou shodné	N	ZSD
Napodobí rytmus (2-4 tóny, více)	ZSD	ZSD
MOTORIKA, GRAFOMOTORIKA A KRESBA		
HRUBÁ MOTORIKA		
Přejde po čáře	Z	Z
Stoj na špičkách s otevřenými očima	Z	Z
Poskoky na jedné noze	Z	Z
Chůze po mírně zvýšené ploše	Z	Z
Přejde přes kladinu	ZSD	Z
Přeskočí snožmo nízkou překážku	ZSD	Z
JEMNÁ MOTORIKA		
Dotkne se bříškem každého prstu na ruce bříška palce	ZSD	Z
HMAT. VNÍMÁNÍ		
Pozná hmatem zvířátka (velikosti cca 10cm)	ZSD	Z
Rozliší různé povrchy, materiály	ZSD	ZSD
Pozná hmatem geometrické tvary	ZSD	Z
SPONTÁNNÍ KRESBA		
Postava (hlava, trup, končetiny)	Z	Z
Přibývající detaily	ZSD	ZSD
GRAFOMOTORICKÉ PRVKY		
Vlnovka	ZSD	Z
Šikmá čára	ZSD	Z
Zuby	ZSD	Z
Horní smyčka	N	ZSD
Spodní smyčka	N	ZSD
Horní oblouk s vratným tahem	N	ZSD
Spodní oblouk s vratným tahem	N	ZSD
NÁVYKY PŘI KRESLENÍ		
Držení tužky	ZSD	ZSD
Postavení ruky	ZSD	ZSD

Uvolnění ruky, tlak na podložku	N	ZSD
Plynulost tahů	N	ZSD
VIZUOMOTORIKA		
Jedna linie (rozcvičovací prvky)	Z	Z
Překreslí obrázek podle předlohy	N	ZSD
LATERALITA RUKY		
Navlékání korálek	P	P
Zasouvání kostek do otvorů	P	P
Skládání mozaiky z korálek, hříbečků	P	P
Roztáčení káčí	L	P
Zvonění zvonečkem	P	P
Gumování	P	P
Hod míčkem	P	P
Kutálení míče, trefování kuželek	P	P
Šroubování uzávěrů lahví	P	P
Šroubování matic	P	P
Zatloukání kladívkem	P	P
Hra s pískem – používání lopatky	P	P
Zvedání kbelíčku s pískem	P	P
Stříhání	L	P
LATERALITA OKA		
Dívání se do kukátka, krasohledu	P	P
Dívání se do lahvičky	P	P
Dívání se do klíčové dírky	P	P
ŘEČ		
LEXIKÁLNĚ-SÉMANTICKÁ ROVINA		
Definuje význam pojmů	N	N
Chápe jednoduché vtipy a hádanky	N	ZSD
Sestaví dějovou posloupnost a popíše ji	N	ZSD
Pojmenuje, co určitá profese dělá	ZSD	ZSD
Přiřadí, co k sobě patří a vysvětlí to	N	ZSD
Umí z paměti kratší texty	N	Z
Tvoří nadřazené pojmy	N	ZSD
Tvoří protiklady	N	ZSD
Tvoří slova podobného významu	N	ZSD
Pozná a vymyslí slova stejného zvuku, ale různého významu	N	N
Pozná a pojmenuje nesmysl na obrázku	ZSD	ZSD
Správně posoudí pravdivost či nepravdivost tvrzení	N	ZSD
Interpretuje pohádky, příběhy bez obrázkového doprovodu	N	ZSD
Chápe a ve správném pořadí realizuje i poměrně dlouhé a komplikovanější pokyny	N	ZSD
MORFOLOGICKO-SYNTAKTICKÁ ROVINA		
Užívá všechny druhy slov	N	ZSD
Užívá čas minulý, přítomný, budoucí	N	ZSD
Mluví gramaticky správně	N	ZSD
Pozná nesprávně utvořenou větu	N	ZSD
Do příběhu doplní slovo ve správném tvaru	N	ZSD
PRAGMATICKÁ ROVINA		

Řečový projev po obsahové i formální stránce odpovídá kritériím běžné konverzace	N	ZSD
Aktivně a spontánně navazuje řečový projev kontakt s dětmi i dospělými	N	Z
Dodržuje pravidla konverzace a společenského kontaktu	N	ZSD
Dokáže zformulovat otázku, adekvátně odpovědět na otázku	N	Z
Smysluplně vyjádří myšlenku, nápad, popíše situaci, vyjádří své pocity,...	N	Z
Řekne svoje jméno a příjmení, jména členů rodiny, kamarádů, učitelek, svoji adresu	N	Z

PRVKY NEVERBÁLNÍ KOMUNIKACE

Oční kontakt	Z	Z
--------------	---	---

VNÍMÁNÍ PROSTORU, POJMY

Předložkové vazby před, za, nad, pod, vedle, mezi	ZSD	Z
Daleko, blízko	ZSD	Z
Uprostřed, prostřední, předposlední	ZSD	ZSD
Orientace v okolí – dítě ví, jak se jde do obchodu, do školky	ZSD	Z
Hned před, hned za	N	ZSD
Vpravo, vlevo na vlastním těle	N	ZSD
Vpravo, vlevo – umístění předmětu	N	ZSD
Vpravo nahoře – dvě kritéria	N	N

VNÍMÁNÍ ČASU

Přiřadí činnosti obvyklé pro ráno	ZSD	Z
Přiřadí činnosti obvyklé pro poledne	ZSD	Z
Přiřadí činnosti obvyklé pro večer	ZSD	Z
Přiřadí činnosti obvyklé pro dopoledne	ZSD	Z
Přiřadí činnosti obvyklé pro odpoledne	ZSD	Z
Seřadí obrázky dle posloupnosti děje, jmenuje, co se stalo nejdříve, později, naposled	N	ZSD
Rozlišuje pojmy nejdříve, před tím, nyní, potom	N	ZSD
Začíná se orientovat ve dnech v týdnu	N	ZSD
Přiřadí činnosti obvyklé pro roční období	ZSD	Z
Pojmy, včera, dnes, zítra	N	ZSD

ZÁKLADNÍ MATEMATICKÉ PŘEDSTAVY

POROVNÁVÁNÍ, POJMY, VZTAHY

Méně, více, stejně – při odlišné velikosti a uspořádání prvků	N	ZSD
O jeden více	N	ZSD
O jeden méně	N	ZSD

TŘÍDĚNÍ, TVOŘENÍ SKUPIN

Podle tvaru	N	ZSD
Pozná, co do skupiny nepatří	ZSD	ZSD
Podle dvou kritérií (žluté kruhy)	N	N
Podle tří kritérií (malé žluté kruhy)	N	N

ŘAZENÍ

Seřadí dle kritérií: malý, střední, velký, vysoký, vyšší, nejvyšší, málo, méně	N	ZSD
Pojmenuje: malý, střední, velký, vysoký, vyšší, nejvyšší, málo, méně, nejméně	N	ZSD
Seřadí pět prvků dle velikosti	ZSD	Z

MNOŽSTVÍ

Množství do pěti	ZSD	Z
Množství do šesti	ZSD	Z

TVARY		
Trojúhelník	ZSD	Z
Obdélník	ZSD	Z

SOCIÁLNÍ DOVEDNOSTI

Vědomě projevuje zdvořilostní chování	ZSD	ZSD
Začíná se rozvíjet smysl pro morálku	ZSD	ZSD
Dokáže odmítnout nežádoucí chování	ZSD	ZSD
Zná základní pravidla chování na ulici	ZSD	ZSD
Samostatně plní i náročnější úkoly a zhodnotí výsledky	N	ZSD
Začíná rozlišovat mezi hrou a úkolem	ZSD	ZSD
Udržuje pořádek ve vlastních věcech i ve společných prostorách	N	ZSD
Trpělivě překonává překážky	N	ZSD
Zapojuje se mezi ostatní děti do her, při nichž je třeba rozhodovat	N	ZSD

HRA

Pohybové hry	Z	Z
Konstruktivní hry	Z	Z
Námětové hry	ZSD	Z
Hry s převleky	ZSD	Z
Společenské hry	ZSD	ZSD
Didaktické hry	ZSD	ZSD
Rukodělné (výtvarné) činnosti	ZSD	ZSD
Akceptuje pravidla soutěživých her	N	ZSD
Daří se mu vyrovnat s prohrou	ZSD	ZSD
Při hrách uplatňuje iniciativu	N	ZSD
Soustředění na hru	ZSD	Z

SEBEOBSLUHA – SAMOSTATNOST (hygiena, umývání, oblékání, stolování)

Hygienu udržuje samostatně	ZSD	Z
Pozná, kdy je třeba si umýt ruce, obličej	ZSD	Z
Samostatně se obleče bez zavazování bot	Z	Z
Zvládá zapínání a rozepínání knoflíků	ZSD	ZSD
Složí a uloží věci na příslušné místo	ZSD	ZSD
Rozlišuje mezi přední a zadní částí oděvu	N	Z
Pozná svoje oblečení	ZSD	ZSD
Zkouší zavazovat tkaničky	N	ZSD
Zapíná zip	ZSD	Z
Obrací oděv, když je naruby	ZSD	Z
Dokáže pojmenovat jednotlivé druhy a části oblečení, zvolit vhodné oblečení, obuv	ZSD	ZSD
Samostatně prostře a sklídí ze stolu	ZSD	Z
Krájí jídlo nožem	ZSD	Z
Namaže si chleba s dopomocí	Z	Z
Nalije si nápoj ze džbánu	Z	Z
Běžně používá příbor	ZSD	Z
Samostatně si namaže chleba	ZSD	Z

Dívka C

1. 2.

ZRAKOVÉ VNÍMÁNÍ A PAMĚŤ

BARVA

Přiřadí odstíny barev	ZSD	ZSD
Pojmenuje odstíny barev	N	ZSD

FIGURA A POZADÍ

Vyhledá známý objekt na pozadí	ZSD	Z
Odliší dva překrývající se obrázky	ZSD	Z
Sleduje linii mezi ostatními	ZSD	ZSD
Vyhledá tvar na pozadí	ZSD	ZSD

ZRAKOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ

Odliší obrázek v řadě lišící se horizontální polohou	ZSD	Z
Odliší obrázek v řadě lišící se detailem	ZSD	Z
Odliší shodné a neshodné dvojice lišící se detailem	N	ZSD
Odliší obrázek lišící se vertikální polohou	N	ZSD
Vyhledá dva shodné obrázky v řadě	N	ZSD
Odliší shodné a neshodné dvojice lišící se vertikální polohou	ZSD	ZSD

ČÁST A CELEK

Složí tvar z několika částí na předlohu	N	ZSD
Složí tvar z několika částí podle předlohy	N	ZSD
Doplní chybějící části v obrázku	N	ZSD

ZRAKOVÁ PAMĚŤ

Ze šesti obrázků si tři pamatuje	N	ZSD
Pozná viděné obrázky	ZSD	ZSD
Umístí obrázky na místo	ZSD	ZSD

POHYBY OČÍ PO ŘÁDKU

Jmenuje objekty zleva doprava	ZSD	ZSD
Vyhledá daný první objekt ve skupině zleva doprava	N	N

SLUCHOVÉ VNÍMÁNÍ A PAMĚŤ

SLUCHOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ

Rozliší slova bez vizuálního podnětu (změna hlásky)	N	N
Rozliší slova s vizuálním podnětem (změna samohlásky)	ZSD	ZSD
Rozliší slova bez vizuálního podnětu (změna samohlásky)	N	ZSD
Rozliší slova s vizuálním podnětem (znělé a neznělé hlásky, sykavky)	ZSD	ZSD
Rozliší slova bez vizuálního podnětu (znělé a neznělé hlásky, sykavky)	N	ZSD
Rozliší slova s vizuálním podnětem (změna délky)	ZSD	ZSD
Rozliší slova bez vizuálního podnětu (změna délky)	N	ZSD
Rozliší slova s vizuálním podnětem (změna měkčení)	N	ZSD
Rozliší slova bez vizuálního podnětu (změna měkčení)	N	ZSD
Rozliší slabiky	N	ZSD

SLUCHOVÁ PAMĚŤ

Zopakuje 4 nesouvisející slova	N	N
Zopakuje větu z 5 slov	N	ZSD
Zopakuje větu z více slov	N	ZSD

Zopakuje 5 nesouvisejících slov	N	ZSD
SLUCHOVÁ ANALÝZA A SYNTÉZA		
Z trojice slov najde rýmující se dvojici	N	ZSD
Určí, zda se dvě slova rýmují	N	ZSD
Vyhledá rýmující se dvojice	N	ZSD
Určí počet slabik	N	ZSD
Určí počáteční hlásku slova	N	ZSD
Určí slova začínající danou hláskou	N	ZSD
Určí poslední souhlásku ve slově	N	N
VNÍMÁNÍ RYTMU		
Určí, zda dvě delší rytmické struktury jsou shodné	N	N
Napodobí rytmus (2-4 tóny, více)	N	ZSD
MOTORIKA, GRAFOMOTORIKA A KRESBA		
HRUBÁ MOTORIKA		
Přejde po čáře	Z	Z
Stoj na špičkách s otevřenýma očima	ZSD	Z
Poskoky na jedné noze	ZSD	Z
Chůze po mírně zvýšené ploše	ZSD	Z
Přejde přes kladinu	ZSD	Z
Přeskočí snožmo nízkou překážku	ZSD	Z
JEMNÁ MOTORIKA		
Dotkne se bříškem každého prstu na ruce bříška palce	ZSD	Z
HMAT. VNÍMÁNÍ		
Pozná hmatem zvířátka (velikosti cca 10cm)	ZSD	Z
Rozliší různé povrchy, materiály	ZSD	ZSD
Pozná hmatem geometrické tvary	N	ZSD
SPONTÁNNÍ KRESBA		
Postava (hlava, trup, končetiny)	ZSD	Z
Přibývající detaily	ZSD	ZSD
GRAFOMOTORICKÉ PRVKY		
Vlnovka	ZSD	Z
Šikmá čára	ZSD	Z
Zuby	ZSD	ZSD
Horní smyčka	N	ZSD
Spodní smyčka	N	ZSD
Horní oblouk s vratným tahem	N	ZSD
Spodní oblouk s vratným tahem	N	ZSD
NÁVYKY PŘI KRESLENÍ		
Držení tužky	ZSD	Z
Postavení ruky	ZSD	Z
Uvolnění ruky, tlak na podložku	ZSD	ZSD
Plynulost tahů	ZSD	ZSD
VIZUOMOTORIKA		
Jedna linie (rozsvičovací prvky)	Z	Z
Překreslí obrázek podle předlohy	N	ZSD
LATERALITA RUKY		
Navlékání korálků	P	P

Zasouvání kostek do otvorů	P	P
Skládání mozaiky z korálků, hříbečků	P	P
Roztáčení káči	P	L
Zvonění zvonečkem	P	P
Gumování	P	P
Hod míčkem	P	P
Kutálení míče, trefování kuželek	P	P
Šroubování uzávěrů lahví	P	P
Šroubování matic	P	P
Zatloukání kladívkem	P	P
Hra s pískem – používání lopatky	L	P
Zvedání kbelíčku s pískem	P	P
Stříhání	L	L
LATERALITA OKA		
Dívání se do kukátka, krasohledu	L	P
Dívání se do lahvičky	P	P
Dívání se do klíčové dírky	P	P

ŘEČ

LEXIKÁLNĚ-SÉMANTICKÁ ROVINA

Definuje význam pojmů	N	N
Chápe jednoduché vtipy a hádanky	N	ZSD
Sestaví dějovou posloupnost a popíše ji	N	ZSD
Pojmenuje, co určitá profese dělá	ZSD	ZSD
Přiradí, co k sobě patří a vysvětlí to	N	ZSD
Umí z paměti kratší texty	N	ZSD
Tvoří nadřazené pojmy	N	ZSD
Tvoří protiklady	N	ZSD
Tvoří slova podobného významu	N	ZSD
Pozná a vymyslí slova stejného zvuku, ale různého významu	N	N
Pozná a pojmenuje nesmysl na obrázku	ZSD	Z
Správně posoudí pravdivost či nepravdivost tvrzení	N	ZSD
Interpretuje pohádky, příběhy bez obrázkového doprovodu	N	ZSD
Chápe a ve správném pořadí realizuje i poměrně dlouhé a komplikovanější pokyny	N	ZSD

MORFOLOGICKO-SYNTAKTICKÁ ROVINA

Užívá všechny druhy slov	N	ZSD
Užívá čas minulý, přítomný, budoucí	N	ZSD
Mluví gramaticky správně	N	ZSD
Pozná nesprávně utvořenou větu	N	ZSD
Do příběhu doplní slovo ve správném tvaru	N	ZSD

PRAGMATICKÁ ROVINA

Řečový projev po obsahové i formální stránce odpovídá kritériím běžné konverzace	N	ZSD
Aktivně a spontánně navazuje řečový projev kontakt s dětmi i dospělými	ZSD	ZSD
Dodržuje pravidla konverzace a společenského kontaktu	ZSD	ZSD
Dokáže zformulovat otázku, adekvátně odpovědět na otázku	ZSD	ZSD
Smysluplně vyjádří myšlenku, nápad, popíše situaci, vyjádří své pocity,...	N	ZSD
Řekne svoje jméno a příjmení, jména členů rodiny, kamarádů, učitelek, svoji adresu	ZSD	ZSD

PRVKY NEVERBÁLNÍ KOMUNIKACE

Oční kontakt	Z	Z
--------------	---	---

VNÍMÁNÍ PROSTORU, POJMY

Předložkové vazby před, za, nad, pod, vedle, mezi	ZSD	Z
Daleko, blízko	ZSD	ZSD
Uprostřed, prostřední, předposlední	ZSD	ZSD
Orientace v okolí – dítě ví, jak se jde do obchodu, do školky	ZSD	ZSD
Hned před, hned za	ZSD	ZSD
Vpravo, vlevo na vlastním těle	ZSD	ZSD
Vpravo, vlevo – umístění předmětu	ZSD	ZSD
Vpravo nahore – dvě kritéria	N	N

VNÍMÁNÍ ČASU

Přiřadí činnosti obvyklé pro ráno	ZSD	Z
Přiřadí činnosti obvyklé pro poledne	ZSD	Z
Přiřadí činnosti obvyklé pro večer	ZSD	Z
Přiřadí činnosti obvyklé pro dopoledne	ZSD	ZSD
Přiřadí činnosti obvyklé pro odpoledne	ZSD	ZSD
Seřadí obrázky dle posloupnosti děje, jmenuje, co se stalo nejdříve, později, naposled	ZSD	Z
Rozlišuje pojmy nejdříve, před tím, nyní, potom	ZSD	ZSD
Začíná se orientovat ve dnech v týdnu	ZSD	ZSD
Přiřadí činnosti obvyklé pro roční období	ZSD	Z
Pojmy, včera, dnes, zítra	ZSD	Z

ZÁKLADNÍ MATEMATICKÉ PŘEDSTAVY

POROVNÁVÁNÍ, POJMY, VZTAHY

Méně, více, stejně – při odlišné velikosti a uspořádání prvků	ZSD	ZSD
O jeden více	ZSD	ZSD
O jeden méně	ZSD	ZSD

TŘÍDĚNÍ, TVOŘENÍ SKUPIN

Podle tvaru	ZSD	ZSD
Pozná, co do skupiny nepatří	ZSD	ZSD
Podle dvou kritérií (žluté kruhy)	ZSD	Z
Podle tří kritérií (malé žluté kruhy)	ZSD	ZSD

ŘAZENÍ

Seřadí dle kritérií: malý, střední, velký, vysoký, vyšší, nejvyšší, málo, méně	ZSD	Z
Pojmenuje: malý, střední, velký, vysoký, vyšší, nejvyšší, málo, méně, nejméně	ZSD	Z
Seřadí pět prvků dle velikosti	ZSD	Z

MNOŽSTVÍ

Množství do pěti	ZSD	Z
Množství do šesti	ZSD	ZSD

TVARY

Trojúhelník	ZSD	ZSD
Obdélník	ZSD	ZSD

SOCIÁLNÍ DOVEDNOSTI

Vědomě projevuje zdvořilostní chování	N	ZSD
Začíná se rozvíjet smysl pro morálku	ZSD	ZSD

Dokáže odmítnout nežádoucí chování	ZSD	ZSD
Zná základní pravidla chování na ulici	ZSD	ZSD
Samostatně plní i náročnější úkoly a zhodnotí výsledky	N	ZSD
Začíná rozlišovat mezi hrou a úkolem	ZSD	ZSD
Udržuje pořádek ve vlastních věcech i ve společných prostorách	ZSD	Z
Trpělivě překonává překážky	ZSD	ZSD
Zapojuje se mezi ostatní děti do her, při nichž je třeba rozhodovat	ZSD	ZSD

HRA

Pohybové hry	Z	Z
Konstruktivní hry	ZSD	Z
Námětové hry	ZSD	ZSD
Hry s převleky	ZSD	Z
Společenské hry	ZSD	Z
Didaktické hry	ZSD	ZSD
Rukodělné (výtvarné) činnosti	ZSD	Z
Akceptuje pravidla soutěživých her	ZSD	ZSD
Daří se mu vyrovnat s prohrou	N	ZSD
Při hrách uplatňuje iniciativu	ZSD	Z
Soustředění na hru	ZSD	ZSD

SEBEOBSLUHA – SAMOSTATNOST (hygiena, umývání, oblékání, stolování)

Hygienu udržuje samostatně	Z	Z
Pozná, kdy je třeba si umýt ruce, obličej	Z	Z
Samostatně se obleče bez zavazování bot	Z	Z
Zvládá zapínání a rozepínání knoflíků	ZSD	Z
Složí a uloží věci na příslušné místo	ZSD	Z
Rozlišuje mezi přední a zadní částí oděvu	ZSD	Z
Pozná svoje oblečení	ZSD	ZSD
Zkouší zavazovat tkaničky	N	ZSD
Zapíná zip	ZSD	Z
Obrací oděv, když je naruby	ZSD	Z
Dokáže pojmenovat jednotlivé druhy a části oblečení, zvolit vhodné oblečení, obuv	ZSD	ZSD
Samostatně prostře a sklídí ze stolu	ZSD	Z
Krájí jídlo nožem	ZSD	ZSD
Namaže si chleba s dopomocí	Z	Z
Nalije si nápoj ze džbánu	ZSD	Z
Běžně používá příbor	ZSD	Z
Samostatně si namaže chleba	ZSD	Z

Příloha 8 Harmonogram lekcí

	Zaměření činnosti	Činnosti pro rozvoj percepce	Cíl činnosti
1.	a) Jemná motorika a grafomotorika b) Sluchové vnímání c) Zrakové vnímání a) Jemná motorika a grafomotorika	Jednotka: „Princezna a princ“ Vnímání zvuků: „Co to slyším?“ - děti poznávají neřečové zvuky (traktor, zvonek, diveta, pila, voda) Skládání obrázků: „Rozstříhané obrázky“ Jednotka: „Slepíček“	: správný úchop psací potřeby, uvolnění zápěstí, sledování linie : rozvoj naslouchání : rozvoj zrakové analýzy a syntézy : správný úchop psací potřeby, uvolnění zápěstí, sledování linie
2.	b) Prostorová orientace c) Sluchové vnímání	Práce s orientací na obrázku: „Na zahradě“ - nahofe, dole, uprostřed, vpravo, vlevo, vedle, na, za, před, v Paměťová hra: „Šla babička do městečka, koupila tam ...“ - zapamatování si řady slov jdoucích po sobě Pracovní list pro nácvik psaní oválu: „Vajíčka v ošatce“	: postup dle instrukcí, rozvoj prostorové orientace sledování linie : rozvoj sluchové paměti
3.	a) Jemná motorika a grafomotorika b) Zrakové vnímání, matematické představy c) Zrakové vnímání a) Jemná motorika a grafomotorika	Skládání kostek na papíře: „Kostky“ Vyhledání odlišného obrázku v řadě: „Pohádka“ Jednotka: „Jablíčko“	: správný úchop psací potřeby, uvolnění zápěstí, koordinace pohybu, přítak, uvědomění si směru vedení čáry : zraková analýza a syntéza, vnímání a rozlišování barev : rozvoj zrakového vnímání : správný úchop psací potřeby, uvolnění zápěstí, sledování linie
4.	b) Zrakové vnímání c) Zrakové vnímání, prostorová orientace a) Prostorová orientace	Překryvané obrázky: „Co se skrývá v košíčku?“ Bludiště „Cesta včelky ke květinám“	: rozpoznání překryvaných obrázků : sledování směru, prostorová orientace
5.	b) Zrakové vnímání c) Jemná motorika a grafomotorika, zrakové vnímání	„Uklidíme skříň“ - nahofe, dole, vpravo, vlevo, uprostřed, nad, pod „Třídění kuliček“ - skládání kuliček dle kombinace barev Pracovní list pro nácvik psaní kruhu: „Navlékání náhrdelníku“	: postup dle instrukcí, rozvoj prostorové orientace : zraková analýza a syntéza, vnímání a rozlišování barev : správný úchop psací potřeby, uvolnění zápěstí, koordinace pohybu, přítak, uvědomění si směru vedení čáry, řazení barev dle předlohy

6.	a) Jemná motorika a grafomotorika b) Matematické představy c) Zrakové vnímání	Pracovní list pro nácvik psaní dolního oblouku: „Viny na rybníku“ Přřizování skupinek ke správnému počtu: „Spočítej zvířátka u rybníka“ Přřizování obrázku ke stínu: „Stíny“ Pracovní list pro nácvik horního oblouku: „Házení žabek“	: správný úchop psací potřeby, uvolnění zápěstí, koordinace pohybu, přítlak, uvědomění si směru vedení čáry : rozvoj mechanického počítání : rozvoj zrakové diferenciacce : správný úchop psací potřeby, uvolnění zápěstí, koordinace pohybu, přítlak, uvědomění si směru vedení čáry : rozvoj slovní zásoby
7.	a) Jemná motorika a grafomotorika b) Řeč c) Sluchové vnímání	Hra pro rozvoj slovní zásoby: „Slovní fotbal“ Zvuky zvířat: „Jaké zvíře slyšíš?“ Paměťová hra: „Co si všechno pamatuješ?“ Seřazení obrázků „Jak roste květina“	: rozvoj zrakové paměti : časová posloupnost : správný úchop psací potřeby, uvolnění zápěstí, koordinace pohybu, přítlak, uvědomění si směru vedení čáry
8.	a) Jemná motorika a grafomotorika b) Zrakové vnímání c) Jemná motorika a grafomotorika	Pracovní list pro nácvik psaní horní smyčky: „Telefon“	: správný úchop psací potřeby, uvolnění zápěstí, koordinace pohybu, přítlak, uvědomění si směru vedení čáry, vnímání a rozlišování barev : rozvoj zrakové diferenciacce
9.	a) Jemná motorika a grafomotorika, zrakové vnímání b) Zrakové vnímání c) Jemná motorika a grafomotorika	Pracovní list pro nácvik vodorovných a svislých čar: „Oprava plotu“ Shodné a neshodné dvojice lišící se vertikální polohou: „Dědečkovo nářadí“ Pracovní list pro nácvik : „Dědečkova pila“	: správný úchop psací potřeby, uvolnění zápěstí, koordinace pohybu, přítlak, uvědomění si směru vedení čáry : vnímání a rozlišení barev, rozeznání geometrických tvarů : rozvoj zrakové diferenciacce
10.	a) Matematické představy, zrakové vnímání b) Zrakové vnímání c) Jemná motorika a grafomotorika	Skládání obrázků z geometrických tvarů a barev: „Geometrické divadélko“ Hledání 8 rozdílů : „Společná fotografie“ Pracovní list pro nácvik ležaté osmičky: „Motýlek a mášle na ples“	: správný úchop psací potřeby, uvolnění zápěstí, koordinace pohybu, přítlak, uvědomění si směru vedení čáry

1. chlapec A

➤ Anamnéza

Rodina je neúplná, tři mladší sourozenci. Těhotenství i porod probíhal bez obtíží. Chlapec žil s mladším bratrem (chlapec F) nespécifikovanou dobu v cikánském ghettu na Slovensku, kam je odvezl otec. Po návratu do Čech bydlí s matkou a jejím přítelem nebo v dětském domově, kam je již dvakrát umístil OSPOD. Pokud jsou děti s matkou, stará se o ně převážně babička, která oba chlapce vodí do mateřské školy a jediná má funkční telefon. Chlapec prodělal běžná dětská onemocnění a svrab Volný čas tráví se svými sourozenci nejčastěji u televize. Začleňování do kolektivu v mateřské škole bylo náročné. Chlapec často plakal, kontaktu s dětmi se vyhýbal. Toto období trvalo asi tři měsíce. V současné době si k volné hře ve třídě vybírá nejčastěji lego nebo jen obchází a pozoruje děti. Při pobytu venku volí nejčastěji jízdu na koloběžce, nebo hraje s ostatními chlapci fotbal.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 6,0

Průběh diagnostiky: Diagnostika byla problematická a byla rozdělena do více sezení než u ostatních dětí, protože chlapec vydržel pracovat vždy maximálně 5 až 7 minut. Chlapec byl neklidný.

• Zrakové vnímání a paměť

Chlapec nerozezná a nepojmenuje základní ani doplňkové barvy. Figuru a pozadí rozezná s dopomocí, ale nepojmenuje. Chybí slovní zásoba. S dopomocí rozliší odlišný obrázek lišící se horizontální polohou či detailem. Dopomoc potřebuje i při odlišení dvojic lišících se detailem. Nezvádá odlišit obrázek či dvojice lišící se vertikální polohou, nevyhledá dva stejné obrázky v řadě. Velké potíže působí skládání tvaru na předlohu i bez předlohy. Nezapamatuje si tři obrázky ze šesti. S dopomocí pozná a umístí viděné obrázky na místo. Nedokáže pojmenovat objekty zleva doprava ani neurčí první objekt ve skupině.

- Sluchové vnímání a paměť

Celá oblast sluchového vnímání je výrazně podprůměrná. Nelze určit, zda je to dáno špatným sociokulturním zázemím a malou slovní zásobou či nějakým dílčím deficitem. S dopomocí rozliší pouze slova s vizuálním podnětem při změně samohlásky, znělé a neznělé hlásky, sykavky. Ostatní úkoly nezvládl ani s dopomocí učitele.

- Motorika, grafomotorika, kresba

V oblasti hrubé i jemné motoriky nemá chlapec výraznější potíže. Vše zvládá sám nebo s lehkou dopomocí učitele. S dopomocí pozná hmatem zvířátka a různé povrchy. Pomocí hmatu nerozezná geometrické tvary. Grafomotorické prvky nezvládá, má špatné návyky při kreslení. S dopomocí nakreslí pouze vlnovku a šikmou čáru. Kreslení ani malbu nevyhledává, čára je vedena nerovnoměrně. Obsah kresby je oproti vrstevníkům chudší. Kresba odpovídá dítěti mladšího věku po stránce formální i obsahové. S dopomocí nakreslí jednotážku, ale už nedokáže překreslit obrázek dle předlohy. Lateralita souhlasná, vyhraněná pravá ruka a pravé oko. Kvocient pravorukosti je 92.

- Řeč

V řeči je chlapec výrazně zaostalý, aktivní i pasivní slovní zásoba je chudá. Všechny sledované roviny řeči jsou výrazně oslabené. Pouze oční kontakt chlapec zvládá bez obtíží. S dopomocí pojmenuje, co dělá určitá profese. Ostatní úkoly nesvedl. Výslovnost i artikulační obratnost je podprůměrná.

- Vnímání prostoru

Základní předložkové vazby zvládá chlapec s dopomocí. S dopomocí použije správně tvary daleko, blízko, orientuje se v okolí. Pravolevou orientaci v prostoru a na těle nezvládá ani s pomocí učitele.

- Vnímání času

Dokáže určit s dopomocí činnosti obvyklé pro ráno, poledne a večer. S dopomocí také rozliší činnosti obvyklé pro roční období. Nerozlišuje činnosti obvyklé pro dopoledne a odpoledne, neorientuje se ve dnech v týdnu, není schopen seřadit obrázky dle posloupnosti děje. Nerozlišuje pojmy jako včera, dnes, zítra, nejdříve, nyní, potom.

- Základní matematické představy

Chlapec s dopomocí pozná, co do skupiny nepatří, seřadí pět prvků dle velikosti a určí

množství do pěti. Ostatní úkoly chlapec nezvládl splnit. Neurčí množství méně, více, stejně, o jeden více či méně, neroztřídí prvky podle dvou a tří kritérií, neseřadí dle kritérií. Neumí použít pojmy malý, střední, velký, vysoký, vyšší, nejvyšší, málo, méně, nejméně. Ani s dopomocí učitele nerozliší trojúhelník a obdélník.

- Sociální dovednosti

Chlapec nemá naučené žádné vzorce zdvořilostního chování, nezvládá plnit náročnější úkoly a zhodnotit výsledky. Při výskytu překážky ukončuje ihned svou činnost, neudrží pořádek ve vlastních věcech i ve společných prostorách. Nezapojuje se do her, u kterých je třeba rozhodovat. S výraznou dopomocí dokáže odmítnout nežádoucí chování a začíná rozlišovat mezi hrou a úkolem. S dopomocí ví, jak se chovat na ulici.

- Hra

Chlapec má nejraději pohybové hry, do kterých se zapojuje sám. Hry konstruktivní, námětové, s převleky, společenské a didaktické sám aktivně nevyhledává, ale s dopomocí pedagoga dokončí zadaný úkol. Při hrách nedokáže akceptovat pravidla, nedokáže se vyrovnat s prohrou, neuplatňuje vlastní iniciativu. Rukodělné či výtvarné činnosti odmítá.

- Sebeobsluha - samostatnost

Chlapec se dokáže samostatně obléct bez zavazování bot. Neumí si složit a uložit věci na příslušné místo, nerozlišuje mezi přední a zadní stranou oděvu, nemá snahu si zavázat tkaničky. S dopomocí pedagoga udržuje hygienu, zapíná a rozepíná knoflíky, pozná své oblečení, zapne si zip, obrátí oděv, pojmenuje a zvolí vhodné oblečení, prostře a sklídí ze stolu, krájí jídlo nožem, nalije si nápoj, používá příbor, namaže si chléb.

Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Z celkových 164 úkolů chlapec zvládl samostatně 6 úkolů, 57 úkolů zvládl s dopomocí učitele a 101 úkolů nezvládl. U chlapce je potřeba posílit a rozvíjet všechny oblasti, zejména oblast sluchového vnímání a paměti, řeči a základních matematických představ, které dopadly nejhůře. Na základě výsledků byla mamince doporučena návštěva školského poradenského zařízení.

➤ Výstupní kontrolní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: duben - červen 2021

Fyzický věk k 1. 4. 2021: 6,6

Průběh diagnostiky: Diagnostika probíhala mnohem lépe a rychleji než u vstupní diagnostiky. Na chlapci je vidět velký posun, mnohem lépe se soustředí a dokáže pracovat delší dobu v kuse.

- Zrakové vnímání a paměť

Samostatně přiřadí odstíny barev, ale nepojmenuje je. Chlapec dokáže samostatně odlišit figuru od pozadí, odliší obrázek v řadě lišící se horizontální polohou či detailem. S dopomocí učitele zvládne odlišit shodné a neshodné dvojice lišící se detailem, odliší obrázek i dvojice lišící se vertikální polohou, vyhledá dva shodné obrázky v řadě, složí tvar z několika částí na předlohu i dle předlohy, doplní chybějící části v obrázku, pamatuje si tři ze šesti obrázků, pozná viděné obrázky a umístí je na místo, jmenuje objekty zleva doprava. Nedokáže vyhledat první objekt ve skupině.

- Sluchové vnímání a paměť

Sluchové rozlišování slov zvládl s dopomocí. Stejně tak se zlepšila i sluchová paměť. Ve sluchové analýze a syntéze dokáže s dopomocí učitele určit počet slabik, počáteční hlásku slova a určit slova začínající danou hláskou. Nevyhledá rýmující se dvojici. S dopomocí napodobí rytmus.

- Motorika, grafomotorika, kresba

V oblasti hrubé i jemné motoriky je chlapec v podstatě bez potíží. Vše zvládá sám. U hmatového vnímání zvládá rozeznat objekty s dopomocí učitele. Samostatně zvládá vlnovku a šikmou čáru. U ostatních grafomotorických prvků je potřeba dopomoc učitele. Kresbě a malbě se již nevyhýbá, kresba stále odpovídá dítěti mladšího věku po stránce formální i obsahové. Držení tužky, postavení ruky, přítlak i plynulost tahů se zlepšil po upozornění učitelem. Sám nakreslí jednotažku a s dopomocí překreslí obrázek dle předlohy. Lateralita souhlasná, vyhraněná pravá ruka a pravé oko. Kvocient pravorukosti je 92.

- Řeč

Ve všech sledovaných rovinách řeči chlapec zvládl úkoly s dopomocí učitele. Aktivně a spontánně navazuje řečový projev s dětmi i dospělými. Dokáže zformulovat otázku a na otázku odpovědět. Nepozná a nevymyslí slova stejného zvuku, ale různého významu. Výslovnost i artikulační obratnost stále vykazuje velké nedostatky, ale ke zlepšení došlo.

- Vnímání prostoru

Chlapec se orientuje v okolí. Základní předložkové vazby zvládá chlapec s dopomocí pedagoga, stejně tak orientaci v prostoru a na vlastním těle. Nevládá umístit předmět dle dvou kritérií.

- Vnímání času

Chlapec samostatně určí činnosti obvyklé pro ráno, poledne a večer. S dopomocí rozliší činnosti obvyklé pro dopoledne, odpoledne, roční období. pojmy jako včera, dnes, zítra, nejdříve, nyní, potom. Seřazení obrázků dle posloupnosti děje a orientaci ve dnech v týdnu zvládá s dopomocí učitele.

- Základní matematické představy

Samostatně dokáže seřadit pět prvků dle velikosti, zvládne spočítat množství do šesti, pozná trojúhelník a obdélník. S dopomocí učitele dokáže určit množství méně, více, stejně, o jeden více či méně, seřadí dle kritérií a umí použít pojmy malý, střední, velký, vysoký, vyšší, nejvyšší, málo, méně, nejméně. Nedokáže třídít prvky dle dvou a tří kritérií.

- Sociální dovednosti

Chlapec dokáže s dopomocí učitele upravit své chování dle pravidel společenského chování – dokáže se chovat zdvořile, plnit náročnější úkoly a zhodnotit jejich výsledky, rozlišuje mezi hrou a úkolem, zvládá udržet pořádek ve věcech svých i ve společných prostorách, překonává překážky. Snaží se zapojit do her, ve kterých je třeba rozhodovat.

- Hra

Chlapec má nejraději pohybové a konstruktivní hry. Do her námětových, společenských, didaktických, rukodělných a s převleky se zapojí s malou dopomocí

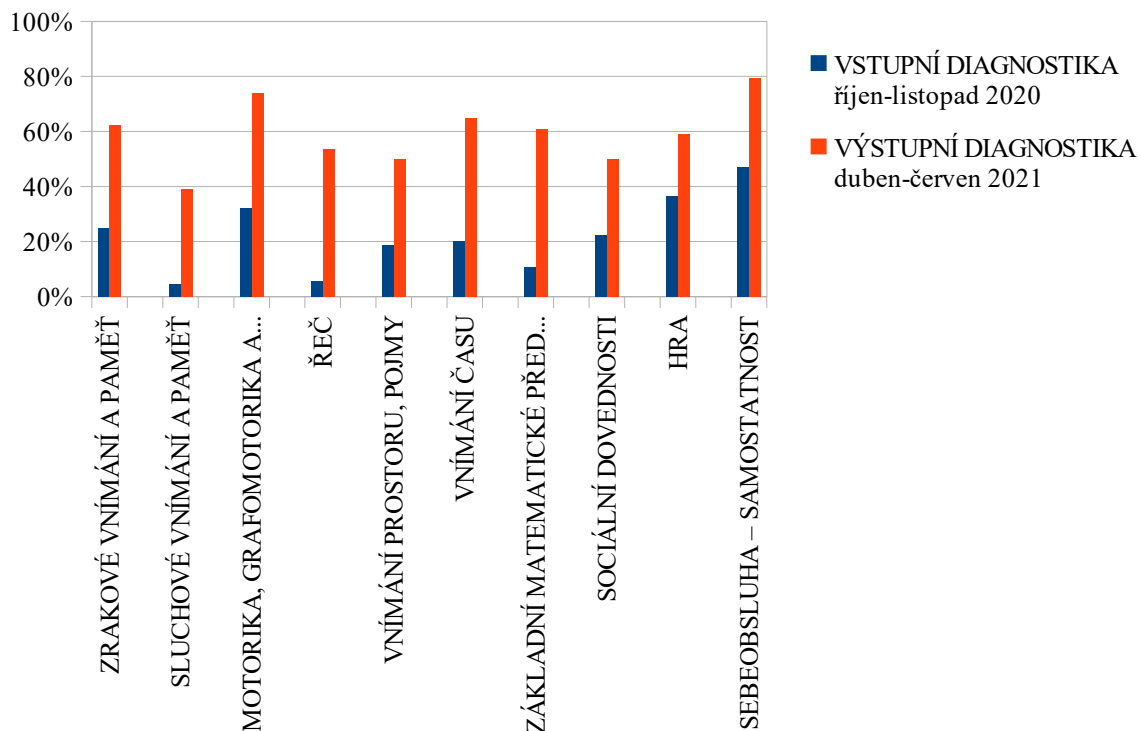
učitele. Při hrách se snaží akceptovat pravidla, vyrovnat se s prohrou a uplatnit vlastní iniciativu.

- Sebeobsluha - samostatnost

Chlapec udržuje hygienu, pozná své oblečení, dokáže se samostatně obléct bez zavazování bot, zapne zip, obrací oděv, když je naruby. Dokáže samostatně prostříhat a sklídit ze stolu, namaže si chléb, nalije si nápoj ze džbánu, používá příbor. Neumí si zavázat tkaničky, ani to nezkouší. S dopomocí pedagoga zapíná a rozepíná knoflíky, skládá a uklízí věci na místo, pojmenuje a zvolí vhodné oblečení. Krájení jídla nožem zvládá s lehkou dopomocí.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

Z celkových 164 úkolů zvládl zcela samostatně 44 úkolů, s dopomocí učitele zvládl 108 úkolů a nezvládl 12 úkolů. U chlapce došlo k výraznému zlepšení ve všech oblastech. Největší nárůst můžeme sledovat v oblasti sluchového vnímání a řeči. V obou těchto oblastech je nárůst více než devítinásobný. Třetí oblastí jsou základní matematické představy. Jsou to oblasti, které byly při vstupní diagnostice nejslabší.

Graf 2 - Chlapec A: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr

2. dívka B

➤ Anamnéza

Dívka je jedináček, rodina je úplná. Těhotenství probíhalo bez komplikací, přirozený porod v termínu. Dívku od útlého věku trápí alergie na pyly. Provedla běžná dětská onemocnění. Dívka do tří let špatně spala, budila se několikrát za noc. Adaptace v mateřské škole proběhla bez větších obtíží. Volný čas tráví s panenkami nebo u televize. Dívka si v mateřské škole hraje taktéž nejraději s panenkami.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 5,11

Průběh diagnostiky: Dívku diagnostika bavila, velmi se snažila splnit zadané úkoly. Pokud se jí něco nedařilo byla z toho velmi smutná.

• Zrakové vnímání a paměť

S dopomocí přiřadí odstíny barev a pojmenuje je. Dopomoc učitele je potřeba i při rozlišování figury a pozadí. S dopomocí vyhledá dva shodné obrázky v řadě, odliší obrázků v řadě lišící se detailem a shodné či neshodné dvojice. Neodliší obrázků lišící se horizontální polohou, vertikální polohou, shodné a neshodné dvojice lišící se vertikální polohou. S dopomocí doplní chybějící části v obrázku, složí tvar z několika částí na předlohu, nikoliv však podle předlohy. Dívka potřebuje pomoc u zapamatování tří obrázků, v poznání a umístění obrázků na místo, při jmenování prvků zleva doprava. Nedokáže vyhledat první objekt ve skupině zleva doprava.

• Sluchové vnímání a paměť

S dopomocí rozliší slabiky a určí jejich počet, rozliší slova při změně hlásky, samohlásky, znělé a neznělé hlásky, sykavky, při změně délky a měkčení. Dívka potřebuje dopomoc při opakování nesouvisejících slov a vět s pěti a více slovy. Stejně tak potřebuje dopomoc při hledání rýmů, rýmujících se dvojic, při určování první hlásky ve slově a slov začínajících danou hláskou, při napodobování rytmu a porovnávání, zda jsou dvě rytmické struktury shodné. Neurčí poslední souhlásku ve slově.

- Motorika, grafomotorika, kresba

Dívka přejde po čáře, postaví se na špičky, skáče po jedné noze, přejde po zvýšené ploše a dotkne se bříškem prstů bříška palce. Dopomoc potřebuje při přechodu přes kladinu a při skákání snožmo přes překážku. Hmatem pozná zvířátka a rozliší různé povrchy, s dopomocí pozná pomocí hmatu geometrické tvary. Sama nakreslí postavu, která má hlavu, trup, končetiny a krk. Počet prstů neodpovídá. S dopomocí přikreslí další detaily. Grafomotorické prvky zvládne s dopomocí. Stejně tak je potřeba poupravit psací návyky. S dopomocí zvládne nakreslit jednotažky a překreslit obrázek podle předlohy. Lateralita je souhlasná, méně vyhraněná pravá ruka a pravé oko. Kvocient pravorukosti je 85.

- Řeč

Dívka umí z paměti kratší texty. S dopomocí porozumí vtipu, popíše různé profese, vytvoří nadřazené pojmy a přiřadí, co k sobě patří. Nedokáže sestavit dějovou posloupnost a popsat ji, vytvořit antonyma, synonyma či homofona. Dopomoc potřebuje při pojmenování nesmyslu na obrázku, posouzení pravdivosti tvrzení a při interpretaci pohádky. Realizovat komplikovanější pokyny prozatím nedokáže. Pomoc pedagoga potřebuje dívka v morfologicko-syntaktické rovině jazyka a při dodržování pravidel konverzace. Dívka sama navazuje řečový projev, dokáže vytvořit otázku a adekvátně na otázku odpovědět, vyjádřit myšlenku, říct své jméno a adresu, udržet oční kontakt. Výslovnost i artikulační obratnost je v pořádku.

- Vnímání prostoru

Dívka s dopomocí správně používá pojmy před, za, nad, pod, vedle, mezi, daleko, blízko, uprostřed, prostředí, předposlední, hned před, hned za. S dopomocí zvládá orientaci v okolí, pravolevou orientaci na vlastním těle i v prostoru. S dopomocí také umístí předmět dle dvou kritérií.

- Vnímání času

Přiřadí činnosti obvyklé pro ráno, poledne, večer a pro roční období. Orientuje se ve dnech v týdnu. S dopomocí použije pojmy včera, dnes, zítra, nejdříve, před tím, nyní, potom, přiřadí činnosti obvyklé pro dopoledne a odpoledne. Nedokáže seřadit obrázky dle posloupnosti děje.

- Základní matematické představy

S dopomocí učitele dokáže porovnávat množství, třídit prvky, řadit prvky dle daných kritérií a pojmenovat je, určit trojúhelník a obdélník. Určí množství do šesti.

- Sociální dovednosti

V této oblasti potřebuje dívka dopomoc učitele ve všech sledovaných úkolech.

- Hra

Samostatně zvládá hry pohybové, námětové, s převleky, didaktické a rukodělné. U těchto her je iniciativní. Dopomoc je třeba u her konstruktivních a společenských. Dívka potřebuje dopomoc při akceptování pravidel soutěživých her, s vyrovnáním s prohrou a soustředěním se.

- Sebeobsluha - samostatnost

Dívka je samostatná v hygieně a umývání. Při oblékání potřebuje dopomoc při zapínání a rozepínání knoflíků, zapínání zipu, obracení oděvu a při zavazování tkaniček. U stolování potřebuje dopomoc při krájení nožem a namazání krajíce.

Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Z celkových 164 úkolů zvládla 39 úkolů samostatně, 113 úkolů s dopomocí učitele a s 12 úkoly si nevěděla rady. Nejhůře dopadly oblasti zrakového a sluchového vnímání, vnímání prostoru a sociálních dovedností.

- Výstupní kontrolní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: duben - červen 2021

Fyzický věk k 1. 4. 2021: 6,5

Průběh diagnostiky: Výstupní diagnostika probíhala rychleji než vstupní diagnostika.

Úkoly dívku bavily, chtěla stále další a další.

- Zrakové vnímání a paměť

Dívka dokáže přiřadit a pojmenovat odstíny barev, rozezná figuru od pozadí, odliší obrázek lišící se horizontální polohou a detailem, vyhledá dva shodné obrázky v řadě. Dopomoc potřebuje při hledání obrázku lišícího se vertikální polohou a dvojice lišící se detailem či vertikální polohou. Umí složit tvar z částí na předlohu i podle předlohy a

umístit obrázky na místo. Samostatně jmenuje obrázky zleva doprava a s dopomocí vyhledá první objekt ve skupině.

- Sluchové vnímání a paměť

Dívka rozliší slova bez vizuálního podnětu při změně hlásky. S vizuálním podnětem rozliší slova při změně samohlásky, znělé a neznělé hlásky, sykavky, změně délky a měkčení. Bez vizuálního podnětu rozliší slova s dopomocí učitele. Samostatně rozliší slabiky a určí jejich počet. Zopakuje pět nesouvisejících slov a větu o více než pěti slovech. Najde rýmující se dvojici, vyhledá rýmující se dvojice. Dokáže určit počáteční hlásku slova a slova začínající danou hláskou. Poslední souhlásku ve slově určí s dopomocí. Určí, zda jsou dvě rytmické struktury shodné a s dopomocí napodobí rytmus.

- Motorika, grafomotorika, kresba

Oblast hrubé motoriky, jemné motoriky, hmatového vnímání a spontánní kresby zvládá samostatně. Dopomoc potřebuje u těchto grafomotorických prvků: horní a spodní smyčka, horní a spodní oblouk s vratným tahem. Dále je dopomoc potřebná při uvolnění ruky, plynulosti tahů a při překreslování obrázku dle předlohy. Lateralita je souhlasná, méně vyhraněná pravá ruka a pravé oko. Kvocient pravorukosti je 85.

- Řeč

Dívka chápe vtipy, sestaví dějovou posloupnost a popíše ji, popíše určité profese, umí z paměti kratší texty, pozná a pojmenuje nesmysl na obrázku, vytvoří nadřazené pojmy. S dopomocí přiřadí, co k sobě patří a vysvětlí to. Dopomoc je potřeba při tvorbě protikladů, synonym a homofon, při posuzování pravdivosti tvrzení, interpretaci pohádek a při komplikovanějších pokynech. Morfologicko-syntaktická i pragmatická rovina jsou bez obtíží. Dopomoc je potřebná pouze při dodržování pravidel konverzace. Oční kontakt, výslovnost i artikulace je v pořádku.

- Vnímání prostoru

Používá pojmy před, za, nad, pod, vedle, mezi, daleko, blízko, vpravo a vlevo na vlastním těle a při umístění předmětu. Dívka se orientuje v okolí. S dopomocí správně použije pojmy uprostřed, prostřední, předposlední, hned před, hned za. Dopomoc potřebuje při umístění předmětu dle dvou kritérií.

- Vnímání času

V této oblasti dívka samostatně zvládla všechny úkoly.

- Základní matematické představy

Dívka umí porovnávat a třídit prvky, určí množství do šesti, zná trojúhelník a obdélník. Drobnou pomoc potřebuje při řazení dle kritérií: malý, střední, velký, vysoký, vyšší, nejvyšší, málo, méně, nejméně a při následném pojmenování prvků.

- Sociální dovednosti

Zná pravidla chování na ulici, udržuje pořádek a zapojuje se do her, při kterých je třeba rozhodovat. S pomocí se chová zdvořile, rozvíjí smysl pro morálku, dokáže odmítnout nežádoucí chování, plnit náročnější úkoly a zhodnotit výsledky. Učí se rozlišovat mezi hrou a úkolem, snaží se trpělivě překonávat překážky.

- Hra

Dívka ovládá všechny typy her, akceptuje pravidla soutěživých her, je iniciativní a soustředí se na hru. Dopomoc potřebuje při vyrovnání se s prohrou.

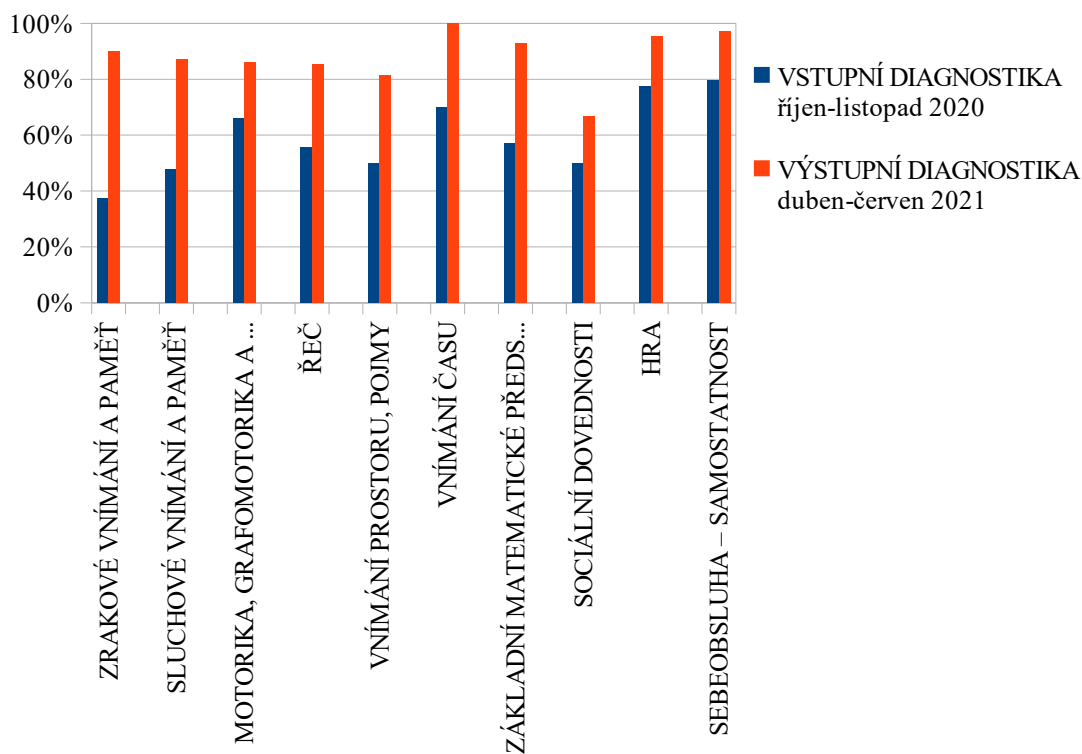
- Sebeobsluha - samostatnost

Hygienu, umývání, oblékání a stolování zvládá dívka zcela samostatně. Jedinou pomoc potřebuje při zavazování tkaniček.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

Z celkových 164 úkolů zvládla samostatně 126 úkolů a s pomocí 38 úkolů. Největší zlepšení proběhlo v oblastech zrakového vnímání, sluchového vnímání a základních matematických představ. Zrakové a sluchové vnímání byly dvě nejslabší oblasti při vstupní diagnostice.

Graf 3 – Dívka B: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr

3 dívka C

➤ Anamnéza

Dívka má mladšího bratra. Bratr i maminka mají kochleární implantát. Dívka je od narození sledována v SPC, ale sluch má dle vyšetření v pořádku. Těhotenství i porod byly bez komplikací. Prodělala běžné dětské nemoci. Adaptace v mateřské škole byla složitá. Holčička často plakala a svá nedorozumění s dětmi řešila jejich bitím. Nyní už je situace celkem stabilizovaná a k útokům dochází zcela výjimečně.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 5,9

Průběh diagnostiky: Diagnostika probíhala celkem v klidu. Mnoho úkolů jsem musela dívce zopakovat a několikrát vysvětlovat. Dívka má velké potíže s porozuměním.

- Zrakové vnímání a paměť

Dívka s dopomocí přiřadí odstíny barev, ale nepojmenuje je. S dopomocí vyhledá známý objekt na pozadí a odliší dva překrývající se obrázky. Nedokáže sledovat linii mezi ostatními a vyhledat tvar na pozadí. S dopomocí odliší obrázek lišící se horizontální polohou a detailem, shodné a neshodné dvojice lišící se detailem. Neodliší obrázek a shodné dvojice lišící se vertikální polohou, s dopomocí vyhledá dva shodné obrázky v řadě. Nesloží tvar z několika částí a nedoplňuje chybějící část v obrázku. S dopomocí pozná viděné obrázky, ale už je neumísť na místo. Nepamatuje si tři obrázky ze šesti. S dopomocí jmenuje obrázky zleva doprava, ale nevyhledá první objekt ve skupině.

- Sluchové vnímání a paměť

Dívka s dopomocí rozliší slova s vizuálním podnětem při změně samohlásky, znělé a neznelé hlásky, sykavky a při změně délky. Ostatní úkoly dívka není schopná splnit ani s dopomocí.

- Motorika, grafomotorika, kresba

Dívka bez pomoci přejde po čáře a skáče po jedné noze. Dopomoc potřebuje při stožení na špičkách, při chůzi po zvýšené ploše a kladině, při přeskoku skočmo přes překážku. Zvládne se dotknout břicha prsty na ruce břicha palce. Při poznávání hmatem s dopomocí pozná zvířátka a různé povrchy. Hmatem nepozná geometrické tvary. S dopomocí nakreslí postavu s detaily, vlnovku, šikmou čáru a zuby. Nenakreslí smyčku ani oblouk. Návyky při kreslení potřebují dopomoc. S dopomocí zvládne nakreslit jednotažku, ale nepřekreslí obrázek podle předlohy. Lateralita je souhlasná, méně vyhraněná pravá ruka a pravé oko. Kvocient pravorukosti je 85.

- Řeč

Oblast řeči je velice oslabená. Samostatně dívka zvládne pouze oční kontakt. S dopomocí popíše určité profese, pojmenuje nesmysl na obrázku, vyjádří myšlenku, naváže kontakt. Pomoc je potřeba při dodržování pravidel konverzace. Ostatní úkoly není schopna splnit ani s dopomocí.

- Vnímání prostoru

S dopomocí použije pojmy před, za, nad, pod, vedle, mezi, daleko, blízko, orientuje se v

okolí. Nedokáže správně použít pojmy hned před, hned za. Neovládá pravolevou orientaci.

- Vnímání času

S dopomocí přiřadí činnosti obvyklé pro roční období a různé části dne, orientuje se ve dnech v týdnu. Dopomoc potřebuje při užití pojmů včera, dnes, zítra, nejdříve, před tím, nyní, potom. Neseřadí obrázky dle posloupnosti děje.

- Základní matematické představy

Všechny úkoly z oblasti porovnávání, řazení a určení množství zvládla s dopomocí. V oblasti třídění nevybere prvky dle tří kritérií. Nerozezná geometrické tvary.

- Sociální dovednosti

S dopomocí dívka odmítne nežádoucí chování, dodržuje pravidla chování na ulici, dokáže rozlišit mezi hrou a úkolem, udržuje pořádek ve věcech, překonává překážky a zapojí se do her, při nichž je třeba rozhodovat. Dívka se nedokáže chovat zdvořile, nemá smysl pro morálku a nedokáže splnit náročnější úkol.

- Hra

Pohybové hry zvládá samostatně, u ostatních potřebuje dopomoc. S dopomocí přijímá pravidla soutěživých her a prohru, uplatňuje iniciativu a soustředí se na hru.

- Sebeobsluha - samostatnost

Dívka samostatně udržuje hygienu, pozná, kdy se má umýt a sama se obleče. Prostře a sklídí ze stolu, nalije si nápoj ze džbánu. V dalších částech této oblasti potřebuje dopomoc.

Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů zvládla dívka samostatně splnit 10 úkolů, s dopomocí splnila 85 úkolů a 69 jich nesplnila. Nejslabší oblasti u dívky jsou sluchové vnímání, řeč a zrakové vnímání.

➤ Výstupní kontrolní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: duben - červen 2021

Fyzický věk k 1. 4. 2021: 6,3

Průběh diagnostiky: Výstupní diagnostika probíhala lépe než vstupní diagnostika. U dívky došlo k výraznému zlepšení porozumění.

- Zrakové vnímání a paměť

Přiřadí odstíny barev a s dopomocí je pojmenuje. Samostatně vyhledá známý objekt na pozadí a odliší dva překrývající se obrázky. S dopomocí sleduje linii mezi ostatními a vyhledá tvar na pozadí. Samostatně odliší obrázek lišící se horizontální polohou a detailem, vyhledá dva shodné obrázky v řadě. Dopomoc potřebuje při odlišení obrázku lišícího se vertikální polohou a shodných a neshodných dvojic lišících se detailem či vertikální polohou. S dopomocí složí tvar na předlohu i podle předlohy, doplní chybějící části v obrázku, zapamatuje si tři obrázky ze šesti, pozná a umístí viděné obrázky na místo, jmenuje objekty zleva doprava. Nedokáže vyhledat první objekt ve skupině zleva doprava.

- Sluchové vnímání a paměť

Dívka s dopomocí rozliší slova při změně hlásky, samohlásky, znělé a neznělé hlásky, sykavky, při změně délky či měkčení. S dopomocí rozliší slabiky a určí jejich počet. S dopomocí zopakuje větu o pěti a více slovech, ale nedokáže zopakovat čtyři nesouvisející slova. S dopomocí najde rýmující se dvojici, určí počáteční hlásku slova. Neurčí slova začínající danou hláskou a neurčí poslední souhlásku ve slově. Při napodobování rytmu potřebuje dopomoc, ale neurčí, zda jsou dvě rytmické struktury shodné.

- Motorika, grafomotorika, kresba

Dívka přejde po čáře, postaví se na špičky, skáče po jedné noze, přejde po zvýšené ploše i po kladině, přeskočí snožmo překážku a dotkne se bříškem prstů bříska palce. Poznává hmatem zvířátka, dopomocí pozná různé povrchy a geometrické tvary. Nakreslí postavu, s dopomocí přikreslí detaily. Sama zvládne vlnovku a šikmou čáru, dopomoc potřebuje u zubů, smyček a oblouků. Držení tužky a postavení ruky je správné, dopomoc potřebuje s přitlakem a plynulostí tahů. Dívka nakreslí jednotážky, obrázek

dle předlohy nakreslí s dopomocí. Lateralita je souhlasná, méně vyhraněná pravá ruka a pravé oko. Kvocient pravorukosti je 85.

- Řeč

Tato oblast dělala dívce velké potíže. Samostatně udrží oční kontakt. Nepozná a nevymyslí slova stejného zvuku, ale jiného významu. Všechny ostatní úkoly dívka zvládla s větší či menší dopomocí učitele.

- Vnímání prostoru

Dívka dokáže používat předložkové vazby před, za, nad, pod, vedle, mezi. S dopomocí použije správně pojmy daleko, blízko, uprostřed, prostřední, předposlední, hned před, hned za, orientuje se v okolí. Dokáže určit pravou a levou stranu na svém těle i při umístění předmětu. Nedokáže umístit předmět dle dvou kritérií.

- Vnímání času

Samostatně přiřadí činnosti obvyklé pro roční období, ráno, poledne a večer. S dopomocí přiřadí činnosti obvyklé pro dopoledne a odpoledne. Dopomoc potřebuje při orientaci ve dnech v týdnu, při použití pojmů nejdříve, před tím, nyní, potom, včera, dnes, zítra. S dopomocí seřadí obrázky dle posloupnosti děje.

- Základní matematické představy

S dopomocí používá pojmy méně, více, stejně, o jeden více, o jeden méně, dokáže třídit prvky dle tvaru, dle dvou a tří kritérií, pozná, co do skupiny nepatří. S dopomocí seřadí prvky dle kritérií: malý, střední, velký, vysoký, vyšší, nejvyšší, málo, méně, nejméně. Tyto pojmy dokáže s dopomocí použít. Seřadí pět prvků dle velikosti a určí množství do pěti. S dopomocí určí množství do šesti, pozná trojúhelník a obdélník.

- Sociální dovednosti

Tuto oblast zvládá dívka s dopomocí učitele.

- Hra

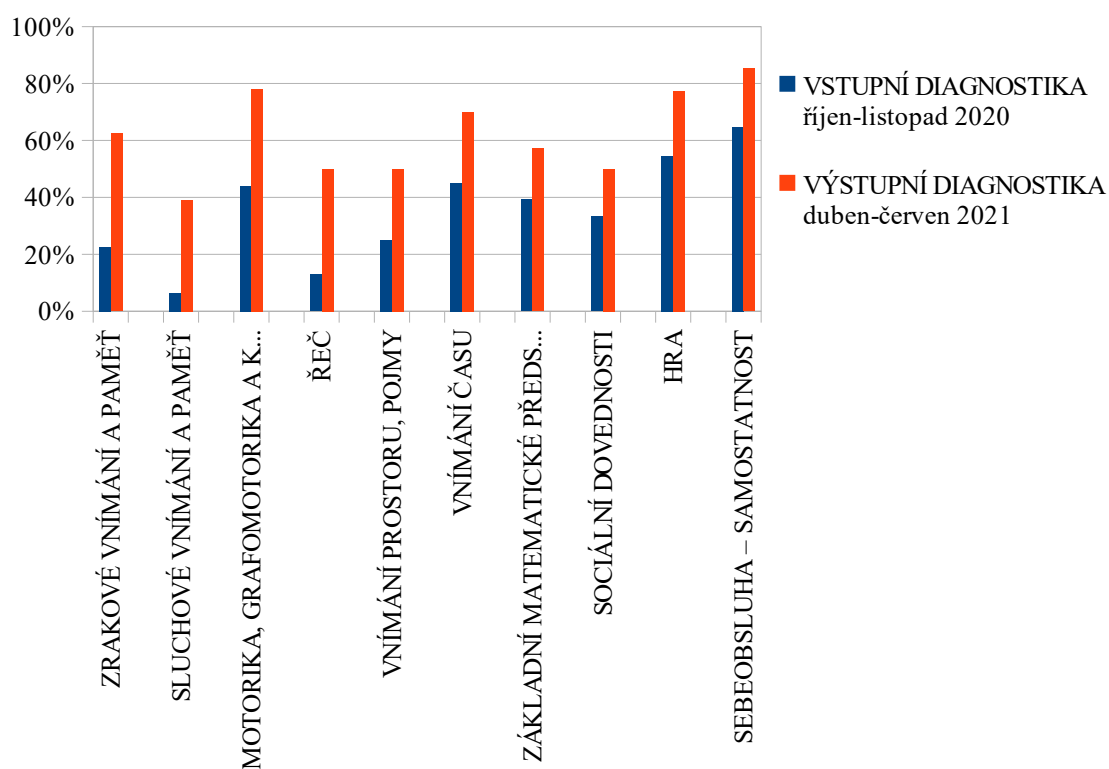
Dívka má ráda pohybové, konstruktivní, společenské, rukodělné hry a hry s převleky. S dopomocí se pustí do her námětových či didaktických. Dopomoc potřebuje s přijetím pravidel, s vyrovnáním se s prohrou a soustředěním při hře.

- Sebeobsluha - samostatnost

Dívka samostatně udržuje hygienu, pozná, kdy je třeba se umýt, pozná své oblečení, obleče se, zapne a rozezne knoflíky, složí a uloží věci na místo, rozliší přední část oděvu, zapne zip, obrátí oděv. Dopomoc potřebuje při zavazování tkaniček a při pojmenování a vhodné volbě oblečení. Samostatně prostře a sklídí ze stolu, nalije si nápoj ze džbánu a používá příbor. Dopomoc potřebuje při mazání krajíce a krájení jídla.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

Z celkových 164 úkolů dívka zvládla samostatně splnit 46 úkolů, 110 úkolů splnila s dopomocí a 8 úkolů nezvládla splnit. Největší zlepšení nastalo v oblastech sluchového vnímání, zrakového vnímání a řeči., tedy v oblastech, které byly ve vstupní diagnostice nejslabší.

Graf 4 – Dívka C: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr

4. dívka D

➤ Anamnéza

Dívka je jedináček. Žije s tatínkem a babičkou. Matka od rodiny odešla, o dceru nemá zájem. Těhotenství i porod proběhly v pořádku. Dívka prodělala běžné dětské nemoci. Adaptace v mateřské škole proběhla bez větších komplikací. Ve volném čase si dívka hraje s babičkou. Nejraději má panenky a dívčí seriály.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 5,8

Průběh diagnostiky: Celé období, kdy diagnostika probíhala, bylo klidné, v příjemné atmosféře. Dívku úkoly bavily. V případě, že si nevěděla rady, byla smutná, ale přestat s prací nechtěla.

• Zrakové vnímání a paměť

S dopomocí přiřadí a pojmenuje odstíny barev, rozliší figuru a pozadí. Samostatně vyhledá dva shodné obrázky v řadě, dopomoc potřebuje při odlišení obrázku v řadě lišícího se detailem či horizontální polohou a k odlišení dvojice lišících se detailem. Neodliší obrázek a dvojice lišící se vertikální polohou. S dopomocí doplní chybějící části v obrázku a složí tvar na předlohu. Nesloží tvar podle předlohy. Dopomoc potřebuje při zapamatování si tří obrázků ze šesti a umístění obrázků na místo. Pozná viděné obrázky. S dopomocí jmenuje objekty zleva doprava, ale nedokáže určit první objekt ve skupině.

• Sluchové vnímání a paměť

Samostatně rozliší slova s vizuálním podnětem při změně znělé a neznělé hlásky, sykavky a při změně měkčení. K ostatním rozlišením slov je třeba dopomoc učitele. S dopomocí zopakuje pět nesouvisejících slov a větu z pěti a více slov. Nenajde rýmující se dvojici a neurčí poslední souhlásku ve slově. S dopomocí rozliší slabiky a určí jejich počet, určí počáteční hlásku slova a slova začínající danou hláskou, napodobí rytmus a určí, zda jsou dvě rytmické struktury shodné.

- Motorika, grafomotorika, kresba

Dívka přejde po čáře i po zvýšené ploše, stojí na špičkách a skáče po jedné noze. S dopomocí přejde přes kladinu a snožmo přeskočí překážku. Dotkne se bříškem prstů bříška palce. Hmatem pozná zvířátka, s dopomocí pozná hmatem různé povrchy. Nepozná geometrické tvary. Sama nakreslí postavu, s dopomocí přikreslí detaily. S dopomocí nakreslí vlnovku, šikmou čáru, zuby, horní i spodní smyčku. Nedokáže nakreslit horní a spodní oblouk. Návyky při kreslení potřebují mírnou opravu. Dívka nakreslí rozcvičovací prvky, s překreslením obrázku dle předlohy potřebuje malou dopomoc. Lateralita je souhlasná, méně vyhraněná pravá ruka a pravé oko. Kvocient pravorukosti je 85.

- Řeč

Dívka chápe jednoduché vtipy a hádanky. S dopomocí sestaví dějovou posloupnost a popíše ji, popíše profese, umí kratší texty z paměti, tvoří nadřazené pojmy, antonyma, synonyma, homofona. S dopomocí přiřadí, co k sobě patří a vysvětlí to. Dopomoc potřebuje při hledání a pojmenování nesmyslu na obrázku, posouzení pravdivosti výroku a při převyprávění příběhu. Není schopna realizovat dlouhý a komplikovanější pokyn. V morfologicko-syntaktické, pragmatické i foneticko-fonologické rovině jazyka potřebuje dopomoc učitele. Očnímu kontaktu se nevyhýbá.

- Vnímání prostoru

Správně užívá předložkové vazby před, za, nad, mezi, vedle. S dopomocí použije správně pojmy daleko, blízko, uprostřed, prostřední, předposlední, hned před, hned za. S dopomocí se dítě orientuje ve svém okolí a určí vpravo a vlevo na vlastním těle i při umístění předmětu. Neumístí předmět do prostoru podle dvou kritérií.

- Vnímání času

Přiřadí činnosti obvyklé pro ráno, poledne a večer. S dopomocí přiřadí činnosti obvyklé pro dopoledne, odpoledne a pro roční období. Dopomoc potřebuje při použití pojmů včera, dnes a zítra. Zatím neseřadí pojmy dle posloupnosti děje s využitím pojmů nejdříve, později, naposled. Nerozlišuje pojmy nejdříve, před tím, nyní, potom a neorientuje se ve dnech v týdnu.

- Základní matematické představy

Neumí pracovat s pojmy méně, více, stejně, o jeden více, o jeden méně. S dopomocí dokáže třídít prvky dle tvaru, seřadí pět prvků dle velikosti a pozná, co do skupiny nepatří. Nevytřídí prvky dle dvou a tří kritérií. Neseřadí prvky dle kritérií a nepojmenuje. S dopomocí určí množství do šesti. Nepozná trojúhelník a obdélník.

- Sociální dovednosti

Nedokáže plnit náročnější úkoly a zhodnotit jejich výsledky, překonat překážky a zapojit se do her, při kterých je třeba rozhodovat. V ostatních částech této oblasti potřebuje dopomoc učitele.

- Hra

Dívka samostatně zvládá pohybové hry. S lehkou dopomocí se zapojí do her konstruktivních, námětových, s převleky, rukodělných, didaktických a společenských. Nedaří se jí vyrovnat se s prohrou a uplatnit iniciativu. Dopomoc potřebuje při akceptaci pravidel a soustředění na hru.

- Sebeobsluha - samostatnost

Dívka udržuje samostatně hygienu, pozná své oblečení, převlékne se, pozná přední část oděvu. S dopomocí zapne a rozepne knoflíky, zapne zip, obrátí oděv, složí a uloží věci na místo, zaváže si tkaničky, pojmenuje a zvolí vhodné oblečení. Dívka si prostře a sklídí ze stolu, namaže chléb, nalije nápoj ze džbánu, používá příbor. Dopomoc potřebuje při krájení nožem.

Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Dívka z celkových 164 úkolů zvládla samostatně 29 úkolů, s dopomocí splnila 105 úkolů a nepodařilo se jí splnit 30 úkolů. Nejhůře dopadly oblasti matematických představ, sociálních dovedností, zrakového vnímání a hry.

➤ Výstupní kontrolní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: duben - červen 2021

Fyzický věk k 1. 4. 2021: 6,2

Průběh diagnostiky: Výstupní diagnostika probíhala s radostí. Dívka se těšila, že zjistí, v

čem se zlepšila.

- Zrakové vnímání a paměť

Dívka přiřadí a pojmenuje odstíny barev, rozliší figuru a pozadí, složí tvar na předlohu i vedle předlohy, doplní chybějící část v obrázku, pamatuje si tři ze šesti obrázků, pozná a umístí viděné obrázky na místo, jmenuje objekty zleva doprava. Sama odliší obrázek v řadě lišící se horizontální polohou a detailem, vyhledá dva shodné obrázky v řadě. S dopomocí odliší shodné a neshodné dvojice lišící se detailem či vertikální polohou, odliší obrázek lišící se vertikální polohou. Při vyhledání prvního objektu ve skupině potřebuje dopomoc učitele.

- Sluchové vnímání a paměť

Rozliší slova bez vizuálního podnětu při změně hlásky a samohlásky. Rozliší slabiky a slova s vizuálním podnětem při změně znělé a neznělé hlásky, sykavky, délky nebo měkčení. S dopomocí rozliší slova bez vizuálního podnětu při změně znělé a neznělé hlásky, sykavky, při změně délky či měkčení. Slova bez vizuálního podnětu při změně znělé a neznělé hlásky, sykavky, změně délky a měkčení rozliší s dopomocí učitele. Zopakuje pět nesouvisejících slov a větu z pěti a více slov. Dopomoc potřebuje při hledání rýmu a při určení poslední souhlásky ve slově. Sama určí počáteční hlásku slova a slova začínající danou hláskou. Určí, zda jsou dvě rytmické struktury shodné a napodobí rytmus.

- Motorika, grafomotorika, kresba

V této oblasti potřebuje dopomoc u grafomotorických prvků horní a spodní oblouk. Nápomoc je třeba k uvolnění ruky a plynulosti tahů. Ostatní úkoly z motoriky, hmatového vnímání, kresby, grafomotorických prvků a kreslicích návyků a vizuomotoriky zvládá dívka samostatně. Lateralita je souhlasná, vyhraněná pravá ruka a pravé oko. Kvocient pravorukosti je 92.

- Řeč

Dívka většinu úkolů zvládá sama. Dopomoc potřebuje při vytváření homofon, při realizaci komplikovanějších pokynů, při dodržování pravidel konverzace. Stále je potřeba dopomoc s výslovností a artikulací.

- Vnímání prostoru

Správně používá předložkové vazby před, za, nad, pod, vedle, mezi. Dopomoc nepotřebuje při používání pojmů daleko, blízko, uprostřed, prostřední, předposlední, hned před, hned za. Orientuje se ve svém okolí. Dopomoc je třeba při pravolevé orientaci na těle i v prostoru a při umístění předmětu dle dvou kritérií.

- Vnímání času

Dívka přiřadí činnosti obvyklé pro roční období a různé části dne. Správně užívá pojmy včera, dnes a zítra. Dopomoc potřebuje při orientaci ve dnech v týdnu a při užití pojmů nejdříve, před tím, nyní, potom.

- Základní matematické představy

Určí množství do šesti, pozná trojúhelník a obdélník. Seřadí pět prvků dle velikosti. Při řazení dle kritérií a popisu pojmů potřebuje dopomoc. S dopomocí porovnává méně, více, stejně, o jeden více, o jeden méně. Dokáže třídit prvky dle tvaru a pozná, co do skupiny nepatří. S dopomocí roztřídí prvky dle dvou a tří kritérií. Dopomoc potřebuje při řazení prvků dle kritérií a jejich pojmenování.

- Sociální dovednosti

V této oblasti potřebuje dívka stále dopomoc při plnění všech úkolů.

- Hra

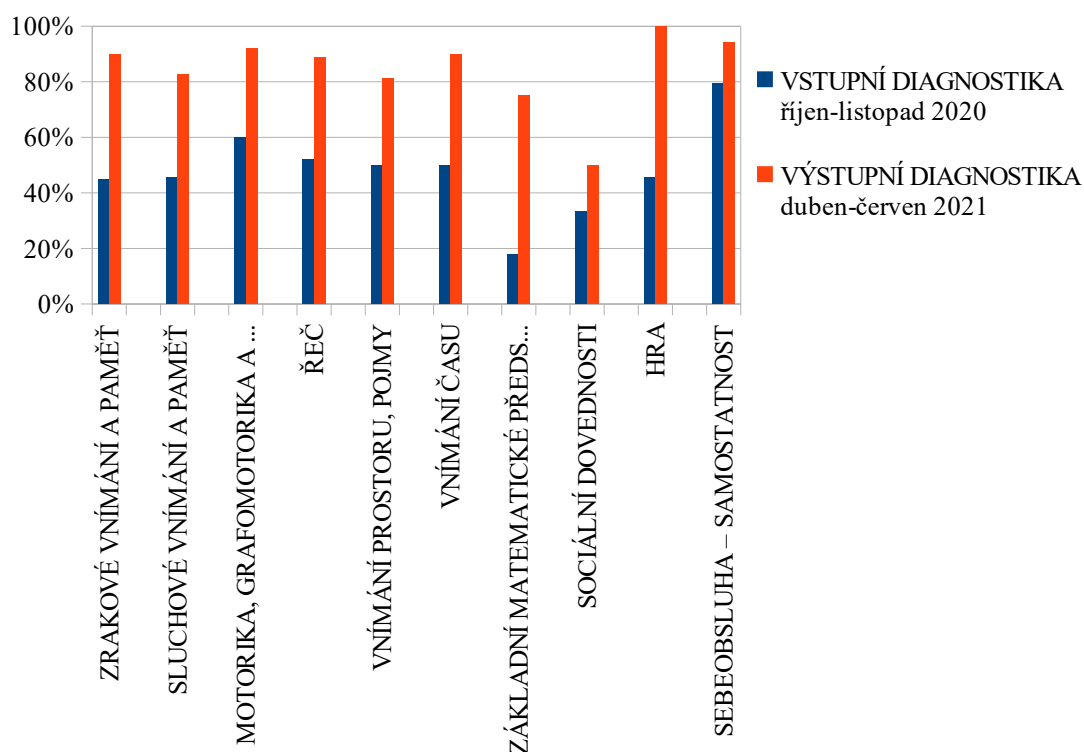
Všechny druhy her dívka zvládá hrát samostatně. Daří se jí být iniciativní, přijímat pravidla, soustředit se na hru a vyrovnat se s prohrou.

- Sebeobsluha - samostatnost

V oblasti hygieny je dívka zcela samostatná. Při oblékání potřebuje dopomoc při zavazování tkaniček. Při stolování potřebuje občas pomoc při krájení nožem.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

S dívkou se pracovalo dobře, úkoly ji bavily, byla soustředěná. Z celkem 164 úkolů zvládla samostatně splnit 119 úkolů. Dopomoc potřebovala u 45 úkolů. Zcela odpadly úkoly, které by nezvládla splnit. Největší zlepšení nastalo v oblastech matematických přestav, hry, zrakového a sluchového vnímání.

Graf 5 – Dívka D: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr

5. chlapec E

➤ Anamnéza

Chlapec se narodil přirozeně v termínu. Porod i poporodní období bylo bez komplikací. Má staršího bratra. Chlapec prodělal běžné dětské nemoci. Rodiče jsou rozvedení. Chlapec je i s bratrem v péči matky, u otce je každý druhý víkend. Matka s otcem spolu nekomunikují. Adaptace v mateřské škole proběhla bez obtíží. Chlapce vodí do mateřské školy matčin přítel, o kterém chlapec mluví jako o tatínkovi.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 5,4

Průběh diagnostiky: Chlapec po vysvětlení jednotlivých úkolů začal hned pracovat. Práce ho bavila.

- Zrakové vnímání a paměť

Chlapec s dopomocí přiřadí odstíny barev, ale nepojmenuje je. S dopomocí odliší figuru

od pozadí. Samostatně vyhledá dva stejné obrázky v řadě. S dopomocí odliší obrázek v řadě lišící se horizontální a vertikální polohou, detailem, shodné a neshodné dvojice lišící se detailem. Nedokáže odlišit dvojice lišící se vertikální polohou a nesloží tvar z několika částí. S dopomocí doplní chybějící části v obrázku. Nepamatuje si tři obrázky ze šesti, s dopomocí pozná a umístí obrázky na místo. Nejmenuje obrázky zleva doprava a nevyhledá první objekt ve skupině.

- Sluchové vnímání a paměť

Bez vizuálního podnětu není schopen rozlišit slova. S vizuálním podnětem a dopomocí rozliší slabiky a slova při změně samohlásky, znělé a neznělé hlásky, sykavky, změně délky či měkčení. S dopomocí zopakuje pět nesouvisejících slov a větu z pěti a více slov. Nepozná rýmující se dvojici a neurčí poslední souhlásku ve slově. S dopomocí určí počáteční hlásku slova, slova začínající danou hláskou, napodobí rytmus a určí, zda jsou dvě rytmické struktury shodné.

- Motorika, grafomotorika, kresba

Samostatně přejde po čáře i po zvýšené ploše, stojí na špičkách, skáče po jedné noze, přejde přes kladinu a snožmo přeskočí přes překážku. Dotkne se bříškem prstů bříska palce a hmatem pozná zvířátka. Chlapec potřebuje dopomoc při rozlišování povrchů a geometrických tvarů hmatem. Další dopomoc potřebuje při kresbě postavy s detaily, u vlnovky, šikmé čáry, zubů a horní smyčky. Nedaří se mu nakreslit spodní smyčku, horní a dolní oblouk. Špatné jsou návyky při kreslení. S dopomocí zvládne rozcvičovací prvky a překreslit obrázek podle předlohy. Lateralita je zkrížená, vyhraněná levá ruka a pravé oko. Kvocient pravorukosti je 0.

- Řeč

Chápe jednoduché vtipy a udrží oční kontakt. S dopomocí sestaví dějovou posloupnost a popíše ji, popíše určité profese. S malou dopomocí přiřadí, co k sobě patří a vysvětlí to, naučí se kratší texty z paměti. Nedokáže vytvořit nadřazené pojmy, antonyma, synonyma, homofona, nepojmenuje nesmysl na obrázku, nedokáže posoudit pravdivost tvrzení, převyprávět příběh a není schopen realizovat komplikovanější pokyny. Dopomoc potřebuje v morfologicko-syntaktické, pragmatické i foneticko-fonologické rovině jazyka.

- Vnímání prostoru

S dopomocí používá správně pojmy před, za, nad, pod, vedle, mezi, daleko, blízko a dokáže se orientovat v okolí. Nedokáže správně použít pojmy uprostřed, prostřední, předposlední. Nedokáže správně ukázat vpravo a vlevo na vlastním těle nebo při umístění předmětu.

- Vnímání času

Chlapec s dopomocí přiřadí činnosti obvyklé pro roční období, ráno, poledne a večer. Nepřiřadí činnosti obvyklé pro dopoledne a odpoledne. Neumí správně použít pojmy včera, dnes, zítra, nejdříve, před tím, nyní, potom. Nesestaví dějovou posloupnost s použitím pojmů nejdříve, později, naposled. Neorientuje se ve dnech v týdnu.

- Základní matematické představy

S dopomocí pozná, co do skupiny nepatří a roztrídí prvky dle tvaru. Dopomoc potřebuje při určování množství do pěti a do šesti, pozná geometrické tvary trojúhelník a obdélník. Nedokáže porovnat méně, více, stejně, o jeden více, o jeden méně. Neroztrídí prvky dle dvou kritérií, neseřadí prvky dle kritérií a neumí použít pojmy malý, střední, velký, vysoký, vyšší, nejvyšší, málo, méně, nejméně.

- Sociální dovednosti

Chlapec se s dopomocí chová zdvořile, odmítne nežádoucí chování, zná pravidla chování na ulici, začíná rozlišovat mezi hrou a úkolem. Nezvládá samostatně plnit náročnější úkoly a zhodnotit výsledky, neudrží pořádek ve věcech, nedokáže trpělivě překonávat překážky a nezapouje se do her, u kterých je třeba rozhodovat.

- Hra

Sám zvládá pohybové hry. Dopomoc potřebuje u her konstruktivních, námětových, s převleky, společenských, didaktických a rukodělných. S dopomocí učitele se také dokáže soustředit na hru. Zatím nedokáže akceptovat pravidla soutěživých her, vyrovnat se s prohrou a uplatňovat iniciativu.

- Sebeobsluha - samostatnost

Chlapec udržuje hygienu, dokáže se sám obléct, pozná své oblečení, rozliší přední část oděvu, nalije si nápoj ze džbánu a namaže si chléb. Dopomoc je potřeba se skládáním

oblečení, při manipulaci s knoflíky či zipem, s obrácením oděvu, pojmenováním a výběrem vhodného oblečení, se zavazováním tkaniček, prostřením stolu, krájení jídla nožem a při používání příboru.

Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů chlapec zvládl samostatně provést 20 úkolů, s dopomocí zvládl 87 úkolů, 57 úkolů nezvládl provést. Mezi jeho nejslabší oblasti patří vnímání prostoru, vnímání času a matematické představy.

➤ Výstupní kontrolní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: duben - červen 2021

Fyzický věk k 1. 4. 2021: 5,10

Průběh diagnostiky: Výstupní diagnostika probíhala bez komplikací. Chlapec se na úkoly vždy těšil a bavily ho.

- Zrakové vnímání a paměť

Chlapec samostatně přiřadí odstíny barev a s dopomocí je pojmenuje. Rozliší figuru a pozadí. Dokáže odlišit obrázek lišící se horizontální i vertikální polohou a detailem. Odliší dvojice lišící se detailem, dvojice lišící se vertikální polohou, vyhledá dva shodné obrázky v řadě. Ze šesti obrázků si tři pamatuje, pozná viděné obrázky a umístí je na místo, jmenuje objekty zleva doprava. S dopomocí složí tvar z několika částí, doplní chybějící části v obrázku a vyhledá první objekt ve skupině.

- Sluchové vnímání a paměť

Rozliší slova s vizuálním podnětem při změně samohlásky, znělé a neznělé hlásky, sykavky, změně délky. Rozliší slabiky a určí jejich počet. Zopakuje pět nesouvisejících slov. S dopomocí rozliší slova bez vizuálního podnětu při změně hlásky, samohlásky, znělé a neznělé hlásky, sykavky, změně délky či měkčení. Dopomoc je třeba k rozpoznání rýmu, rýmující se dvojice, k určení počáteční hlásky slova a slova začínajícího danou hláskou, k napodobení rytmu a porovnání dvou rytmických struktur. Neurčí poslední souhlásku ve slově.

- Motorika, grafomotorika, kresba

V hrubé motorice, jemné motorice a hmatovém vnímání nepotřebuje pomoc. Samostatně nakreslí postavu, po upozornění přidá detaily. Umí nakreslit vlnovku a šikmou čáru. S pomocí zvládne zuby, oba druhy smyčky a oba druhy oblouku. Návyky při kreslení je třeba stále korigovat. Chlapec zvládne jednotažky, pomoc potřebuje při překreslení obrázku dle předlohy. Lateralita je zkrížená, vyhraněná levá ruka a pravé oko. Kvocient pravorukosti je 0.

- Řeč

Chlapec udržuje oční kontakt, chápe vtipy, popíše profesí, řekne své jméno a adresu, umí z paměti kratší texty, užívá všechny druhy slov i časů, pozná nesprávně utvořenou větu, spontánně navazuje řečový projev, dokáže zformulovat otázku a adekvátně na otázku odpovědět. Pomoc je potřeba při sestavování dějové posloupnosti a jejím popisu, při tvorbě nadřazených pojmů, antonym a synonym. Nepozná a nevymyslí homofona. S pomocí pozná a pojmenuje nesmysl na obrázku, posoudí pravdivost tvrzení, převypráví příběh a zvládne složitější pokyn. Pomoc je stále potřebná v oblasti používání pravidel gramatiky, doplnění správného tvaru slova do věty, při dodržování pravidel konverzace a k vyjádření myšlenky. Výslovnost i artikulace mají stále chyby, na které je třeba upozorňovat.

- Vnímání prostoru

Bezchybně užívá pojmy před, za, nad, pod, mezi, vedle, daleko, blízko, hned před, hned za. Dítě se orientuje ve svém okolí. S pomocí používá pojmy uprostřed, prostřední, předposlední a při pravolevé orientaci.

- Vnímání času

Přiřadí činnosti obvyklé pro roční období, ráno, poledne a večer. S pomocí přiřadí činnosti obvyklé pro dopoledne a odpoledne, seřadí obrázky dle posloupnosti děje, orientuje se ve dnech v týdnu. Pomoc potřebuje při použití pojmů nejdříve, před tím, nyní, potom, včera, dnes a zítra.

- Základní matematické představy

Chlapec pozná základní geometrické tvary a určí množství do šesti. Pomoc potřebuje při porovnávání vztahů méně, více, stejně, o jeden více, o jeden méně. Při třídění

zvládne tvořit skupiny prvků dle tvaru a pozná, co do skupiny nepatří. Při třídění dle dvou a tří kritérií je nutná dopomoc učitele. Chlapec seřadí pět prvků dle velikosti samostatně, při řazení a pojmenování prvků dle kritérií potřebuje dopomoc pedagoga.

- Sociální dovednosti

V celé této oblasti potřebuje chlapec dopomoc učitele.

- Hra

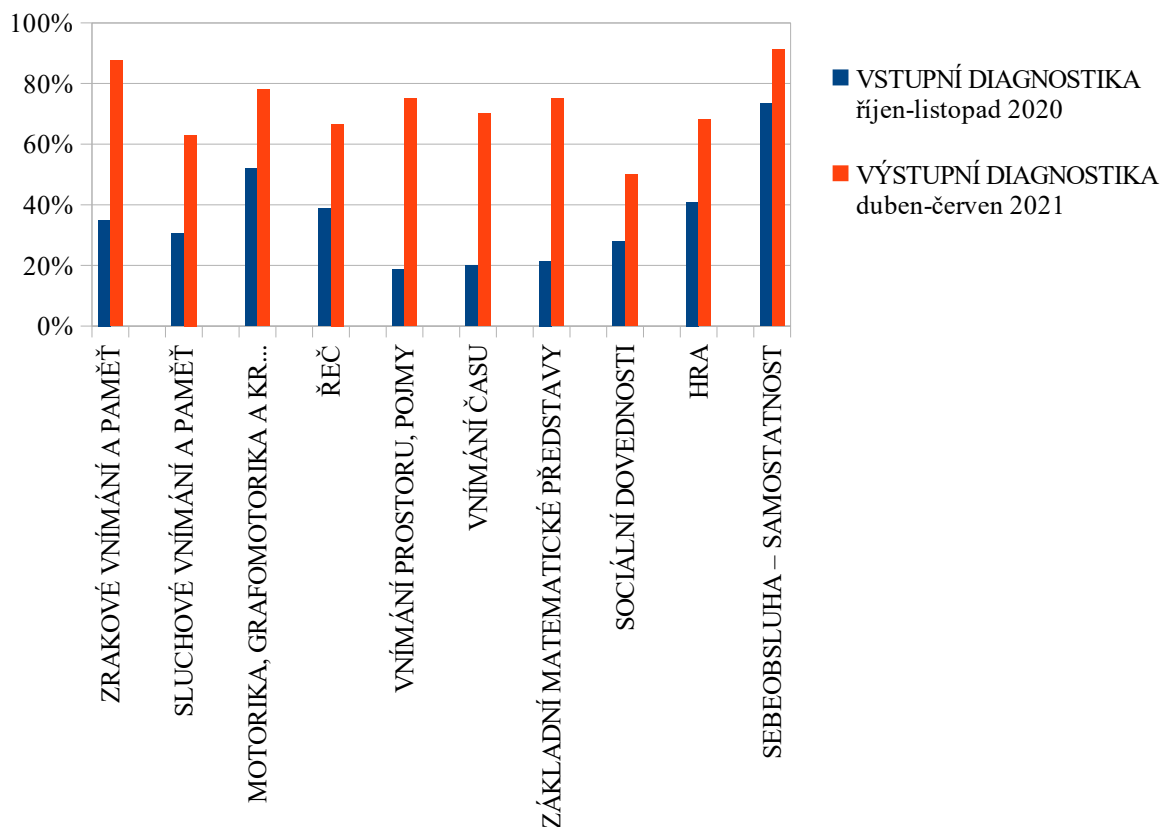
Chlapec ovládá pohybové, konstruktivní, námětové hry a hry s převleky. Při společenských, didaktických a rukodělných činnostech je třeba malá dopomoc. Dopomoc chlapec potřebuje i k soustředění na hru, akceptaci pravidel soutěživých her, k vyrovnání s prohrou a k uplatnění iniciativy.

- Sebeobsluha - samostatnost

Dopomoc je třeba při manipulaci s knoflíky, skládání a ukládání věcí na příslušné místo, při zavazování tkaniček. Ostatní úkoly chlapec zvládá sám.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů chlapec zvládl samostatně splnit 79. Dopomoc potřeboval s 83 úkoly a nezvládl pouze 2 úkoly. Největší zlepšení můžeme sledovat v oblasti vnímání prostoru, základních matematických představ a vnímání času. Došlo ke zlepšení právě těch oblastí, které při vstupní diagnostice vyšly jako nejslabší.

Graf 6 – Chlapec E: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufř

6. chlapec F

➤ Anamnéza

Rodina je neúplná, jeden starší a dva mladší bratři. Těhotenství i porod probíhal bez obtíží. Chlapec žil se starším bratrem (chlapec A) nespécifikovanou dobu v cikánském ghettu na Slovensku, kam je odvezl otec. Po návratu do Čech bydlí s matkou a jejím přítelem nebo v dětském domově, kam je již dvakrát umístil OSPOD. Pokud jsou děti s matkou, stará se o ně převážně babička, která oba chlapce vodí do mateřské školy a jediná má funkční telefon. Chlapec prodělal běžná dětská onemocnění. K tomu měli chlapci potíže se svrabem. Začleňování do kolektivu v mateřské škole bylo složitější než u staršího bratra. Chlapec také často plakal, kontaktu s dětmi se vyhýbal. Kromě toho utíkal paní učitelce ze třídy do umývárny či šatny, a v případě velkého stresu zalézal pod stoly. Toto období trvalo asi čtyři měsíce. Nyní si k volné hře vybírá nejčastěji lego nebo magformers. Při pobytu venku volí, stejně jako bratr, nejčastěji jízdu na koloběžce, nebo hraje fotbal.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 5,4

Průběh diagnostiky: Chlapec se velmi snažil, ale vydržel se soustředit vždy 5 až 10 minut, stejně jako starší bratr. Diagnostika tedy probíhala častěji než u ostatních dětí, ale po menších částech.

- Zrakové vnímání a paměť

Chlapec přiřadí odstíny, ale nepojmenuje. S dopomocí učitele zvládne rozlišit figuru a pozadí, odliší lišící se obrázek, vyhledá dva shodné obrázky v řadě, odliší shodné a neshodné dvojice lišící se vertikální polohou, složí tvar na předlohu, doplní chybějící části v obrázku, pozná a umístí viděné obrázky na místo, jmenuje objekty zleva doprava. Nezvládne složit tvar dle předlohy a vyhledat první objekt ve skupině.

- Sluchové vnímání a paměť

S dopomocí a s vizuálním podnětem dokáže ve slovech rozlišit změnu samohlásky, změnu délky, znělé a neznělé hlásky a sykavky. Totéž bez vizuálního podnětu nezvládne. Nezvládne rozlišit změnu měkčení a nerozliší slabiky. Chlapec nedokáže zopakovat čtyři nesouvisející slova a nezopakuje větu o pěti slovech. Ze sluchové analýzy a syntézy nezvládne ani s dopomocí splnit žádný úkol. Při rytmických cvičeních zvládne s dopomocí napodobit rytmus, ale nezvládne určit, zda jsou delší rytmické struktury shodné.

- Motorika, grafomotorika, kresba

Vývoj hrubé motoriky odpovídá věku, většinu úkolů zvládne sám, dopomoc potřebuje při přechodu přes kladinu a při přeskočení přes nízkou překážku. Úkoly z jemné motoriky a hmatového vnímání zvládl s lehkou dopomocí učitele. Nakreslená postava má hlavu, trup a končetiny. S dopomocí přidá detaily. Počet prstů neodpovídá. Základní grafomotorické prvky, jako vlnovka, šikmá čára či zuby zvládne s dopomocí. Nezvládne horní a spodní smyčku, horní a dolní oblouk s vratným tahem. Držení tužky a postavení ruky při kresbě je po menší dopomoci v pořádku. Čára je vedena nerovnoměrně, neplynule a s nestabilním tlakem na podložku. Samostatně zvládne vést jednu linii, nezvládá překreslit obrázek dle předlohy. Lateralita souhlasná, méně vyhraněná pravá

ruka a pravé oko. Kvocient pravorukosti je 85.

- Řeč

V řeči je chlapec, stejně jako jeho starší bratr, výrazně zaostalý, aktivní i pasivní slovní zásoba je chudá. Oční kontakt mu nečiní potíže. S dopomocí zvládl pojmenovat, co dělá určitá profese a pozná nesmysl na obrázku. Ostatní úkoly z této oblasti nezvládl.

- Vnímání prostoru

Chlapec zvládl s dopomocí učitele užít předložkové vazby před, za, nad, pod, vedle, mezi. Dále s dopomocí dokáže vysvětlit, jak se dostat do školky a správně použít pojmy daleko, blízko, uprostřed, prostřední. Nerozpozná vlevo a vpravo. Nedokáže použít pojmy hned před a hned za.

- Vnímání času

S dopomocí dokáže chlapec přiřadit činnosti obvyklé pro určitou část dne a pro roční období. Nedokáže seřadit obrázky dle posloupnosti děje, nerozlišuje pojmy včera, dnes, zítra, nejdříve, před tím, nyní, potom. Neorientuje se ve dnech v týdnu.

- Základní matematické představy

S dopomocí seřadí pět prvků dle velikosti, určí množství do šesti, rozpozná trojúhelník a obdélník, pozná, co do skupiny nepatří. Nezvládá určit méně, více, stejně, o jeden více či méně. Nedokáže třídít prvky dle tvaru ani dle dvou kritérií. Neseřadí a nepojmenuje prvky dle kritérií.

- Sociální dovednosti

Chlapec nedokáže samostatně plnit úkoly, neudržuje pořádek ve věcech, nezapojuje se do her, u kterých je potřeba rozhodovat. Při setkání s překážkou činnost vzdává. S dopomocí učitele začíná rozlišovat mezi hrou a úkolem, projevuje zdvořilostní chování, začíná rozvíjet smysl pro morálku, dokáže odmítnout nežádoucí chování, pozná základní pravidla chování na ulici.

- Hra

Chlapec nedokáže akceptovat pravidla soutěživých her a neuplatňuje u her iniciativu. Bez obtíží se účastní pohybových a konstruktivních her. S dopomocí učitele se zapojí do

her námětových, s převleky, společenských, didaktických a rukodělných. Vyrovnat se s prohrou a soustředit se na hru zvládá s lehkou pomocí učitele.

- Sebeobsluha - samostatnost

Samostatně se obleče bez zavazování tkaniček, namaže si chléb s pomocí, nalije si nápoj ze džbánu. S pomocí udržuje hygienu, zvládne zapínání a rozepínání knoflíků, složí si věci na místo, pozná si své oblečení, zapne zip, obrátí oděv, dokáže pojmenovat a zvolit vhodné oblečení. Nerozlišuje přední a zadní část oblečení, nezkouší si zavázat tkaničky. Při stolování dokáže s pomocí samostatně prostřít a sklídit ze stolu, nakrájet jídlo nožem, používat příbor a namazat chléb.

- Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů chlapec zvládl samostatně splnit 13 úkolů, s pomocí učitele splnil 75 úkolů a 76 úkolů nesplnil vůbec. Mezi nejslabší oblasti patří u chlapce řeč, sluchové vnímání a matematické představy. Na slabé úrovni je i vnímání prostoru a sociální dovednosti.

- Výstupní kontrolní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: duben - červen 2021

Fyzický věk k 1. 4. 2021: 5,10

Průběh diagnostiky: Výstupní diagnostika probíhala, stejně jako u bratra, snadněji a s velkým zlepšením. Tím, že chlapec už mnoho věcí dovedl samostatně či s menší pomocí, pracoval s větší radostí.

- Zrakové vnímání a paměť

Chlapec zcela samostatně dokáže přiřadit a pojmenovat odstíny barev, rozliší figuru a pozadí, odliší obrázek lišící se horizontální polohou, vertikální polohou či detailem. Vyhledá dva shodné obrázky v řadě, doplní chybějící části v obrázku, pamatuje si tři obrázky ze šesti a umístí obrázky na místo. S pomocí odliší shodné a neshodné dvojice lišící se detailem či vertikální polohou, složí tvar na předlohu a podle předlohy, pozná viděné obrázky, jmenuje objekty zleva doprava a vyhledá první objekt ve skupině.

- Sluchové vnímání a paměť

Chlapec samostatně určí počet slabik, pomoc potřebuje s jejich rozlišením. S dopomocí dokáže rozlišit slova bez i s vizuálním podnětem. U sluchové paměti potřebuje dopomoc učitele. S dopomocí také určí, zda se slova rýmují, vyhledá rýmující se dvojice, určí počáteční a poslední hlásku ve slově, určí slova začínající danou hláskou, napodobí rytmus a určí, zda jsou dvě rytmické struktury shodné. Nevyhledá rýmující se dvojici z trojice slov.

- Motorika, grafomotorika, kresba

Chlapec všechny úkoly z hrubé a jemné motoriky splnil samostatně bez jakékoliv dopomoci učitele. V hmatovém vnímání zvládne sám poznat hmatem zvířata a geometrické tvary. S dopomocí rozezná různé povrchy a materiály. Při spontánní kresbě nakreslí základní postavu, ale na detaily je třeba upozornit. Počet prstů již odpovídá. Z grafomotorických prvků zvládá bez potíží vlnovku, šikmou čáru, zuby a rozcvičovací prvky jednou linií. Dopomoc potřebuje u horní a spodní smyčky, u horního a dolního oblouku. Stejně tak samotné návyky při kreslení si opraví po malém upozornění. Obrázek dle předlohy zvládne překreslit s malou dopomocí. Lateralita vyhraněná, souhlasná: pravá ruka, pravé oko. Kvocient pravorukosti je 100.

- Řeč

Chlapec s dopomocí učitele dokáže pochopit jednoduché vtipy či hádanky, sestavit a popsat dějovou posloupnost, pojmenuje, co dělá určitá profese a přiřadí, co k sobě patří. Dopomoc učitele potřebuje při tvoření nadřazených pojmů a protikladů, při tvoření synonym. S dopomocí dokáže najít a pojmenovat nesmysl na obrázku, posoudit pravdivost tvrzení, interpretovat pohádku, pochopit a realizovat složitější pokyny. Nedokáže poznat a vymyslet slova stejného zvuku, ale různého významu. Samostatně se naučí krátké texty, spontánně navazuje kontakt, dokáže zformulovat otázku a odpovědět na ni, vyjádřit myšlenku, řekne jméno své i dalších lidí, udrží oční kontakt.

- Vnímání prostoru

Chlapec zvládne bez pomoci užívat předložkové vazby před, za, nad, pod, vedle, mezi, daleko blízko a dokáže se orientovat v okolí. S dopomocí zvládne užít pojmy uprostřed, prostřední, předposlední, hned před, hned za, vpravo a vlevo na vlastním těle i při umístění předmětu. Nedokáže provést pokyn se dvěma kritérii.

- Vnímání času

Samostatně přiřadí činnosti obvyklé pro různé části dne a pro roční období. S malou dopomocí učitele seřadí obrázky dle posloupnosti, orientuje se ve dnech v týdnu, užívá pojmy včera, dnes, zítra, nejdříve, před tím, nyní, potom.

- Základní matematické představy

Chlapec zvládne seřadit pět prvků dle velikosti, určit množství do šesti, pozná trojúhelník a obdélník. Dopomoc potřebuje při porovnávání vztahů méně, více, stejně, o jeden více či méně, při třídění dle tvaru, řazení dle kritérií: malý, střední, velký, vysoký, vyšší, nejvyšší, málo, méně, nejméně. Tyto pojmy dokáže s dopomocí i použít. Nevytřídí prvky dle dvou a tří kritérií.

- Sociální dovednosti

Všechny úkoly z této oblasti zvládá s malou dopomocí učitele.

- Hra

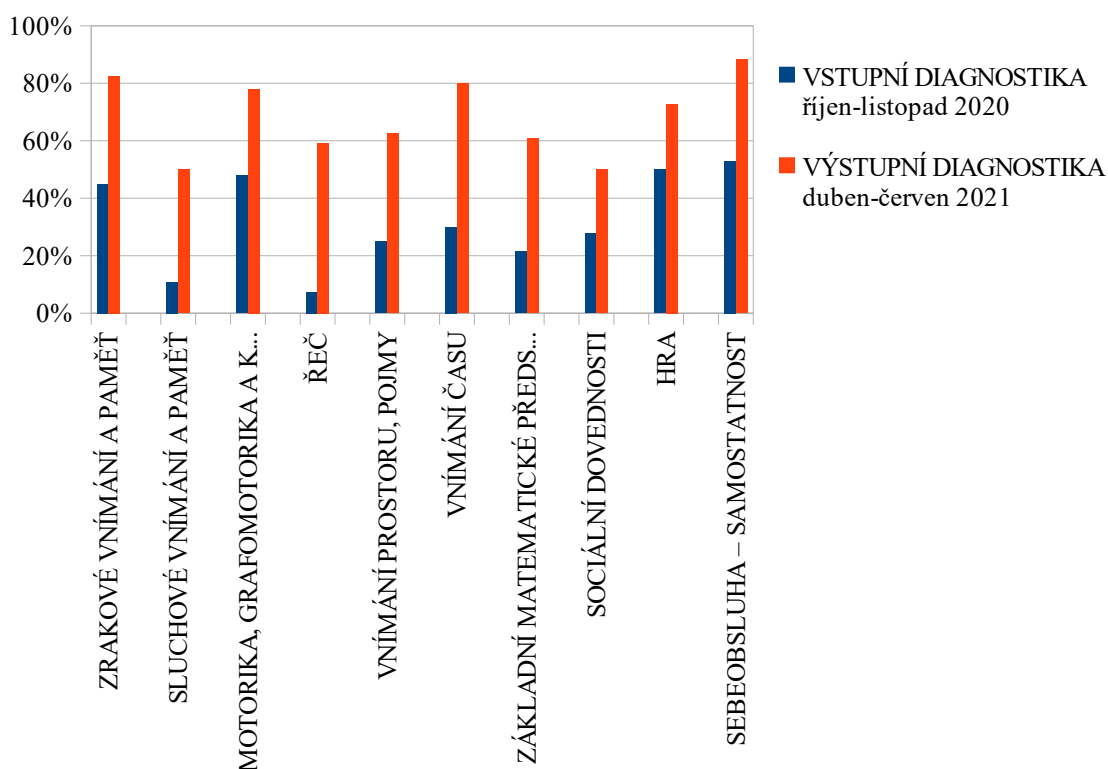
Chlapec dokáže sám hrát hry pohybové, konstruktivní, námětové a s převleky. Také se dokáže soustředit na hru. S dopomocí se účastní i her společenských, didaktických a rukodělných. Stejně tak dokáže být iniciativní, akceptovat pravidla soutěživých her a vyrovnat se s prohrou.

- Sebeobsluha - samostatnost

Samostatně udržuje hygienu, dokáže se obléct, pozná své oblečení a přední část oděvu, obrátí oděv, zapne zip, pojmenuje a zvolí vhodné oblečení, prostře a sklídí ze stolu, používá správně příbor, namaže si chléb a nalije nápoj ze džbánu. Dopomoc potřebuje při rozepínání a zapínání knoflíků, skládání a ukládání věcí na příslušné místo, při zavazování tkaniček.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů zvládl samostatně 66 úkolů, 93 úkolů zvládl s dopomocí. Neúspěšně vykonal celkem 5 úkolů. Největší zlepšení proběhlo v oblastech, které při vstupní diagnostice dopadly nejhůře, tedy v řeči, sluchovém vnímání a matematických představách.

Graf 7 – Chlapec F: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr

7. chlapec G

➤ Anamnéza

Chlapec je jedináček, žije v úplné rodině. Těhotenství i porod bez komplikací. Od mala hlídán lékařem pro menší vzrůst, ale nic nebylo zjištěno. Chlapec prodělal běžná dětská onemocnění. Volný čas chlapec tráví na tabletu. Adaptace na školku proběhla bez komplikací.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 5,3

Průběh diagnostiky: Diagnostika probíhala bez větších obtíží. Pokud byl úkol, který chlapec nedokázal splnit ani s dopomocí učitele, chtěl skončit. V takovou chvíli byla zásadní další motivace chlapce.

- Zrakové vnímání a paměť

Chlapec dokáže samostatně přiřadit odstíny barev, s pojmenováním potřebuje dopomoc

učitele. S dopomocí rozliší figuru a pozadí, stejně tak při zrakovém rozlišování. Dopomoc potřebuje při skládání tvaru na předlohu i podle předlohy, při doplňování chybějící části v obrázku, při zapamatování obrázků a jejich umístění na místo. Stejně tak při jmenování obrázků zleva doprava. Nedokáže vyhledat první předmět ve skupině.

- Sluchové vnímání a paměť

Ze sluchového vnímání a paměti nezvládá rozlišit slova bez vizuální podnětu při změně hlásky, nezopakuje čtyři nesouvisející slova, z trojice slov nenajde rýmující se dvojici, neurčí, zda se dvě slova rýmují. Taktéž nedokáže určit poslední hlásku ve slově a neurčí, zda jsou dvě rytmické struktury shodné. S dopomocí rozliší slabiky, slova s i bez vizuálního podnětu u změny samohlásky, znělé a neznělé hlásky, sykavek, změny délky a měkčení. Dopomoc potřebuje u zopakování věty z pěti a více slov, při určování počtu slabik, u počáteční hlásky a poslední souhlásky ve slově, při napodobení rytmu.

- Motorika, grafomotorika, kresba

Samostatně chlapec zvládne poskoky po jedné noze, přejít po zvýšené ploše, přejde přes kladinu a snožmo přeskochí překážku. Bříškem prstů se dotkne břicha palce. Pomoc je potřeba při přechodu po čáře, při stožení na špičkách, u hmatového vnímání a spontánní kresby. Počet prstů neodpovídá. Dopomoc potřebuje u vlnovky, šikmé čáry, horní a spodního oblouku, při držení tužky, tlaku a plynulosti pohybů ruky. Samostatně nezvládne zuby, horní a spodní smyčku, rozvíčovací prvky či překreslit obrázek dle vzoru. Lateralita souhlasná, méně vyhraněná pravá ruka a pravé oko. Kvocient pravorukosti je 78.

- Řeč

Chlapec udrží oční kontakt a dokáže samostatně říct jméno své, členů rodiny nebo kamarádů. Dopomoc je potřeba při hádankách, dějové posloupnosti, popisu činností, tvorbě nadřazených slov a protikladů, učení kratších textů. Pomoc potřebuje i při pojmenování nesmyslu na obrázku, posuzování pravdivosti tvrzení, formulování otázky a odpovědi, při běžné konverzaci. Bez dopomoci nedokáže užívat všechny druhy slov ani časy, mluvit gramaticky správně. Chlapec nedokáže tvořit synonyma, homofona, vyprávět pohádky, realizovat ve správném pořadí náročné pokyny, doplnit do příběhu slovo ve správném tvaru, dodržovat pravidla konverzace a smysluplně vyjádřit myšlenku.

- Vnímání prostoru

S dopomocí dokáže užít předložkové vazby před, za, nad, pod, vedle, mezi, pojmy uprostřed, prostřední, předposlední a orientovat se v okolí. Nedokáže používat pojmy daleko, blízko, hned před, hned za, vpravo a vlevo v prostoru ani na vlastním těle.

- Vnímání času

Chlapec potřebuje dopomoc k přiřazení činností obvyklých pro různé části dne a roční období, snaží se orientovat ve dnech v týdnu. Nedokáže seřadit obrázky dle posloupnosti děje, nerozlišuje pojmy nejdříve, před tím, potom, nyní, včera, dnes a zítra.

- Základní matematické představy

S dopomocí seřadí pět prvků dle velikosti, určí množství do šesti, pozná trojúhelník i obdélník, roztrídí prvky dle tvaru a určí, co do skupiny nepatří. Nedokáže použít pojmy méně, více, stejně, o jeden více a o jeden méně, třídít prvky dle dvou kritérií, seřadit prvky dle kritérií: malý, střední, velký, vysoký, vyšší, nejvyšší, málo, nejméně a pojmenovat je.

- Sociální dovednosti

U chlapce se s malou pomocí daří rozvíjet smysl pro morálku, používat pravidla chování na ulici a zapojit se do her, ve kterých je třeba rozhodovat. Nedokáže vědomě projevit zdvořilostní chování a odmítnout nežádoucí chování, nedokáže samostatně plnit náročnější úkoly a zhodnotit je, rozlišit mezi hrou a úkolem, udržet si pořádek ve věcech či být trpělivý při překonávání překážek.

- Hra

Chlapec má nejraději pohybové hry. Dopomoc potřebuje u her konstruktivních, námětových, s převleky, společenských a didaktických. S velkou dopomocí přijímá pravidla her, uplatňuje iniciativu a soustředění na hru. Zcela nezvládá rukodělné činnosti a neumí se vyrovnat s prohrou.

- Sebeobsluha - samostatnost

Při sebeobsluze pozná, kdy je třeba se umýt a udržuje hygienu. Dokáže krájet jídlo nožem a namazat si chléb s dopomocí. Dopomoc potřebuje při oblékání, zapínání a rozepínání knoflíků, při rozlišení přední části oděvu a vlastního oblečení, zapínání zipu,

obracení oděvu, pojmenování a zvolení vhodného oblečení, prostření stolu, nalití nápoje ze džbánu, užití chleba samostatného namazání plátku chleba. Neumí si složit a uložit věci a odmítá si zkusit zavázat tkaničky.

Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů chlapec zvládl 13 úkolů samostatně a 105 úkolů s dopomocí učitele. Nesplnil 46 úkolů. Nejhůře u něj dopadly oblasti sociálních dovedností, vnímání prostoru a základních matematických představ. V prvních dvou oblastech splnil úkoly z necelých 20%.

➤ Výstupní kontrolní diagnostika

Klokánův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: duben - červen 2021

Fyzický věk k 1. 4. 2021: 5,9

Průběh diagnostiky: Diagnostika probíhala klidně, chlapce úkoly většinou bavily. Lépe než u vstupní diagnostiky zvládal situace, kdy si nevěděl s úkolem rady.

• Zrakové vnímání a paměť

Samostatně přiřadí odstíny barev a s malou dopomocí je pojmenuje. Samostatně odliší figuru od pozadí a zvládá úkoly ověřující zrakovou paměť. Při zrakovém rozlišování potřeboval dopomoc s odlišením shodných a neshodných dvojic lišících se detailem. Bez dopomoci složí tvar z několika částí na předlohu a doplní chybějící části v obrázku. Dopomoc potřeboval při skládání tvaru podle předlohy. Při jmenování objektů zleva doprava a při vyhledávání prvního objektu ve skupině potřeboval dopomoc učitele.

• Sluchové vnímání a paměť

V úkolech patřících ke sluchovému rozlišování zvládl chlapec samostatně rozlišit slabiky a slova s vizuálním podnětem při změně samohlásky. U ostatních úkolů potřeboval dopomoc učitele. S dopomocí zopakuje pět nesouvisejících slov a větu z pěti a více slov. Dopomoc byla potřeba při hledání rýmujících se dvojic, určování počáteční hlásky a poslední souhlásky ve slově, určování slov začínajících danou hláskou, napodobování rytmu a určování, zda jsou dvě rytmické struktury shodné. Bez potíží určí počet slabik.

- Motorika, grafomotorika, kresba

Úkoly zjišťující úroveň hrubé a jemné motoriky zvládl samostatně. U hmatového vnímání potřeboval dopomoc při rozlišování geometrických tvarů pomocí hmatu. Postavu s hlavou, trupem a končetinami nakreslí samostatně. Detaily nakreslí až při návodných otázkách. Vlnovku a šikmou čáru zvládne nakreslit sám, u ostatních grafomotorických prvků potřebuje dopomoc. Tužku drží správným typem úchopu. Při postavení ruky, přítlaku na podložku, plynulosti tahů, rozvíčovací prvcích a překreslování obrázku dle předlohy potřebuje malou dopomoc učitele. Lateralita je souhlasná, vyhraněná pravá ruka a pravé oko. Kvocient pravorukosti je 100.

- Řeč

Chlapec chápe vtipy i hádanky, sestaví a popíše dějovou posloupnost, popíše profesu, umí z paměti kratší texty, pozná a pojmenuje nesmysl na obrázku, přiřadí, co k sobě patří. Dopomoc potřebuje při tvorbě nadřazených slov, protikladů a slov podobného významu. Nepozná a nevymyslí slova stejného zvuku, ale různého významu. Drobná dopomoc učitele je potřeba při posuzování pravdivosti tvrzení, interpretaci pohádky bez obrázkového doprovodu a při komplikovanějších pokynech. Poznává nesprávně utvořenou větu, používá všechny druhy slov a časů. Po gramatické stránce řeči a při doplňování slov ve správném tvaru potřebuje dopomoc pedagoga. Dopomoc učitele je potřebná při dodržování pravidel konverzace a společenského kontaktu. Výslovnost a artikulační obratnost potřebují významnou dopomoc.

- Vnímání prostoru

Umí použít pojmy před, za, nad, pod, vedle, mezi, daleko, blízko, orientuje se v okolí. Lehká dopomoc je třeba u pojmů uprostřed, prostřední, předposlední, hned před, hned za, vpravo a vlevo na vlastním těle i při umístění předmětu, při použití dvou kritérií.

- Vnímání času

Samostatně přiřadí činnosti obvyklé pro roční období, ráno, poledne a večer. Dopomoc potřebuje u přiřazování činností obvyklých pro dopoledne a odpoledne, při užití pojmů včera, dnes, zítra, nejdříve, nyní, potom. Chlapec potřebuje dopomoc pedagoga při seřazování obrázků dle posloupnosti děje a při použití dnů v týdnu.

- Základní matematické představy

Chlapec potřebuje pomoc při porovnávání vztahů více, méně, stejně, o jeden více, o jeden méně. Samostatně dokáže třídit prvky dle tvaru a pozná, co do skupiny nepatří. Dopomoc potřebuje při třídění dle dvou a tří kritérií. Dokáže seřadit pět prvků dle velikosti, pomoc potřebuje při řazení dle kritérií: malý, střední, velký, vysoký, vyšší, nejvyšší, málo, méně a pojmenování těchto prvků. Samostatně určí množství do šesti, pozná a pojmenuje trojúhelník. U obdélníku potřebuje malou pomoc.

- Sociální dovednosti

Aktivně se zapojuje do her, u kterých je třeba rozhodovat. Zná a dokáže aplikovat pravidla chování na ulici, rozliší rozdíl mezi hrou a úkolem. Dopomoc je stále potřeba k odmítnutí nežádoucího chování, k rozvoji morálky a zdvořilostního chování, při plnění náročnějších úkolů a zhodnocení výsledků, k udržení pořádku ve věcech.

- Hra

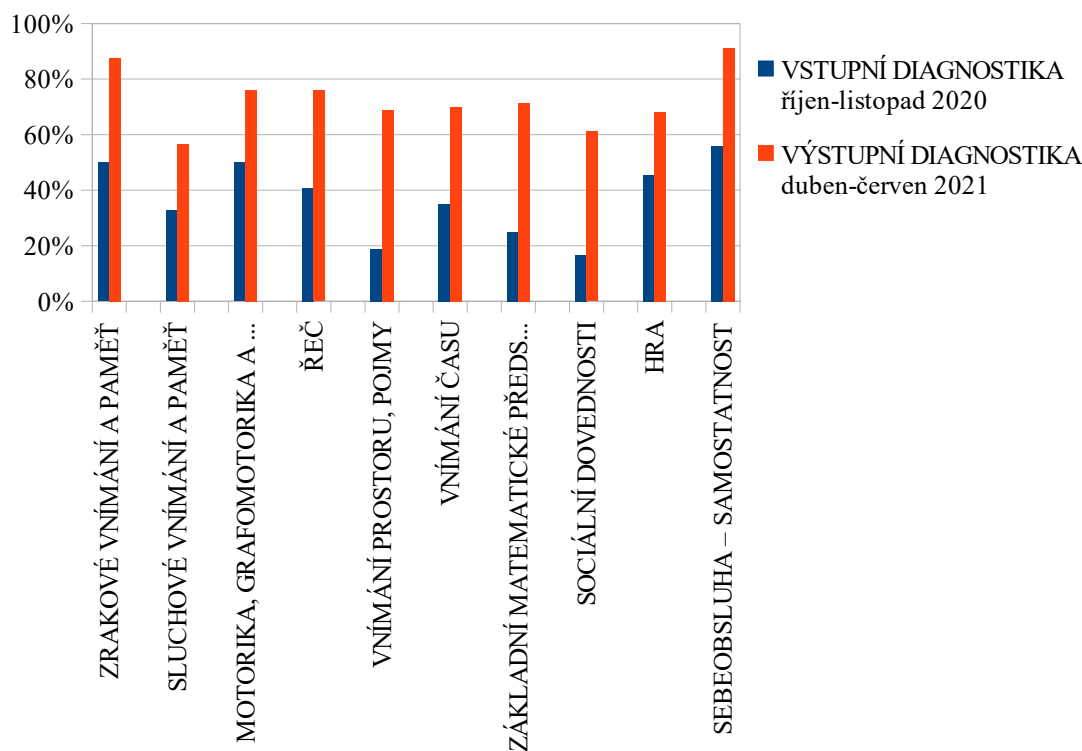
Chlapec rád vyhledává hry pohybové, konstruktivní, námětové a s převleky. Při hrách je iniciativní. Dopomoc učitele je třeba při rukodělných, společenských a didaktických her, k akceptaci pravidel soutěživých her a při soustředění. Stále se mu nedaří vyrovnat s prohrou.

- Sebeobsluha - samostatnost

Oblast sebeobsluhy je na výborné úrovni. Samostatně udržuje hygienu, pozná své oblečení a obleče se, manipuluje s knoflíky, rozliší mezi přední a zadní stranou oděvu, zapne zip, pojmenuje a zvolí vhodné oblečení. Dopomoc potřebuje při skládání a ukládání věcí na příslušné místo, při zavazování tkaniček a obracení oděvu. Při stolování si prostře a sklídí ze stolu, používá příbor, namaže si chléb, nalije nápoj ze džbánu.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů zvládl chlapec samostatně 81 úkolů a 80 úkolů s dopomocí. Jen 3 úkoly nezvládl ani s dopomocí učitele. Nejslabší oblasti z prvotní vstupní diagnostiky vyšly ve výstupní diagnostice jako ty, u kterých došlo k největšímu zlepšení. Jedná se sociální dovednosti, prostorové vnímání a základní matematické představy.

Graf 8 – Chlapec G: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznamového archu Klokanův kufr

8. chlapec H

➤ Anamnéza

Chlapec má staršího bratra, rodina je úplná. Těhotenství bylo hlídané, kvůli riziku předčasného porodu, ale nakonec bylo vše, včetně porodu, bez komplikací. Chlapec prodělal běžné dětské nemoci. Tatínek jezdí mezinárodní dopravu, často není doma. Adaptace na školku probíhala bez komplikací. Dochází na logopedii.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 5,3

Průběh diagnostiky: S chlapcem se spolupracovalo dobře. Úkoly ho vcelku bavily.

• Zrakové vnímání a paměť

Přiřadí odstíny barev, ale nepojmenuje je. Při hledání objektu na pozadí potřebuje dopomoc učitele. Stejně tak, při zrakovém rozlišování odlišných a shodných obrázků. Dopomoc je potřeba i při skládání tvaru na předlohu i podle předlohy, při jmenování

objektů zleva doprava, při zapamatování obrázků a umístění obrázků na místo. Nedokáže vyhledat první objekt zleva ve skupině.

- Sluchové vnímání a paměť

Nerozliší slova bez vizuálního podnětu při změně hlásky. Ostatní změny slov rozliší s dopomocí učitele. Nezopakuje čtyři nesouvisející slova. S dopomocí zopakuje větu z pěti i více slov. Nedokáže určit, zda se slova rýmují, nenajde rýmující se dvojici, neurčí počáteční hlásku ani poslední souhlásku ve slově. Nepozná, zda jsou dvě rytmické struktury shodné. S dopomocí rozliší počet slabik a jejich počet, slova začínající danou hláskou a napodobí rytmus.

- Motorika, grafomotorika, kresba

Při přechodu po čáře a stojí na špičkách potřebuje dopomoc. Sám zvládne skákat po jedné noze, chůzi po zvýšené ploše, přejít přes kladinu a přeskočit snožmo překážku. Dopomoc potřebuje při dotýkání se bříškem prstů na bříšku palce, při poznávání zvířat hmatem a rozlišování různých povrchů. Nedokáže poznat geometrické tvary pouze hmatem. Při kresbě postavy, vlnovky a šikmé čáry potřebuje dopomoc učitele. Počet prstů neodpovídá. Ostatní grafomotorické prvky nedokáže nakreslit. Návyky při kreslení má správné pouze při dopomoci učitele. Nedokáže plynule nakreslit rozcvičovací prvky či překreslit obrázek dle předlohy. Lateralita je souhlasná méně vyhraněná, pravá ruka a pravé oko. Kvocient pravorukosti je 85.

- Řeč

Chlapec nedokáže interpretovat pohádky, tvořit synonyma a homofona, nedokáže realizovat komplikovanější pokyny. Chápe jednoduché vtipy a hádanky. S dopomocí sestaví dějovou posloupnost a popíše ji, popíše profese, naučí se kratší texty, tvoří nadřazené pojmy a protiklady, pozná a pojmenuje nesmysl na obrázku, posoudí pravdivost tvrzení. S dopomocí užívá všechny druhy slov i časy, pozná nesprávně utvořenou větu a doplní slovo ve správném tvaru. Samostatně vytvoří otázku a taktéž dokáže na otázku odpovědět, řekne jméno své i dalších členů rodiny. Oční kontakt a spontánní řečový projev mu nečiní potíže. Pomoc potřebuje při dodržování pravidel konverzace a při vyjádření myšlenky. Výslovnost a artikulační obratnost má ještě chyby.

- Vnímání prostoru

Chlapec dokáže používat předložkové vazby před, za, nad, pod, vedle, mezi. S dopomocí používá pojmy daleko, blízko, uprostřed, prostřední, předposlední, hned před, hned za, orientuje se v okolí. Problémy mu činí pravolevá orientace. Tyto úkoly nesplnil asi s dopomocí učitele.

- Vnímání času

Dokáže přiřadit činnosti obvyklé pro roční období, ráno, poledne a večer. S dopomocí použije pojmy včera, dnes, zítra, orientuje se ve dnech v týdnu, přiřadí činnosti obvyklé pro dopoledne a odpoledne, seřadí obrázky dle posloupnosti děje. Neumí použít pojmy nejdříve, nyní, potom, před tím.

- Základní matematické představy

S dopomocí porovnává vztahy s využitím pojmů méně, více, stejně, o jeden více, o jeden méně. Samostatně třídí podle tvaru a pozná, co do skupiny nepatří. S dopomocí dokáže třídít prvky dle dvou kritérií. Nedokáže třídít prvky dle tří kritérií, neseřadí pojmy dle kritérií: malý, střední, velký, vysoký, vyšší, nejvyšší, málo, méně a tyto prvky či skupiny prvků nepojmenuje. Samostatně seřadí pět prvků dle velikosti, určí množství do pěti a pozná trojúhelník. S dopomocí určí množství do šesti a obdélník jako geometrický tvar.

- Sociální dovednosti

S dopomocí pedagoga se dokáže chovat zdvořile, odmítnout nežádoucí chování, chovat se podle pravidel na ulici a zapojuje se do her, u kterých je třeba rozhodovat. Nedokáže samostatně plnit náročnější úkoly, hodnotit výsledky, udržovat pořádek ve věcech svých i kolem sebe, trpělivě překonávat překážky.

- Hra

Chlapec má rád pohybové a konstruktivní hry. Dopomoc učitele je potřebná při hrách ostatních, k akceptování pravidel, k vyrovnání se s prohrou, k soustředění a uplatnění iniciativy při hrách.

- Sebeobsluha - samostatnost

Chlapec udržuje samostatně hygienická pravidla, krájí jídlo nožem a namaže si chléb s

dopomocí. S dopomocí se obleče a obuje, snaží se zapnout a rozepnout knoflíky, rozliší mezi přední a zadní částí oděvu, pozná své oblečení, zkouší zapínat zip, obrátit oděv, pojmenovat a vybrat vhodné oblečení, samostatně prostřít a sklidit ze stolu, nalít nápoj ze džbánu, použít příbor. Chlapec má výrazné problémy se skládáním a ukládáním věcí na příslušné místo, se zavazováním tkaniček.

Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů chlapec splnil samostatně 25 úkolů, s dopomocí učitele splnil 104 úkolů a nezvládl 35 úkolů. Nejhůře dopadly oblasti sluchového vnímání, sociálních dovedností a prostorového vnímání.

➤ Výstupní kontrolní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: duben - červen 2021

Fyzický věk k 1. 4. 2021: 5,9

Průběh diagnostiky: Sezení probíhala v poklidu, úkoly chlapce většinou bavily, více se soustředil než při vstupní diagnostice.

• Zrakové vnímání a paměť

Dokáže samostatně přiřadit odstíny barev, s malou dopomocí je pojmenuje. Samostatně odliší figuru od pozadí, složí tvar na předlohu i podle předlohy, doplní chybějící části v obrázku, pamatuje si tři obrázky ze šesti, pozná viděné obrázky a umístí je na místo, jmenuje obrázky zleva doprava. U zrakového rozlišování potřeboval dopomoc pouze při odlišování shodných a neshodných dvojic lišících se vertikální polohou. Taktéž potřeboval dopomoc při vyhledávání prvního objektu ve skupině zleva doprava.

• Sluchové vnímání a paměť

Chlapec samostatně rozliší slabiky a určí jejich počet. Samostatně rozliší slova s vizuálním podnětem při změně samohlásky, znělé a neznělé hlásky, sykavky. S dopomocí rozliší slova bez vizuálního podnětu při změně hlásky, samohlásky, znělé a neznělé hlásky, sykavky, při změně délky a při měkčení. S dopomocí zopakuje pět nesouvisejících slov, větu o pěti a více slovech, najde rýmující se dvojice, určí počáteční hlásku a slova začínající danou hláskou, napodobí rytmus a určí, zda jsou dvě rytmické struktury shodné. Nedokáže určit poslední souhlásku ve slově.

- Motorika, grafomotorika, kresba

Hrubá ani jemná motorika chlapci nečiní potíže, u hmatového vnímání potřeboval dopomoc při poznávání geometrických tvarů hmatem. Postavu nakreslí s hlavou, krkem, trupem a končetinami. Sám přidá prvky v obličejí a vlasy. Často chybí prsty. Umí nakreslit vlnovku a šikmou čáru. S dopomocí nakreslí ostatní grafomotorické prvky. Má správné držení tužky, ale u ostatních psacích návyků potřebuje dopomoc. Stejně tak při rozcvičovacích prvcích a překreslování postavy. Lateralita je souhlasná, vyhraněná pravá ruka a pravé oko. Kvocient pravorukosti je 92.

- Řeč

S dopomocí vytvoří nadřazené pojmy, protiklady a slova podobného významu. Chápe vtipy a hádanky, sestaví a popíše dějovou posloupnost, popíše profese, umí básničky, pozná a pojmenuje nesmysl na obrázku a přiřadí, co k sobě patří. Nepozná a nevymyslí slova stejného zvuku, ale různého významu. S dopomocí posoudí pravdivost tvrzení, interpretuje pohádky bez obrázkového doprovodu a vykoná komplikovanější pokyny. Samostatně užívá všechny druhy slov i časy, mluví gramaticky správně, pozná nesprávně utvořenou větu a do příběhu doplní slovo ve správném tvaru. Spontánně navazuje řečový projev, který odpovídá kritériím běžné konverzace. Dokáže formulovat otázku a odpovědět na ni, vyjádřit myšlenku, říct jméno své i dalších členů rodiny. Dopomoc potřebuje při dodržování pravidel konverzace. Výslovnost a artikulační obratnost potřebuje stále dopomoc.

- Vnímání prostoru

Chlapec dokáže samostatně používat základní předložkové vazby, orientovat se v okolí, používat pojmy daleko a blízko. S dopomocí učitele zvládne správně použít pojmy uprostřed, prostřední, předposlední, hned před, hned za, vpravo a vlevo, umístit předmět dle dvou kritérií.

- Vnímání času

Dokáže přiřadit činnosti obvyklé pro roční období a různé části dne. Správně používá pojmy včera, dnes, zítra. Malá dopomoc je třeba při orientaci ve dnech v týdnu a při použití pojmů nejdříve, před tím, nyní, potom.

- Základní matematické představy

Při porovnávání správně užívá pojmy méně, více, stejně, o jeden více, o jeden méně. Správně třídí prvky dle tvaru a pozná, co do skupiny nepatří. Při třídění dle dvou a tří kritérií potřebuje dopomoc učitele. Umí seřadit pět prvků dle velikosti, určí množství do šesti, pozná trojúhelník i obdélník. Pomoc také potřebuje při řazení dle kritérií a pojmenování prvků pojmy malý, střední, velký, vysoký, vyšší, nejvyšší, málo, méně, nejméně.

- Sociální dovednosti

Zná pravidla chování na ulici, rozlišuje mezi hrou a úkolem, zapojuje se do her, při kterých je třeba rozhodovat. Dopomoc potřebuje s odmítnutím nežádoucího chování, dodržováním pravidel společenského chování, při plnění náročnějších úkolů a jejich hodnocení, při udržování pořádku ve věcech a při překonávání překážek.

- Hra

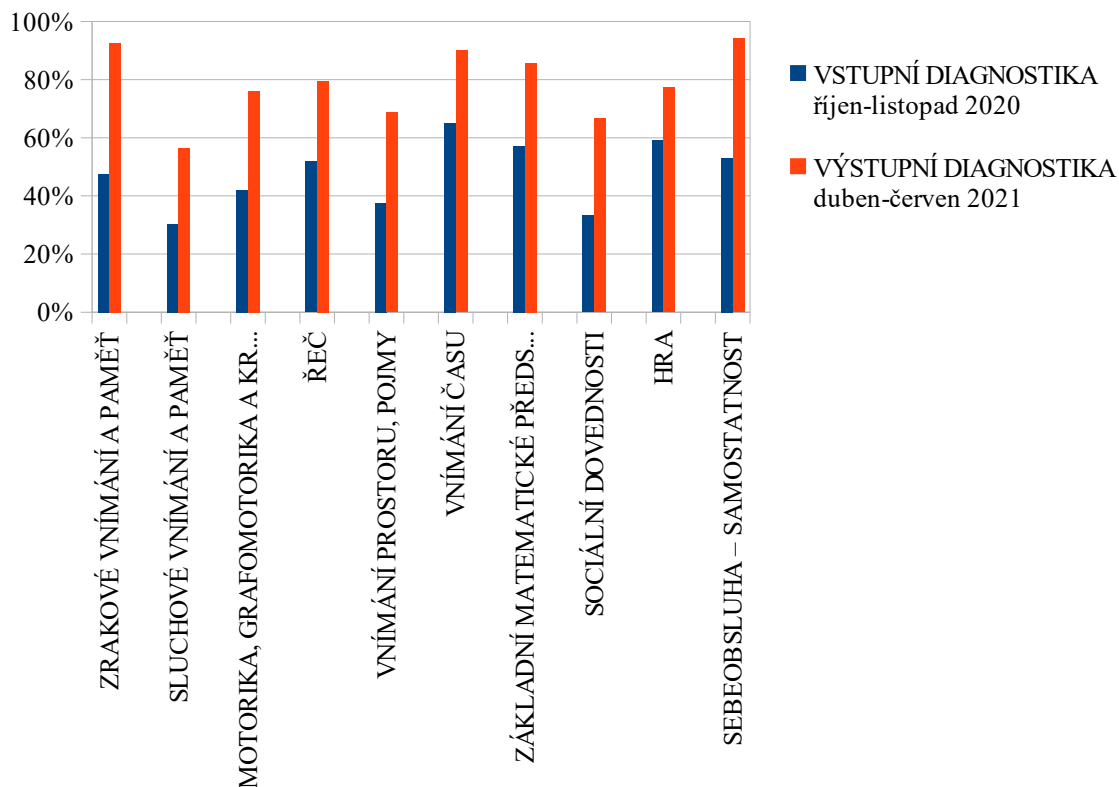
Chlapec má rád hry pohybové, konstruktivní, námětové a s převleky. Dopomoc je třeba u her společenských, didaktických a rukodělných. Ještě stále je třeba jej motivovat k akceptaci pravidel soutěživých her a k soustředění se při hře.

- Sebeobsluha – samostatnost

Sebeobsluhu a samostatnost při hygieně, umývání, oblékání a stolování zvládá ve většině situací samostatně. Dopomoc je třeba při skládání a ukládání věcí na příslušné místo a při zavazování tkaniček.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů chlapec splnil 96 úkolů. Dopomoc potřeboval u 66 úkolů a 2 úkoly nesplnil. Největší zlepšení nastalo v oblasti sociálních dovedností. Mezi další oblasti největšího zlepšení patří oblasti zrakového a sluchového vnímání.

Graf 9 – Chlapec H: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr

9. chlapec CH

➤ Anamnéza

Chlapec je jedináček, žije s maminkou. V těhotenství byla maminka hlídána pro riziko předčasného porodu. Nakonec se chlapec narodil v termínu. Prodělal běžné dětské nemoci. Do mateřské školy nastoupil až na poslední povinný předškolní rok. Adaptace proběhla bez obtíží.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 5,3

Průběh diagnostiky: Diagnostika probíhala v klidu, chlapce bylo potřeba často motivovat. Má potíže se soustředit.

• Zrakové vnímání a paměť

Chlapec přiřadí odstíny barev a s dopomocí je pojmenuje. Dopomoc potřebuje u všech úkolů rozlišujících figuru a pozadí, u zrakového rozlišování, skládání částí a zrakové

paměti. S dopomocí jmenuje objekty zleva doprava, nezvládne vyhledat první objekt ve skupině.

- Sluchové vnímání a paměť

Chlapec nerozliší slova bez vizuálního podnětu při změně hlásky a změně měkčení. Ostatní rozlišování slov zvládá s dopomocí. Stejně tak rozliší s dopomocí slabiky a jejich počet ve slově. Nedokáže zopakovat čtyři nesouvisející slova. Počáteční hlásku ve slově a větu z pěti a více slov zopakuje s dopomocí. Nedokáže nalézt rýmující se dvojici a určit, zda se dvě slova rýmují. Neurčí slova začínající danou hláskou a poslední souhlásku ve slově. Nerozpozná, zda jsou dvě rytmické struktury shodné. S dopomocí dokáže napodobit rytmus.

- Motorika, grafomotorika, kresba

Dovede přejít po čáře, poskakovat po jedné noze, jít po zvýšené ploše a přejít přes kladinu. S dopomocí dovede stát na špičkách, snožmo přeskocit překážku, dotknout se bříškem prstů bříska palce, poznat hmatem zvířátka a geometrické tvary, nakreslit postavu s odpovídajícím počtem prstů a dalšími detaily. Menší dopomoc potřebuje u vlnovky a šikmé čáry, ostatní grafomotorické nezvládá. Při držení tužky, postavení a uvolnění ruky potřebuje dopomoc. Plynulý tah, rozcvičovací prvky a překreslení obrázku dle předlohy nezvládá. Lateralita souhlasná méně vyhraněná, pravá ruka a pravé oko. Kvocient pravorukosti je 78.

- Řeč

Chlapec nesvede sestavit dějovou posloupnost a popsat ji, vytvořit synonyma a homofona. Taktéž nesvede převyprávět příběh nebo realizovat složitější pokyn. S dopomocí porozumí vtipu či hádance, popíše různé profese, naučí se z paměti kratší texty, vytvoří nadřazené pojmy a protiklady, pozná a pojmenuje nesmysl na obrázku, posoudí pravdivost tvrzení. V morfologicko-syntaktické rovině nedoplní slovo ve správném tvaru do příběhu, ostatní zvládá s dopomocí. Dopomoc je potřebná v navazování kontaktu, dodržování pravidel konverzace a společenského kontaktu, při tvorbě otázek, vyjádření myšlenky. Samostatně řekne své jméno a příjmení, a také jméno ostatních členů rodiny či kamarádů. Udržuje oční kontakt. Výslovnost i artikulační obratnost potřebují dopomoc.

- Vnímání prostoru

S dopomocí používá předložkové vazby před, za, nad, pod, vedle, mezi, pojmy daleko a blízko, dokáže se orientovat v okolí. Neumí použít pojmy uprostřed, prostřední, předposlední, hned před, hned za, ukázat vpravo a vlevo na vlastním těle, rozeznat vpravo a vlevo při umístění předmětu, umístit předmět dle dvou kritérií.

- Vnímání času

S dopomocí přiřadí činnosti obvyklé pro ráno, poledne, večer, roční období a začíná se orientovat ve dnech v týdnu. Nepřiřadí činnosti obvyklé pro dopoledne, odpoledne, nerozlišuje pojmy včera, dnes, zítra, nejdříve, před tím, nyní, potom. Neseřadí obrázky dle posloupnosti děje.

- Základní matematické představy

Při porovnávání nedokáže správně použít pojmy méně, více, stejně, o jeden více, o jeden méně, neroztřídí prvky dle dvou kritérií, nepojmenuje a neseřadí prvky dle kritérií: malý, střední, velký, vysoký, vyšší, nejvyšší, málo, méně, nejméně. S dopomocí roztřídí prvky dle tvaru a pozná, co do skupiny nepatří. Zvládne určit množství do pěti. S dopomocí určí množství do šesti, seřadí pět prvků dle velikosti, rozezná trojúhelník a obdélník.

- Sociální dovednosti

S dopomocí se chová zdvořile, odmítne nežádoucí chování a zná pravidla chování na ulici. Nedokáže plnit náročnější úkoly a zhodnotit výsledky, neudrhuje pořádek ve věcech, nedokáže překonávat překážky a nezapojuje se do her, při kterých je třeba rozhodovat.

- Hra

Nejraději má pohybové hry. Při správné motivaci se účastní i ostatních druhů her. Ještě se sám nedokáže zcela soustředit na hru a akceptovat pravidla soutěživých her. Nedaří se mu vyrovnat s prohrou.

- Sebeobsluha - samostatnost

Pozná, kdy je třeba si umýt ruce nebo obličej. S dopomocí udržuje hygienu, obleče se, zapne či rozepne knoflíky, pozná své oblečení, rozliší přední a zadní část oděvu, zapne

zip, obrátí oděv, pojmenuje a zvolí vhodné oblečení. Nedokáže si složit a uložit věci a nedaří se mu zavazovat tkaničky. Při stolování s dopomocí prostře a sklídí ze stolu, používá příbor, namaže si chléb a nalije nápoj ze džbánu.

Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů zvládl samostatně splnit 10 úkolů, 104 úkolů s dopomocí a 50 úkolů nesplnil. Nejslabšími oblastmi jsou u chlapce prostorové vnímání, sociální dovednosti a vnímání času.

➤ Výstupní kontrolní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: duben - červen 2021

Fyzický věk k 1. 4. 2021: 5,9

Průběh diagnostiky: Při výstupní diagnostice byl chlapec uvolněnější a pracoval s větším nadšením. Lépe se soustředil na práci.

• Zrakové vnímání a paměť

Přiřadí odstíny barev a s dopomocí je pojmenuje. Vyhledá známý objekt na pozadí a odliší dva překrývající se obrázky. S dopomocí sleduje linii mezi ostatními a vyhledá tvar na pozadí. Odliší obrázek v řadě lišící se horizontální polohou, vertikální polohou či detailem. Vyhledá dva shodné obrázky v řadě. S dopomocí odliší shodné a neshodné dvojice lišící se detailem a vertikální polohou. Doplní chybějící části v obrázku a složí tvar z několika částí na předlohu. Dopomoc potřebuje při skládání tvaru podle předlohy. Pamatuje si tři obrázky ze šesti, pozná viděné obrázky a umístí obrázky na místo. Při vyhledávání prvního objektu ve skupině a jmenování objektů zleva doprava potřebuje dopomoc učitele.

• Sluchové vnímání a paměť

Rozliší slabiky a určí počet slabik. Pro rozlišování slov, opakování nesouvisejících slov a celých vět potřebuje dopomoc pedagoga. Nedokáže vyhledat rýmující se dvojice. S pomocí určí, zda se dvě slova rýmují. Stejně tak potřebuje dopomoc při určování první hlásky a poslední souhlásky ve slově a při určování slov začínajících danou hláskou. Dopomoc je třeba i při určování shody u rytmických struktur a při napodobování rytmu.

- Motorika, grafomotorika, kresba

Z motoriky zvládl všechny úkoly. Dopomoc potřeboval při hmatovém poznávání zvířátek a geometrických tvarů. Postavu i následné detaily nakreslí s dopomocí učitele. Vlnovku a šikmou čáru nakreslí samostatně, ostatní grafomotorické prvky s dopomocí učitele. Má správné držení tužky i postavení ruky. Stále je potřeba opravovat uvolnění ruky a plynulost tahů. S dopomocí nakreslí jednotažky a překreslí obrázek dle předlohy. Lateralita souhlasná, vyhraněná pravá ruka a pravé oko. Kvocient pravorukosti je 92.

- Řeč

Chápe vtipy a hádanky, sestaví dějovou posloupnost a popíše ji, popíše profese, umí kratší texty z paměti. Dokáže přiřadit, co k sobě patří a vysvětlí to. S dopomocí vytvoří nadřazené pojmy, protiklady a slova podobného významu. Chlapec potřebuje pomoc při hledání a pojmenování nesmyslu na obrázku, při posuzování pravdivosti výroku, když má převyprávět pohádku nebo realizovat komplikovanější pokyn. Nevymyslí homofona. V morfologicko-syntaktické a pragmatické rovině jazyka nemá potíže. Drobnou dopomoc potřebuje při dodržování pravidel konverzace. Oční kontakt mu nedělá potíže. Výslovnost i artikulace je v pořádku.

- Vnímání prostoru

Užívá předložkové vazby před, za, nad, pod, vedle, mezi a pojmy daleko a blízko. Dokáže se orientovat v okolí. S dopomocí správně použije pojmy uprostřed, prostřední, předposlední, hned před, hned za. Pravolevou orientaci na vlastním těle i s umístěním předmětu dle dvou kritérií zvládá s malou dopomocí učitele.

- Vnímání času

Dokáže přiřadit činnosti obvyklé pro různé části dne a pro roční období. S dopomocí seřadí obrázky dle posloupnosti děje, orientuje se ve dnech v týdnu, rozliší pojmy nejdříve, před tím, nyní, potom, včera, dnes a zítra.

- Základní matematické představy

Při porovnávání vztahů s použitím pojmů méně, více, stejně, o jeden více, o jeden méně potřebuje dopomoc učitele. Dokáže vytřídit prvky dle tvaru a pozná, co do skupiny nepatří. Při třídění prvků dle dvou a tří kritérií se neobejde bez pomoci. Dopomoc potřebuje i u řazení prvků dle kritérií a jejich pojmenování. Umí seřadit pět prvků dle

velikosti. Umí určit množství do šesti, rozezná trojúhelník a obdélník.

- Sociální dovednosti

V této oblasti potřebuje chlapec stále dopomoc a vedení učitele.

- Hra

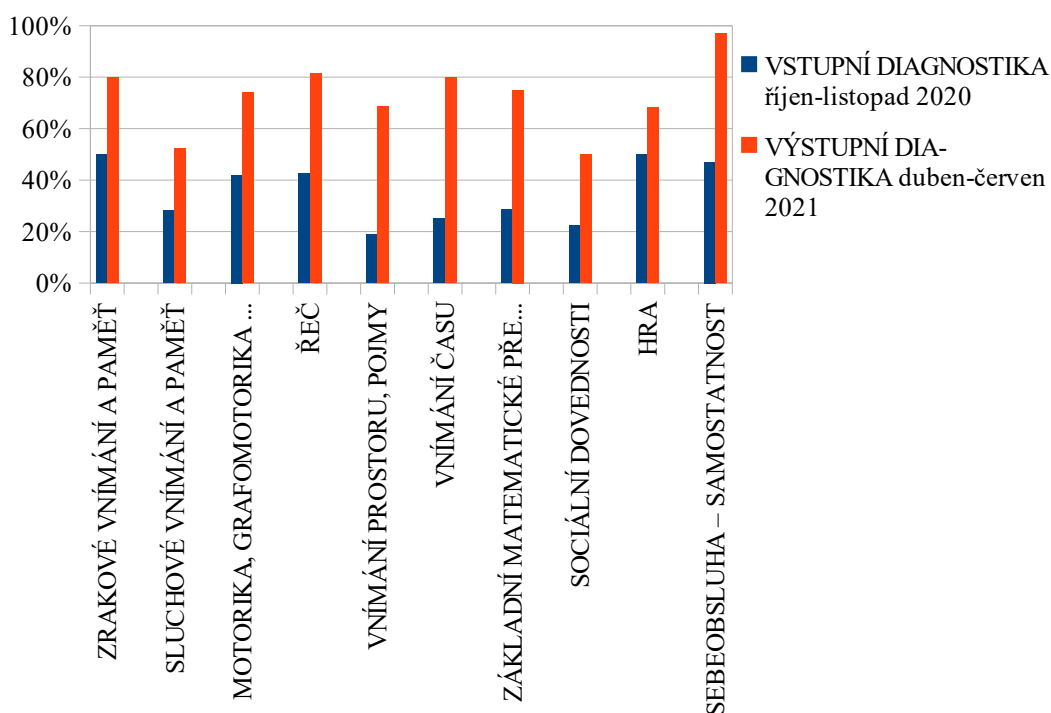
Chlapci nečiní potíže hry pohybové, konstruktivní, námětové a hry s převleky. Drobnou dopomoc potřebuje u her společenských, didaktických a rukodělných. Rovněž potřebuje dopomoc k akceptaci pravidel soutěživých her, k vyrovnání se s prohrou a soustředění na hru. Sám o sobě neuplatňuje při hře vlastní iniciativu.

- Sebeobsluha - samostatnost

V této oblasti zvládá vše sám, kromě zavazování tkaniček.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

,Z celkem 164 úkolů zvládl chlapec samostatně 80 úkolů, 82 úkolů zvládl s dopomocí a nezvládl splnit 2 úkoly. Největší zlepšení proběhlo v oblastech prostorového vnímání, vnímání času a matematických představ.

Graf 10 – Chlapec CH: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr

10. chlapec I

➤ Anamnéza

Chlapec je jedináček, žije s matkou a jejím přítelem. Těhotenství i porod bez komplikací. Prodělal běžné dětské nemoci. Adaptace v mateřské škole bez obtíží. Chlapec v mateřské škole často chybí, nejčastěji z důvodu nemoci.

➤ Vstupní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: říjen - listopad 2020

Fyzický věk k 1. 10. 2020: 5,2

Průběh diagnostiky: Diagnostika probíhala bez větších obtíží, nicméně na chlapci bylo znát, že jej úkoly nebaví.

- Zrakové vnímání a paměť

S dopomocí přiřadí odstíny barev, ale nepojmenuje je. Dopomoc je potřeba u všech úkolů na rozlišení figury a pozadí, při hledání obrázků lišících se horizontální polohou či detailem. Nedokáže odlišit shodné a neshodné dvojice lišící se detailem, obrázek lišící se vertikální polohou, dvojice lišící se vertikální polohou, nevyhledá dva shodné obrázky v řadě, nesloží tvar z několika částí ani nedoplní chybějící části v obrázku. S dopomocí pozná viděné obrázky a umístí je na místo, ale nepamatuje si tři obrázky ze šesti. Nedokáže pojmenovat předměty zleva doprava a nevyhledá první prvek ve skupině.

- Sluchové vnímání a paměť

S dopomocí rozliší slova s vizuálním podnětem při změně samohlásky, znělé a neznělé hlásky, sykavky, při změně délky a měkčení. Nerozliší slova bez vizuálního podnětu. S dopomocí rozliší slabiky a určí jejich počet. Chlapec nedokáže zopakovat čtyři nesouvisející slova ani větu z pěti slov. Nevyhledá rýmující se dvojice a neurčí, zda se dvě slova rýmují. S dopomocí určí počáteční hlásku slova a slova začínající danou hláskou. Neurčí poslední souhlásku ve slově. Neurčí, zda jsou dvě rytmické struktury shodné a nenapodobí rytmus.

- Motorika, grafomotorika, kresba

Dokáže přejít po čáře, skákat na jedné noze, jít po zvýšené ploše a dotknout se bříškem

prstů bříška palce. S dopomocí se postaví na špičky, přejde přes kladinu a snožmo přeskočí přes překážku. Pomoc potřebuje i u hmatového poznávání zvířat, geometrických tvarů a různých povrchů. Lidskou postavu ani detaily nenakreslí zcela samostatně. Z grafomotorických prvků zvládne s dopomocí vlnovku, šikmou čáru, zuby a horní smyčku. Nedokáže nakreslit spodní smyčku, horní a spodní oblouk. Návyky při kreslení nejsou správné. Chlapci nejdou jednotažky ani překreslování obrázku dle předlohy. Lateralita je souhlasná, méně vyhraněná, pravá ruka a pravé oko. Kvocient pravorukosti je 85.

- Řeč

Udrží oční kontakt. S dopomocí pochopí jednoduché vtipy a hádanky, sestaví dějovou posloupnost a popíše ji, popíše různé profese, naučí se kratší texty, pozná a pojmenuje nesmysl na obrázku, posoudí pravdivost tvrzení, převypráví pohádku. Nepřihadí, co k sobě patří, nevytvoří nadřazené pojmy a protiklady, nedokáže vytvořit slova podobného významu. Nepozná a nevymyslí slova stejného zvuku, ale různého významu. Nedokáže uskutečnit delší komplikovanější pokyn. S dopomocí užívá všechny druh slov a časy, pozná nesprávně utvořenou větu a přiřadí do příběhu slovo ve správném tvaru. Chlapec potřebuje dopomoc při běžné konverzaci, k dodržování pravidel konverzace, při formulaci otázky i odpovědi na otázku, k vyjádření myšlenky a k popisu své adresy, jména a jmen ostatních kamarádů či rodiny. Výslovnost i artikulační obratnost ještě potřebují nápravu.

- Vnímání prostoru

S dopomocí používá pojmy před, za, nad, pod, vedle, mezi, daleko, blízko, uprostřed, prostřední, předposlední, hned před, hned za. S dopomocí se orientuje v okolí, určí vpravo a vlevo na vlastním těle i při umístění předmětu. Nedokáže umístit předmět dle dvou kritérií.

- Vnímání času

Samostatně přiřadí činnosti obvyklé pro roční období a užívá pojmy včera, dnes, zítra. S dopomocí přiřadí činnosti obvyklé pro různé části dne, seřadí obrázky dle posloupnosti děje, orientuje se ve dnech v týdnu. Nerozlišuje pojmy nejdříve, před tím, nyní, potom.

- Základní matematické představy

Všechny úkoly z tohoto bloku chlapec splnil s dopomocí učitele.

- Sociální dovednosti

Chlapec v této oblasti potřebuje stále výraznou dopomoc učitele.

- Hra

Chlapec zvládá bez obtíží pohybové hry. Dopomoc potřebuje u ostatních typů her a s koncentrací při hře. Nedokáže akceptovat pravidla soutěživých her, přijmout prohru, uplatnit vlastní iniciativu. Nechce se podílet při hrách rukodělných.

- Sebeobsluha - samostatnost

Samostatně udržuje hygienu, pozná, kdy se má umýt, pozná své oblečení a obleče se. S dopomocí zapne zip, zapne a rozepte knoflíky, složí a uloží věci na místo, pozná přední část oděvu, zkouší si zavázat tkaničky, obrátí oděv, pojmenuje a zvolí vhodné oblečení, prostře a sklídí ze stolu, používá příbor, zkouší si namazat chléb. Umí si nalít nápoj ze džbánu.

Celkové vyhodnocení vstupní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů splnil samostatně 13 úkolů a s dopomocí 104 úkolů. Nezvládl 47 úkolů. Nejslabší oblasti u chlapce jsou sluchové vnímání, zrakové vnímání a oblast hry.

- Výstupní kontrolní diagnostika

Klokanův kufr (Bednářová, Šmardová)

Datum diagnostiky: duben - červen 2021

Fyzický věk k 1. 4. 2021: 5,8

Průběh diagnostiky: Diagnostika probíhala ve stejném duchu jako vstupní diagnostika.

Chlapec úkoly plnil, ale práce na nich jej nebavila a nezajímala.

- Zrakové vnímání a paměť

Zvládne samostatně přiřadit odstíny barev a s dopomocí je pojmenovat. Umí rozlišit figuru a pozadí. Odliší obrázek lišící se horizontální polohou a detailem. S dopomocí zvládl i ostatní úkoly na zrakové rozlišování. Ke složení tvaru z několika částí na předlohu a podle předlohy a k doplnění chybějící části v obrázku potřebuje dopomoc

učitele. Stejně tak při zapamatování si tří obrázků, poznání a umístění obrázků na místo. Jmenuje obrázky zleva doprava. Nedokáže vyhledat první prvek ve skupině zleva doprava.

- Sluchové vnímání a paměť

Umí rozlišit slabiky a určit jejich počet. Rozliší slova s vizuálním podnětem, s dopomocí rozliší slova bez vizuálního podnětu. S dopomocí zopakuje pět nesouvisejících slov i větu o pěti a více slovech. Dopomoc potřebuje při hledání rýmu a rýmujících se dvojic. Určí počáteční hlásku slova a slova začínající danou hláskou. Neurčí poslední souhlásku ve slově. Nedokáže určit, zda jsou dvě rytmické struktury shodné. S dopomocí napodobí rytmus.

- Motorika, grafomotorika, kresba

Samostatně dokáže splnit úkoly z oblasti hrubé motoriky, jemné motoriky a hmatového vnímání. Nakreslí postavu, ale k detailům je třeba chlapce motivovat. Zvládne vlnovku a šikmou čáru. S dopomocí nakreslí zuby, horní a spodní smyčku, horní a spodní oblouk. Při kreslení má správné postavení ruky. Dopomoc potřebuje při úchopu tužky, tlaku na podložku a plynulosti tahů. Zvládne nakreslit jednotažky a s dopomocí překreslí obrázek dle předlohy. Lateralita je souhlasná, méně vyhraněná, pravé oko a pravá ruka. Kvocient pravorukosti je 85.

- Řeč

Chápe jednoduché vtipy a hádanky. Z paměti umí kratší texty, sestaví dějovou posloupnost a popíše ji. S dopomocí popíše jednotlivé profese, přiřadí, co k sobě patří a vysvětlí to. U tvorby nadřazených slov, protikladů a slov podobného významu potřebuje pomoc učitele. Nepozná a nevymyslí slova stejného zvuku, ale různého významu. S dopomocí pozná a pojmenuje nesmysl na obrázku, posoudí pravdivost tvrzení, převypráví příběh, je schopný provést složitější úkoly. V morfologicko-syntaktické rovině jazyka potřebuje dopomoc pedagoga. Spontánně navazuje kontakt s dětmi i dospělými. Při dodržování pravidel konverzace je potřeba lehká dopomoc. Dokáže zformulovat otázku, smysluplně vyjádřit myšlenku, představit sebe i svou rodinu. Naváže oční kontakt. Ve výslovnosti i artikulaci se vyskytují chyby.

- Vnímání prostoru

Správně používá pojmy před, za, nad, pod, vedle, mezi, daleko, blízko, hned před, hned za. Dítě se orientuje v okolí. Dopomoc potřebuji při použití pojmů uprostřed, prostřední, předposlední a při pravolevé orientaci na těle i na předmětu. Umístění předmětu dle dvou kritérií zvládá také s dopomocí učitele.

- Vnímání času

Přiřadí činnosti obvyklé pro roční období a pro určité části dne. Seřadí obrázky dle posloupnosti děje a správně používá pojmy včera, dnes, zítra. Dopomoc potřebuje v orientaci ve dnech v týdnu a při užití pojmů nejdříve, předtím, nyní, potom.

- Základní matematické představy

Při porovnávání množství potřebuje dopomoc učitele. Dokáže třídít prvky dle tvaru a dle dvou kritérií. Poznává, co do skupiny nepatří. Při třídění dle tří kritérií potřebuje dopomoc. Umí řadit prvky dle velikosti, zadaných kritérií a prvky pojmenovat. Určí množství do šesti, poznává a pojmenuje trojúhelník a obdélník.

- Sociální dovednosti

V této oblasti potřebuje stále dopomoc učitele ve všech sledovaných úkolech.

- Hra

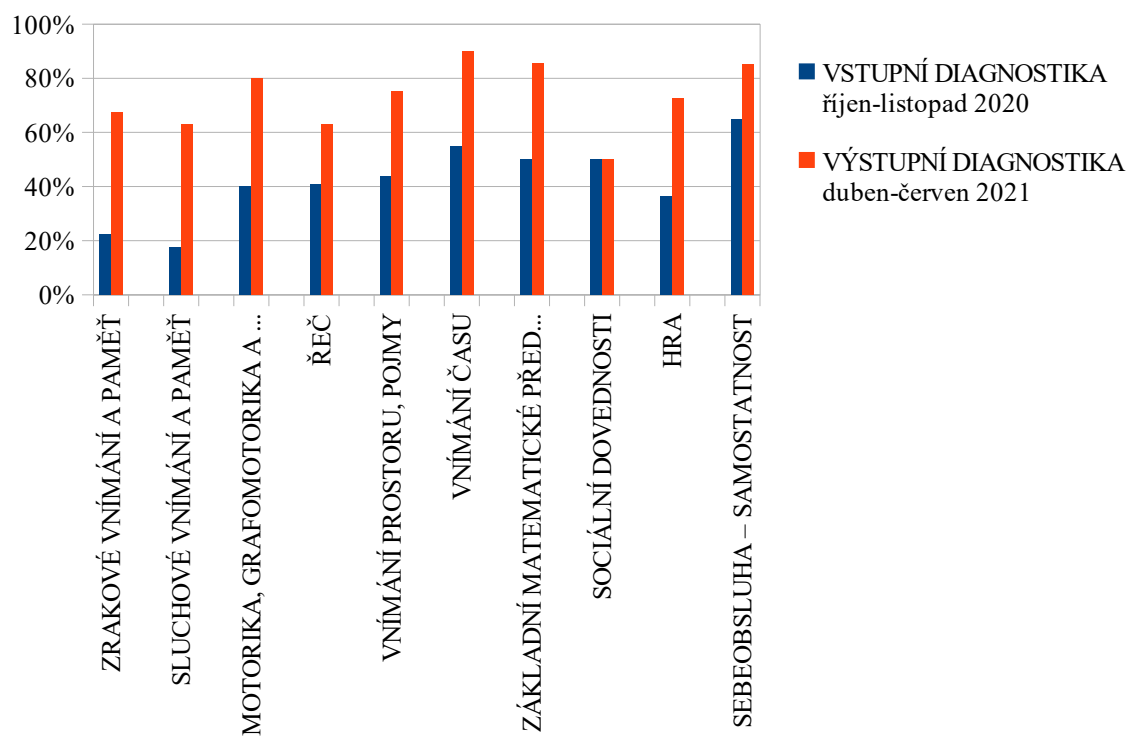
Chlapec ovládá hry pohybové, konstruktivní, námětové, s převleky a společenské. Dopomoc potřebuje při hrách didaktických a rukodělných. Stejně tak potřebuje dopomoc při dodržování pravidel soutěživých her, koncentraci na hru, uplatnění iniciativy a vyrovnání se s prohrou.

- Sebeobsluha - samostatnosti

Udržuje osobní hygienu a poznává, kdy je třeba se umýt. Poznává své oblečení, převlékne se, poznává přední část oděvu a umí jej obrátit. Samostatně prostře a sklídí ze stolu, krájí nožem, používá příbor, namaže chléb a nalije si nápoj ze džbánu. Dopomoc potřebuje při pojmenování a volbě vhodného oblečení, při manipulaci s knoflíky a zipem, zavázáním tkaniček, složením a uložením věcí na místo.

Celkové hodnocení výstupní kontrolní diagnostiky

Z celkem 164 úkolů zvládl samostatně 78 úkolů, s dopomocí 82 úkolů a 4 úkoly nezvládl ani s dopomocí učitele. Největší zlepšení proběhlo v oblastech, které ve vstupní diagnostice vyšly jako nejslabší, tedy sluchové vnímání, zrakové vnímání a hra.

Graf 11 – Chlapec I: Vstupní a výstupní vyhodnocení Záznam. archu Klokanův kufr

Příloha 10 Graf upraveného Klokanova kufru

Ukázkový graf - Zrakové vnímání

Legenda: Z...Zvládl/a samostatně
ZSD...Zvládl/a s dopomocí učitele
N...Nezvládl/a
1-10...jednotlivé úkoly

